એક અજબ દીલકશ

કીસ્સા

મલેક મોહંમદ

વ

ગેતી અફરોઝ

ઉર્દુ ઝબાન ઔર ગુજરાતી હરફોંમે

પબ્લીશર.

મીયાં બદરૂદ્દીન હુસેનુદ્દીન નીઝામી.

બુકસેલર.

ઠે. ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

Printed by Motilal Ganpatram, in the Manhar Printing Press, Pankor Naka—Ahmedabad.

પેહલી બાર. જીલ્દ ૧૦૦૦

સને ૧૩૩૫ હીજરી. સને ૧૯૧૭ ઇસ્વી.

કીંમત રૂ. ૦-૮-૦

એક અજબ દીલકશ

કીસ્સા

મલેક મોહંમદ

વ

ગેતી અફરોઝ

ઉર્દુ ઝબાન ઓર ગુજરાતી હરફોંમેં

પબ્લીશર.

મીયાં બદરૂદ્દીન હુસેનુદ્દીન નીઝામી.

બુકસેલર.

ઠે. ત્રણ દરવાજા—અમદાવાદ.

Printed by Motilal Ganpatram, in the Manhar Printing Press, Pankor Naka—Ahmedabad.

પેહલી બાર. જીલ્દ ૧૦૦૦

સને ૧૩૩૫ હીજરી. સને ૧૯૧૭ ઇસ્વી.

કીંમત રૂ. ૦-૮-૦

શુરૂઅ કરતાહું મેં સાથ નામ અલ્લાહકે, જો બડા રહમવાલા ઔર મેહેરવાલા હય.

બયત.

મકદુર હમેં કબહે તેરી હમ્દો સનાકા
હકકાકે ખુદાવંદહે તુ અરદો સમાકા

ઇનસાન ઝઇફ્લ બનયાનકી કયા મજાલકે આફરીદ ગાર જહાંકી તાઅરીફ કર સકે.

બયત.

તેઝ પર હેં તાએરે વહમો ખ્યાલ
ઉનકે પરજલતેહેં ઉડનેસે મહાલ

ઇન દીનોમેં એક અંગ્રેઝકો હીંદુસ્તાની ઝબાન સીખનેકા શવક થા ઔર આગે હીંદુસ્તાન જનત નીશાનમેં કે હકતઆલા ઉસેતા કયામત અમનો અમાનમેં રખે ઇન બાતુંકા કુછ ચરચા નથા ઇસવાસ્તે ઇસ ઝબાનમેં કીસી ઉસ્તાદને તસનીફ નહીં કી મગર ઉન્હીં રોઝુમેં અતાહુસેનખાંનને ચાર દરવેશકા કીસ્સા ફારસીસે હીંદી ઝબાનમેં તઝમીન કરકે નો તર્ઝ મુરસ્અ નામ રખા સો અલહકનો તર્ઝ મુરસ્અહે લેકીન જો રેખતા ઝબાનમેં બઅલફાઝ દકીક ઔર ઇબારત રંગી મવઝુ કીયાહે ઇસ સબબ મતબુઅ અંગ્રેઝુંકે નહિ હુવા લેહાઝા ન્યાઝમંદ દરગાહે ઇલાહી બન્દહ મહેરચંદ કોમકાહે ખતરી મુતવતન દારૂસલતનહ લાહોરકે બહસબ આબો ખોરશકે કનીલી સાહબકી રીફાકતમેં થા સાહબ મમદુહકો ઇસ ઝબાનકે સીખનેકા શવક હુવા સોહરચંદ મેંને તલાશકી પર ઇસિ ઝબાનમેં કોઈ કીતાબ રોઝ મરરહ બોલને કે મોવાફીક કે ખાસો આમકી સમઝમેં આવે બહમ ન પહોંચી લાચાર ઇસ હીચમદાનને મોવાફીક અપની અકલો શઉરકે કીસ્સા આઝર શાહ ઔર સમનરૂખ બાનુકા ફારસીસે હીંદી ઝબાનમેં તરજુમા કરકે

નોઆઇ હીંદી નામ રખા ઓર દાનીશમંન્દા વાલા મુન્શીસે યે ઉમેદહે કે અગર ઇસમેં કુછ સહુ વ ખતા મઆલુમ હોવે તો અયબગીરી ન કરેં બલકે સાથ ઇસ્લાહકે પરદહ પોશી કરેં.

તારીખ.

સરાપા અગર ઇસમેં સહુ વખતાહે
તો સાહબ દીલુસે ઉમેદ અતાહે તજલદી
કહી મુઝસે હાતીફને તારીખ ઇસકી
બયાં કર તુ અમહર કીસ્સેકો જલદી

આગાઝ દાસતાન વીલાયત ખુન્દ નીશાં હીંદુસ્તાનકા એક બાદશાહ આઝરશાહ નામ અદલો ઇનસાફમેં બીચ તમામ આલમકે મશહુરો માઅરૂફ થા લેકીન કોઇ બેટા કે જીસસે જહાંમેં નામ બાકી રહે નથા ઇસવાસ્તે હમેશાં દીલગીર રેહતાથા ઓર ફકીરાંને ખુદા પરસ્તકી ખીદમત બેહતર જાન કર જાનો દીલસે કરતાથા કે શાયદ કીસી અલ્લાહકે દોસ્તકી દોઆસે મુરાદ હાસીલ હોવે. જો એક મુદ્દત ઇસીતરહ ગુઝરી ઓર મુરાદ હાસીલ ન હુઇ એક રોઝ આધી રાતકે વકત બાદશાહકે દીલમેં યે ખ્યાલ આયાકે ઇતની ઉમર મેંને યુહીં ગફલતમેં ખોઇ મેરે બાદ કોઇ અયસા નહીં કે વારસ વરસ એ બાદશાહીકા હોવે ઓર ઇસ ઝીન્દગીકા એકદમ ભરોસા નહીં.

કીતઆ.

હે ઝીન્દગી હુબાબકે માનીંદ યક નફસ
કીયા સેરમેં જહાં કે કરે ચશમવા કોઇ
આબે રવાંકી તરહ રવાં હે સદાયે ઉમ્ર
નાઝાંહો અયસી ઉમ્રપે અય મહેર કયા કોઇ

અબ યે બેહતર હે કે કીસી જંગલમેં જાકર બાકી ઉમ્ર હક તઆલાકી બંદગીમેં સીરફ કરૂં જબ યે ખ્યાલ દીલમેં આયા ઉસી વકત તાજ શાહીકા સરસે ઉતારા ઓર લીબાસ ગદાઇકા પહેનકે જંગલકી તરફ રવાના હુવા ઓર

અપને અહવાલસે કીસીકો ખબર નકી કોસ દો એક જાકે ક્યા દેખતાહે કે એક પીર ઝઇફ સબ્ઝ પોશ કુઝહ પુશ્ત નેહાયત ઝઇફીસે અસાકે બલ આહેસ્તા આહેસ્તા ચલા આતાહે નઝદીક આનકર કહા અય આઝરશાહ અસસલામો અલયકુમ બાદશાહને સલામકા જવાબ દીયા ઓર કહા અય પીર રોશન ઝમીર ઇસ-ઝઇફીમેં કે ઉમર આપકી સો સવાસો બરસસે ઝયાદ માઅલુમ હોતીહે ઓર બદું અસાકે કદમ ઉઠાનેકી તાકત નહીં. ઇસ આધી રાતકે વકત જંગલ ખતર નાકમેં કયું ફીરતે હો કયા ખીઝર (અલ) હોકે રાહ ભુલે હુવેકો રાહ બતલાતે હો ઉસને કહા અય જવાન ન ખીઝર હું ન ઇલયાસ (અલ) એક આદમી હું કે જહાંકો મકાન નાપાએદાર જાનકર અસ્સી બરસસે ઇસી વીરાનેમેં રેહતાહું ઓર આગે મેં ઇસી જંગલમેં ઠગ થા કે મુસાફીરૂંકો મકરો દગાસે માર કર સબ માલો અસબાબ ઉનકા લે લેતાથા તીસ બરસ તક યેહી કામ કરતા રહા ઇત્તિફાકન એક રોઝ દો જવાન સુફેદ પોશ રાહમેં મીલે તો મેંને યે જાન કર કે યે જવહરી બચ્ચે હેં ઇનકે પાસ મુકરર જવાહીર હોગા દગાસે ઉન દોનુંકો માર ડાલા તો ઉનકે પાસ સીવાય બદનકે કપડું કે ઓર કુછ ન નીકલા મેં ઉન જવાનું કે મારનેસે બહોત પચતાયા ઓર અપને દીલમેં કસમ ખાઇ કે આજ સે હરગીઝ તમામ ઉમર યે કામ ન કરૂંગા વહાંસે ઉસી વકત ઘરકો રવાના હુવા ઇસ અંદેશેમેં થા કે સીવાય ઠગ બીદ્યાકે ઓર કોઇ હુનર મુઝે નહીં આતા. અબ કુત લા યમુત કીસ તરહ પયદા કરૂંગા આગે જાકે દેખતા કયાહું કે એક બડા અઝદહા કે બદનકે બોઝકે બાએસ જગેહસે હરકત નહીં કર સકતા જંગલમેં મુંહ ખોલે પડાહે ઉસકો મેં દેખકર મુત અજ્જુબ હુવા કે યે જાનદારતો કુછ જગેહસે સરક નહીં સકતા દેખા ચાહીયે કે ઇસકે તઇં ખાનેકો કયુંકર પહોંચતા હે ઓર યેભી મુમકીન નહીં કે બગેર કુતકે જી સકે મેં ઇસી અંદેશેમેં થાકે યકાયક દેખતા કયાહું કે એક ગોલ હરનુંકા બીલા તહાશા દોડા હુવા માનીંદ હવાકે ચલા આતા

હે ઓર એક શેર ઉનકે પીછે શીકારકે વાસ્તે ચલા આતા હે હરન અઝદહે કે મુંહકે ફાડકા ફરહ જાનકે શેરકી દેહ-શતસે સબ ખુદ બખુદ ઉસકે અંદર ઘુસ ગયે અઝદહેને ફીલ ફોર મુંહ બંધ કરકે ઇન સભુંકા એક લુકમા કરકે હલકકે નીચે ઉતાર લીયા ઓર ફીર આસમાનકી તરફ સર ઉઠાયા સો ઉસી વકત ખુદાકે હુકમસે એક છોટી બદલી ઉઠી ઓર ખુબ મેહ બરસા અઝદહેને પાની પીકર આરામ કીયા ઓર વો શેર નાઉમેદ હોકર જંગલકી તરફ ચલા ગયા મેંને યે દેખકર કહા સુબહાન અલ્લાહ કયા તેરી કુદરત હે કે શેર ઝોરઆવરને ઇતની મેહનતકી ઓર કુછ હાસીલ ન હુવા ઓર જાનદાર લા સબબકો તુને યું રીઝક પહોંચાયા.

બયત.

તેરી કુદરત કા કરૂં દરયાફ્ત હાલ
હે ખ્યાલે ખામ મેરી કયા મજાલ

અય આઝારશાહ મેરે દીલમેં જો યે તમામ વહમ હુવાથા કે અબ ખાનેકો કયું કર પયદા હોંગા સો અઝદહેકો અહવાલ દેખકર યકીન હુવા કે જીસને જી દીયાહે સો વો હર તરહ રીઝકભી દેગા ઓર બે ઇખત્યાર મેરી ઝબાનસે યે શેઅર નીકલા.

શેઅર.

તદબીરકા અય દીલ તુ અબસ મુબતીલા હુવા
તકદીરકા મીટતા નહીં હરગીઝ લીખા હુવા

ઉસી વકત દુન્યા ઓર અહલે દુન્યાકી મોહબ્બતસે દીલ ઉઠા કર જંગલકો રવાના હુવા અબ શામ તક જો કુછ મયસ્સર હોતા હે સો કયામ બદનકે વાસ્તે ખાકર ફરાગતસે આફરીદગારકી ઇબાદતમેં મશગુલ રેહતાહું ઓર ઇસ વકત મુઝકો હઝરત ખીઝર (અલ)ને તેરે પાસ ઇસ વાસ્તે ભેજા હેકે તુ જો બે અવલાદીકે ગમસે ફકીર હોનેકા ઇરાદે પર ઘરસે નીકલા હે સો યે ખ્યાલ ખામ દીલસે દુર કરકે તેરે

નસીબમેં અવલાહહે લેકીન ઝલાલા કે તેરી જોરૂ હે ઉસસે નહીં ખતન કે બાદશાહકી એક બેટી સમન રૂખ નામ હુસ્ન ઓર જમાલમેં માહ તમામ હે.

શેઅર.

ચાંદસે નીસબત જો દે ઉસકો નહીં ઈન્સાફ હે
ચાંદકે મુંહ પર હેઝાએં ઉસકા મુખડા સાફ હે

અગર ઉસ્સે તુ અપના બ્યાહ કરેગા તો અવલાદ તેરી હોગી ઉસ બુઢેને ખીઝર (અલ.) કી તરફસે યે પેગામ કહે કર કહા અય આઝરશાહ અબ તું ઘરકો જા રાત થોડી બાકી રહી અગર સુબ્હે હો જાયગી તો તેરે નોકર તુઝે ઈસ હાલતસે દેખકર જાનીંગે કે દીવાના હો ગયા ઓર તમામ આલમ ખનદહ કરેગા યે બાત કેહકર આપ જીધરસે આયાથા ઉધરકો રવાના હુવા આઝરશાહ સમન રૂખકે હુસ્નકી તઆરીફ સુનકર બીન દેખે આશક હુવા ઓર વહાંસે ફીર કર જીસ રાહસે નીકલાથા ઉસી રાહસે મહેલમેં દાખીલ હોકર પલંગ પર સો રહા ઓર અપને આને જાનેસે કીસીકો ખબર ન કી દુસરે રોઝ દીવાન આમકે બાદ વઝીરૂં ઓર અમીરૂં દાનીશમંદ સાહેબ તદબીરકે તઈં ખીલવત ખાસમેં બીઠાકર રાતકી તમામ હકીકત ઓર સમન રૂખ પર આશક હોનેકી કેફીયત બયાન કી ખીજસ્તારાએ વઝીરને આદાબ બજા લાકર અર્ઝ કીયા. મશરીકસે મગરીબ તક રૂએ ઝમીનકે તખ્તનશીન સર ઈરાદતકો ઈસ આસતાને પર રખતે હેં અયસા કોન હેકે અન હરાફ કરે પહેલેઈ મુકદમેકે વાસ્તે બારગાહે આસમાન જાહસે કોઈ રસુલ બતરીક રીસાલત સમન રૂખકે બાપકે પાસ જાવે ગાલેબન વો અપના ઈફતીખાર જાનકે ઝીનહાર ઈનકાર ન કરેગા ઓર મુબાદા જો ગુરૂર સલતનતસે ઉસકે દીલમેં ઓર કુછ ખ્યાલ આયા તો ફીર હરબ ઓર ઝરબસે જીસ તરહ સલાહ વકત હોગી કીયા જાવેગા બાદશાહકો યે સલાહ પસંદ આઈ ઓર ફરમાયા કે અય ખીજસ્તારાએ વહાં જાનેકે વાસ્તે

તુઝસે બેહતર ઓર કોન હે ખજસ્તારાએને તસલીમાત બજા લાકર અર્ઝ કીયા જો ઇરિશાદહો સો બેહતર ઉસી વકત મુનશીસે શાહ ખતનકે વાસ્તે નામા લીખવાયા ઓર તહાએફ અપને દયારકે દેકર ખીજસ્તારાએકો રૂખસત કીયા.

આઝારશાહ બાદશાહકી તરફસે પેગામ લે જાનેવાલા ખીજસ્તારાએ વાસ્તે શાદી સમનરૂખ બાનુકે બીચ મુલ્ક ખતનકે ઓર શાદી કરકે લાના સમનરૂખ બાનુકો અપને શહેરકો

બાદ હમ્દ કારસાઝ જહાંકે જીસને રોઝ કે તઇં નુર આફ તાબસે રોશની બખશી ઓર શબકે તઇં શમએ અન વરસે મુનવ્વર કીયા ઝાહેર ખાતીર દોસ્તી મનાઝીરકી હુઇ કે અગરચે મુદતુંસે ફ્રીમાબીન વાસ્તાતો વદુ વસફાકા મરબુત ઓર કદીમસે જાંબીનમેં રીશતએ મોહબ્બત વ વીલાકા મઝબુત હે લેકીન જો એક અરસેસે તરીકએ રસલ વરસા એલકા એક કલમ મસદુદ ઓર સીલ સીલાનામા વ પેગામકા મનકુદ હે સો મરદુમ ઝાહીર બીન ઇસલા ખ્યાલ ઉપર હકીકત કાર માઅની કે નહીં લે જાતે બલકે જો બાતેં કે આલમતો વદુ વ ઇતિહાદમેં ગુંજાયશ વહમો ખ્યાલકી ન રખતી હોવેં દીલમેં લાતેહેં ચુંકે ઝમાનેમેં કોઇ શેઅ મોહબ્બત ઓર ઇખાલસસે બેહતર નહીં હે ખુસુસ ઝહુર પાના ઈસ શરફકા બાદશાહહું મેંકે બરગુઝીદા દરગાહે કીબરીયાકેહેં મુજબ અમનો આસાયશ ખલ્કુલ્લાહે સો વાસ્તે મઝબુતી સીલ સીલેઅરતબાત વ ઇતહાદકે ઓર ઈસ તહકામ સર રીશતા તો વદુ દવદાદકે બદતુલ ઉમરા ખીજસ્તારાએને રૂખસત ઉસ તરફકી પાઈ હે ઓર અમાનતગઝ સર બસ્તાકે ઉસકે હવાલે હે બારયાબ ખીલવત ખાસકા હોકે તફવીઝ કરેગા ઉમેદકે પંજ એ ઉરૂસ મુરાદ બહીનાએ કબુલ રંગીં હોવે ઓર શાહદ મુદાઆકા આગોશ ઇજાબતમેં બયઠે ઓર આઇન્દહ હમેશાં રસમનામા વ પેગામકી તરફેનસે જારી રહે.

બયત.

મુલ્ક મોહબ્બત રહે બસતા મુદામ
નામા બસ અબ ખતમ હુવા વસ્સલામ

બીજસ્તારાએ બાદતે મરાહીલ વકતેઅ મનાઝીલ કે શેહેર ખતનમેં પહોંચા સો વહાંકા બાદશાહચે ખબર સુનકે મુતઅજજુબ હુવા કે અબતક કોઇ રસુલ શહેનશાહે હીંદુસ્તાનકા નહીં આયાથા અબ ઇસકે આનેકા કયા સબબ ઇસી ગુફ્તગુમેંથે કે અર્ઝ બેગીને આનકર અર્ઝ કીયા કે હીંદુસ્તાનકે બાદશાહકા એલચી મુલાઝીમતકે વાસ્તે દરે દવલત પર હાઝીર હે ફરમાયાકે આવે. બીજસ્તારાએ એલચીયાં કાએદેદાંકી તરહ આદાબ બજાલાયા ઓર આઝર શાહકા નામા દેકે સબ હકીકત જો મુનાસીબ જાની સો ઝબાની અર્ઝકી ઓર તોહફે નઝર ગુઝારે. બાદશાહને નામેકા અહવાલ દરયાફ્ત કરકે નેહાયત ખુશીસે ફરમાયા કે જો કુછ આઝરશાહને લીખાહે હમને કબુલ કીયા લેકીન યહાં થોડે રોઝ આરામ કરો કે સફરકી માંદગી રફે હોવે.

બઆદ દો મહીને કે તુમકો રૂખસત કરીંગે બીજસ્તારાએને ઇસ ખુશખબરીકે સુનતેહી નેહાયત ખુશ દીલ હોકર કહા બંદા તાબેદારહે કીસીતરહ હુકમસે બાહેર નહીં જબ મીઝાજ મુબારકમેં આવે રૂખસત કીજીયે ફીર ઝીમીન બોસી કરકે વઝીર રૂખસત હુવા. બાદશાહને અપને અહેલ કારૂંકે તઇ ઇરશાદ કીયાંકે બીજસ્તારાએ જબતક યહાંહે તબતક ઉસકે બાવરચી ખાનેકા લવાઝમાં ઓર સબ હમરાહયુંકા ખર્ચ હરરોઝ બીલા નાગા પહોંચા કરે ઓર અસબાબ શાદીકા જલદી તૈયાર હોવો મુવાફીક ઇરશાદ આલીકે બીજસ્તારાએકી દીલ જોઇસે એક લમહા ગાફીલ ન હોતે થે ઓર થોડે દીનુંમેં સબ લવાઝમા શાદીકા મુવાફીક શહેનશાહું કે તૈયાર કીયા. ફીર બાદશાહને સમનરૂખકો લીબાસ ઉરૂસીકા પહેના કર બહોત લોંડીયાં આફતાબ તલઅત ઓર

ગુલામાં ખુબસુરત દેકર ખીજસ્તારાએ કે સાથ રવાને કીયા ઓર બીસ હઝાર અસ્પ બાદ રફતાર મએ સુન્હેરી સાઝકે ગર્ક ઓર હાથી બેશુમાર ઓર અચ્છે તોહફે ઓર અસબાબ બે ક્યાસ ઓર બહોંત બાર ખઝાનેસે લદેહુવે દેહેઝમેં દે કર કહા અય ખીજસ્તારાએ આઝર શાહકો મેરી તરફસે આજીઝી કરકે કેહનાકે અગરચે યે અસબાબ તુમ્હારે હુઝુ-રકે લાયક નહીં લેકીન તુમ્હારી આરઝું કે મુવાફીક સમન રૂખકો કનીઝી કે વાસ્તે દીયાહે. ખીજસ્તારાએને ઇસ બાતકા જવાબ જો કુછ મુનાસીબ થા સો દીયા ઓર રૂખ-સત માંગી બાદશાહને સાત પારચેકા ખીલઅતમએ સરપેચ મુરસ્સઅ ઓર મોતીયુંકા માલા ઓર હાથી ઓર ઘોડે ઓર પાંનસો ખીલઅત હરએક કે મુવાફીક ઉસકે હમરાહયુંકો દેકર ચશમપુર આબ હોકર રૂખસત કીયા ખીજસ્તારાએ સમન રૂખકો સાથ લેકર મંઝીલ બ મંઝીલ અપને મુલ્કકો રવાના હુવા. ચંદ રોઝકે બાદ અપને મુલ્કમેં દાખીલ હુવા શેહેર કે નઝદીક એક બાગથા બાગ મુરાદ નામ જીસકે હર એક દરખ્તમેં મેવે તરહ બતરહ કે મોકે મોકે સેમવઝુંથે ઓર દરખ્તુંકી શાખું પરતરહ બ તરહકે જાનવર બયઠે હુવે અપની અપની આવાઝમેં મસ્તથે ઓર ચમનમેં કીસમ કીસમ કે પુલુંકી વો બહા-રથી કે વાહજી વાહ. વહાં ડેરા કીયા ઓર આઝરશાહકો અપને આનેકી ખબર પહોંચાઇ બાદશાહ ઇસ ખુશ ખબરીકો સુનકર નેહાયત ખુશ હુવા ઓર હરતરફ શાદીયાને બજને લગે તમામ શેહેરમેં ઉમદા ફર્શ બીછાયા ઓર જાબજા કંદીલું વગેરાકી તૈયારી કરકે આઝરશાહ આપ જરીદેહ અમીરૂંકો સાથ લેકર મુરાદ બાગકી તરફ મુતવજ્જેહ હુવા સમન રૂખને બાદશાહકે આનેકી ખબર સુનકર અપને આદ-મીયુંસે તાકીદકી કે બાગકે દરવાઝેસે શેહેર પનાહકે દર-વાઝે તક ઝર બફ્ત વતમામીકા તમામ ફર્શ કરો ઓર આઝરશાહ કે યહાં આને કે બઆદ વો તમામ ફર્શ ફરોશ ખયરાત કરકે ફકીરૂં ઓર મોહતાજું કો તકસીમ

કરદે઼ા ઓર લોંડીયાં પરી પેકર કે તઈં હુકમ દીયા કે બાદશાહપર નીસાર કરનેકે વાસ્તે કઈ ખ્વાન જવાહીરકે તૈયાર રખોસો વો મુવાફીક હુકમકે બજા લાઇ ઓર સમન રૂખને બાગમેં બાદશાહકે વાસ્તે એક તખ્ત ઝમરૂદકા ઓર એક તખ્ત જડાવ લાલો ગવહરકા ઓર એક તખ્ત સોનેકા સબ તરહકે જવાહીરસે જડા હુવા બીછવાયા તરહ તરહકે કપડુંકા ફર્શ કીયા આઝરશાહને પહેલે ખોજસ્તારાએ વ-ઝીરકો બગલગીર કીયા નેહાયત અએઝાઝસે સરોપા બાદ-શાહનામએ અપની દસ્તાર સર બસ્તા ઓર કમરકા પટકા ઓર ખંજર ઓર તલવાર ઓર ઘોડા બાદ રફતારકે ઉસકે બાપસે યાદગાર થા મએ સાઝ મુરસ્અ મરહમત કીયા ઓર બહોત મહેરબાનીસે ફરમાયા અય ખોજસ્તારાએ જો તુ અપને ઉપર ઇતની મહેનત ઇખત્યાર ન કરતા તો ઉસકા અસલુબ હરગીઝ નહોતા ઉસને તસલીમાત કરકે કહા કે યેસબ કામ આપહીકે ઇકબાલસે સરંજામ હુવાહે ઓર હમસે તાબેદારૂંકી અગર સરકારકે કામમેં જાનભી કામ આવે તો દરેગ ન કરે બાદશાહ ખોજસ્તારાએકી વફા-દારીસે બહોત ખુશહોકર તરફ બાગકે રવાના હુવા સમન રૂખકી લોંડીયુંને મોતી ઓર યાકુત ઓર ઝમરૂદ કે ખ્વાન બાદ-શાહકે ઉપર તસદુક કરકે ખયરાત કીયે ઓર અંદર જાકે જો દેખા તો તમામ દર ઓર દીવાર મોતી ઓર જવાહી-રસે આરાસ્તાવ પયરાસ્તા હો રહે હેં ઓર હરતરફ તરહ તરહકે ઉમદા ફર્શ બીછે હેં આઝરશાહ યે ઠાઠ દેખકર નેહાયત ખુશ ઓર મહઝુઝ હુવા આગે જાકર જો દેખાતો એક સેહ દરીમેં નાઝની મીનાકારી કે તખત પર બયઠીહે ઓર લોંઠીયાં પરી પેકર આસપાસ દસ્તબસ્તા ખડીહેં ઓરદો તખ્ત લાલો ઝમરૂદકે ઓર એક તખ્ત સોનેકા જડાવ બીછાહે સમન રૂખને આઝર શાહકે તઈં દેખકર ઘુંઘટ ખીંચ લીયા ઓર તખ્તસે ઉતરકે ઝમીનપર ખડી હુઇ ઓર લોંડીયુંકો ઇશારા કીયા ઉન્હુંને બાદશાહકો તખ્તપર બીઠાયા સો બાદ-શાહને તખ્તપર બયઠતેહી યે બયત હસબ હાલ પઢી

બયત.

આશકસે અપને ઇતના મતકર હીજાબ જાન;
મુખડા ઝરા દીખાદે ઉઠાકર નીકાબ જાન.

સમનરૂખને શરમસે ઇસ બાતકા જવાબ કુછ ન દીયા આઝરશાહને ઉસકા હાથ પકડકર તખ્તપર બીઠાયા ઓર દારોગાકો કારનદુંકે હુકમ દીયા કે જશન શાહાનાકી તૈયારી કરો વઝીરને દોલઆલગીરાં બહા મુબારક બાદ કેહ કર નઝર ગુઝરાને ફીર હર એકને અપને અપને મુવાફીક નઝરેંદી. બાદશાહને સબકી નઝરેં લેકર હરએક કે તઇં હરએક કે મરતએકે મુવાફીક ખીલઅત દેકર સર ફરાઝ કીયા ઓર સમનરૂખકો હઝારૂં ખુશી ઓર શાદીસે શાદયાને બજાતે હુવે સાથ કમાલ હશમત ઓર શવકત કે અપને ખુઝુર ગોંકી રસમકે મુવાફીક સોનેકે મોહાફેમેંકે બેશ-કીમત જવાહીરૂંસે જડા હુવા થા બીઠાકર શહેરમેં લે જાકર મહેલમેં દાખીલ કીયા ઓર બાદ અકદ નીકાહકે રસમ્યાત ખુઝુરગોંકી બજા લાય ઓર ખીજસ્તારાએકે કબીલેને સમન રૂખ બાનુકી મુલાઝમત હાસીલ કરકે દોલઆલગીરાં બહા નઝર ગુઝરાને સો બાનુએ જહાંને કબુલ કરકે ઉસી વકત ખીલઅત ખાસા અપની પોશાકકી બુરકા સમેત ઓર એક સોનેકી કુરસી ઓર મોતીયુંકા માલા ઓર એક સુફેદ હાથીકે જહેઝમેં આયા થા મએ સુન્હેરી સાઝકે જીસકી તમામ અમારી સોને ઓર જવાહીરસે મરતબ થી દેકર બહોત અએઝાઝસે રૂખસત કીયા વો આદાબ બજા લાકર અપને ઘરકો રૂખસત હુઇ ઓર પચાસ તોડે અશરફીયું કે સમન રૂખબાનુ પર નીસાર કરકે રાહમેં ફકીરૂં ઓર મોહતાજુંકો બાંટતી હુઈ ઘર ગઈ ફીર ઓર હુઝુરકે કારનદું ઓર ઉમરાવું કે કબીલે મુલાઝીમત કરકે બાદ ગુઝરાનને નઝરૂંકે દરજે બદરજે સરફરાઝ હુવે. ઓર ફીર આઝારશાહને ખુદ અપને સરદારૂંકો હર એકકે દરજે કે મુવાફીક સરોપા દીયા ઓર ખયરાત કરનેકે વાસ્તે ખઝાનેકા દરવાઝા ખોલ

દીયા. ઓર ઇતની બખશીશકી કે ઉસ રોઝ કીસીકે દીલમેં કીસી ચીઝકા અફસોસ બાકી ન રહા ફીર ખુદ બદવલત દાદો દહેશસે ફરાગત કરકે મહેલમેં દાખીલ હુવે. સમનરૂખને બાદશાહકો દેખકર મુંહપર નીકાબ ખીંચ લીયા. બાદશાહને નઝદીક જાકર અપને હાથસે ઘુંઘટ ઉઠાકર દેખા તો તમામ ચેહરેપર પસીનેકે કતરે હેં ઓર નાઝનીં ગરમીસે બહોત ગભરા રહી હે ઓર કલેજા ધડકતા હે આઝરશાહને અપને રૂમાલસે ઉસકે મુંહકા પસીના પુંછકે છાતીસે લગાયા ઓર કઇ બોસે લબવ આરઝકે લેકર કહા.

અબયાત.

અરકહે રૂખપે તેરે યા ગુલાબ ટપકે હે
અજબતો યે હે કે શોઅલેસે આબ ટપકે હે
દેખા કરૂં તુઝીકો મંઝુર હે તો યે હે
આંખેં ન ખોલું તુઝબીન મકદુર હે તો યે હે
નાઝનીંને યે દીયા શરમાકે હોલેસે જવાબ
મુંહ લગાવે કોન મુઝકો ગરન ચાહે તુ મુઝે.

ફીરતો આપસમેં બડી દેર તક પ્યાર ઓર મોહબ્બત કી બાતેં કરતે રહે પીછલે પહેર ઘડી છેએક બાકી રહી આઝારશાહને મહેલસે બર આમદ હોકે સબ મુજરાઇ લોગુંકા મુજરા લીયા. ઓર સરેઆમ કુંનચનીયું કે નાચ હોનેકા હુકમ કીયા ઓર આપ અમીરૂં ઓર વઝીરૂં સમેત અલાહેદા મકાનમેં તવાએફુંકે રકસ દેખનેમેં મશગુલ હુવા. ઝલાલા આઝારશાહકી પહેલી કબીલાને સમન રૂખકે આનેસે તયશ ખાકર અપને દીલમેં કહા કે કુછ અયસી તદબીર કીજીયે કે જીસમેં આઝારશાહકા દીલ સમન રૂખકી તરફસે આઝુરદા હોજાવે નહીંતો રાત દીન ઉસીકી સોહબતમેં મશગુલ રહેગા ઉસ નાબકારને પાસ એક પથ્થરકી અંગુશતરીથી ઉસમેં યે ખાસીયતથી કે જો કોઇ પાનીમેં ઘસ કર પીયે તો ફોરન દીવાના હો જાવે ઉસ મકારાને ઉસ પથ્થરકી અંગુશતરીકો પાનીમેં રગડકર એક અબરતકો બીસ હઝાર રૂપયે દેને કરકે

કહા જીસ તરહ મુનાસીબ જાને ઉસ તરહ પીલાવે વો લાલચી રૂપચુંકી તમેસે શરબત શગું કે બહાનેસે પીલા આઇ ઉસ પ્યાલે કે પીતેહી સમન રૂખકે તમામ બદનકે રૂંગટે ખડે હુવે ઓર એક દો ઘડી કે બાદ આંખુંમેં નીશાસા મઆલુમ હોને લગા. ઓર દીલ ભી ગભરાને લગા સમન રૂખ બેતાબ હોકર પલંગપર લેટ ગઇ ઓર લોંડીયું કો પુકાર કર કહા ઇસ વકત મેરા જી બહોત મતલાતા હે ઓર બદનમેં ઉઠને બયઠનેકી તાકત નહીં હે ખુદા જાને કયા સબબ હે ઉન્હુંને ઉસી વકત લોંગ ઓર ઇલાયચી પાનમેં રખકે દી લેકીન ઉસકા અહવાલ દમ બદમ બહતર હુવા જાતા થા શામકે વકત આઝરશાહ નાચ ઓર રંગ દેખકર મહેલ સરાકી તરફ મુતવજજે હુવા સમન રૂખકો પલંગપર લેટે હુવે દેખકર સબબ પુછા ઉસને અંવલસે આખેર તક સબ અહવાલ બયાન કરકે કહા સુબ્હેસે તીસરે પહેરતક અચ્છીથી પીછલી ઘડી ચાર એક બાકી રહી ખુદા જાને મેરે તઇ કયા હુવા કે લહેઝા બલહેઝા બીમારી બઢતી જાતી હે બાદ હુ યકાયક દીવાનગી કે આલમમેં બેહુદા બાતેં બકને લગી આઝરશાહ સમન રૂખકા યે અહવાલ દેખકર બહોત ગમગીન હુવા ઓર તમામ શહેરકે હકીમુંકો બુલાકર સબ અહવાલ ઝાહીર કીયા ઓર સબુંને અપની અકલો શઉરકે મુવાફીક ઇલાજ કીયા લેકીન ફાયદા ન હુવા ઓર કીસીકી દવાને અસર ન કીયા તબ બાદશાહને શહેરકે સ્યાને ઓર ઝાડને વાલુંકો બુલાયા કે શાયદ જીનયા દેવ પરીકા સાયા હોવે ઉન્હુંને હરચંદ ધુનીદી ઓર ફલી તે લીખકર જલાએ ઓર મંનતર પઢ પઢકર હાઝરાત કરી પર કુછ ફાયદા ન હુવા બલકે દમ બદામ અહવાલ બદ થા ઓર દીવાનગી ઝયાદા હોતી જાતી થી સબ હકીમું ઓર સ્યાનુંને આદાબ બજા લાકર અર્ઝ કીયા જીતના કુછ હમેં આતાથા હમને કુસુર ન કીયા ઓર બાનુએ જહાંકો અબતક કુછ ફાયદા ન હુવા ખુદા જાને કયા ઇસરા રહે ઇસબાતમેં હમ સબ લાચાર હેં મગર કંદહારમેં એક બુઝુરગ હે

સાહબે કરામાત શેખ સનઆં નામકે રાતદીન હકત આલાકી ઇબાદતમે રહેતા હે અગર વો આનકર કુછ તદબીર કરે તો યકીન હે કે આરામ હોવે બાદશાહને યે બાત સુનકર ખીજસ્તારાએ વઝીરકો કહા કે.

તેરે સીવાય યે કામ ઓર કીસીસે ન હો સકેગા તુ અબ જાકર ઉસ બુઝુર્ગકી જનાબમેં મેરી તરફસે બહોત આજીઝી કરકે શાયદ ઉસકે દીલમેં રહમ આવે ખીજસ્તારાએ ઉસી વકત કંદહારકો રવાના હુવા કઇ દીનકે બાદ પહોંચકર શેખસે મુલાઝીમત હાસીલકી ઓર સમન રૂખકા અહવાલ ઝાહેર કરકે કહાકે અગર આપ કદમરંજ ફરમાવેં તો નેહાયત નવાઝીશ ઓર મહેરબાની હોગી. શેખને જવાબ દીયા કે બીસ બાઇસ બરસ હુવે મેં ઇસ જગેહસે નહીં ઉઠા હક તઆલાકી બંદગીમેં મશગુલ રહેતા હું મેરા ચલના યહાંસે દુશવાર હેગા ખીજસ્તારાએને આજીઝીસે અર્ઝ કીયા કે અય હઝરત આપકે તશરીફ લૈ ચલનેસે યે કામ હોગા અગર મહેરબાની કીજીયે તો શફકકત ઓર બંદેહ નવાઝીસે બઇદ નહીં યે સુનકર શેખકે દીલમેં રહમ આયા ઓર કહા અગર મેરે ચલનેસે યે કામ તુમ્હારા હોતાહે તો બહોત બહેતર દો રોઝ યહાં રહો તીસરે દીન ચલુંગા ખીજસ્તા-રાએને ઇસ બાતસે ખુશ હોકર વહાંપર મુકામ કીયા શેખ સનઆં અપને વાયદે કે મુવાફીક ખીજસ્તારાએ કે સાથ રવાના હુવે ચંદરોઝ કે બાદ આઝર શાહકે શેહેર કે નઝ-દીક પહોંચા બાદશાહ શહેર પનાહતક ઇસતક બાલ કરકે લે ગયા ઓર બહોત અઅઝાઝ વ ઇકરામસે બીઠાયા ઓર સમન રૂખકા અહવાલ બયાન કીયા.

શેખને ગોર કરકે કહા કે મેરે દો મુરીદ હેં એકકા નામ દાના દીલસો મુઝસે રૂખસત હોકર દકનકી તરફ સેરકો ગયા હે ઓર દુસરેકા નામ રોશન ઝમીર હે સો વો ઉત્તરકી તરફ ગયા હે અગર વો દોનું યહાં હોતે તો

સમન રૂખકો જલદ આરામ હોતા કયું કે ઉન દોનું કે તઈં ઇન કાનુંકો બડી દસ્તરસ હે આઝરશાહને કહા ઉન દોનું કે તઈં મહેરબાની કરકે બુલાયા ચાહીયે શેખને અપને દોનું મુરીદુંકે નામ અલાહેદા અલાહેદા ખત લીખ દીયે સો બાદશાહને અપને દો મુસાહેબુંકે હવાલે કરકે એકકો દાના દીલકી તલાશમેં ભેજા ઓર દુસરેકો રોશન ઝમીરકે બુલાને કે વાસ્તે રવાના કીયા શેખકે દોનું મુરીદ અપને પીરકે ખત દેખતેહી બાદશાહકે મુસાહેબુંકે સાથ રવાના હુવે ઓર ચંદરોઝકે બાદ આનકે પીરકી મુલાઝમત હાસીલ કી શેખને ઉન દોનુંસે સમન રૂખકી હકીકત ઝાહેર કરકે સહત હોનેકી તદબીર પુછી ઉન્હુંને અપને દીલમેં ગોર કરકે કહા અય મુરશદ ઉસકે ઉપર કીસી જાદુગરને જાદુ કીયા હે ઓર ઉસે હરગીઝ કીસી ચીઝસે ફાયદા ન હોગા મગર યે તજવીઝ હમારી અકલમેં આતી હેકે અચ્છી અચ્છી કહાનીયાં ઓર બાતેં ઓર નાદર નાદર કીસ્સે ઓર દાસ્તાંન ઉસકેં રૂબરૂ બયાન કરેં શાયદકે ઉસકા દીલ ઉસકે સુનનેમેં મશગુલ હોવે ઓર દીવાનગી જાતી રહે શેખ સનઆંને કહા કે તુમસે બેહતર ઓર કોન હે જો કુછ તુમને કુછ દેખા હો યા સુના હો બયાન કરો દાના દીલને ઇલતી-માસ કીયા કે એક મકાન અલાહેદા અયસા મુકરર હોવે જહાં આઝરશાહ ઓર સમન રૂખ ઓર આપ અખઠે બયઠેં ઓર કોઇ વહાં આને ન પાવે તો ઇસ બંદેહને જો કુછ સુનાહે સો બયાન કરે આઝરશાહને ઉસી ઘડી એક મકાન અલાહેદહ કે ગયરકા વહાં હરગીઝ દખલ ન હોવે ખાલી કરકે સમન રૂખ બાનુંકો વહાં પરદા કરકે અંદર બીઠાયા ઓર ચારૂ શખ્સ પરદેકે બાહેર બાદશાહના ફર્શ ફરોશ બીછાકે બયઠે તબ શેખ બુઝુર્ગવારને કહા અય દાના દીલ અબ તુ જો કુછ મુનાસીબ જાને સો બયાન કરના શુરૂ કર

બયાન કરના દાના દીલકા કીસ્સા મલક મોહમ્મદ વ ગેતી અફરોઝકા આગે સમન રૂખ વ આઝરશાહકે

ઓર ગમ દુર હોના સમન રૂખકા મલક મોહમ્મદ કા હાલ સુન કર

કેહતે હેંકે દાના દીલને અપને મુરશદકી ઇજાઝત લેકર કહા સુન અય મલકઓ આફાક મેરે ભાઇબન્દુંમેંસે એક શખ્સ થા મલક મોહમ્મદ નામ હમેશા મુલકું ઓર શહેરૂંકી સેર કરતા ઓર અકસર રાતુંકો કોહ ઓર બયાબાનમેં રેહ જાતા ઇત્ત ફાકન એક રોઝ શહેર બાબીલકે નઝદીક પહોંચા શહેર પનાહકે બાહેર એક સંગ મરમરકા હોઝ ખુશ અસલુબ મુસફ્ફા પાનીસે મલબબ દેખા ઓર ઉસકે કનારે પર એક છોટાસા તખ્તા બાગીચેકા થા નેહાયત ખુશતામીર જીસકે દરખ્તુંમેં તરહ તરહકા મેવએ મુરાદપુર થા ઓર કયારયુંમેં કીસમ કીસમકે ફુલ પુલ રહેથે ઓર દરખ્તુંકી ડાલીયુંપર બુલબુલ ઓર કુમરી વગેરા જાનવર અપની અપની આવાઝ બોલ રહેથે.

મસનવી.

ઉસ ચમનમેં જાબજા ફુલેથે ગુલ
હર તરફ થા બુલબુલુંકા શોરો ગુલ
જાબજા નહેરૂંમેં થા પાની રવાં
સુબસુથીં કુમરીયાં કુકુ કીનાં
સર્વ હરગોશેમેં ઇસ ખુબીસે થે
વાછીડેજી વાછીડેજી વાછીડે

મલક મોહમ્મદને ઈસ બાગીચેકી ખુબી ઓર લતાફત દેખકર યે બયત હસબ હાલ મોઝું કીયે.

બયત.

હે મુલક યે બાગ રબ્બુલ આલમીં
યાકે હે ફીર દોસ બર રૂએ ઝમીં
અગર ફીર દોસ બર રૂએ ઝમીં અસ્ત
હમીં અસ્તો હમીં અસ્તો હમીં અસ્ત

ઓર તમામ રોઝ સેર કરતા રહા વકલ શામકે રે

ઇશતહાકે વાસ્તે થોડા મેવા ખાયા ઓર પાની પીકર રાતકો ઉસી મકાન દીલચસ્પમેં આરામ કીયા આધી રાતકે વકત યકાયક ઉસકે કાનમેં શોરોગુલકી આવાઝ આઈ આંખ ખોલકે દેખતા કયા હે કે આસમાનકી તરફ મશાલેં બેશુમાર રોશન હેં ઓર ઉસ રોશનીમેં એક તખ્ત ઉડા ચલા આતા હે ઓર ઉસ પર એક પરી સવાર હે મીસ્લે માહતાબકે ઓર દુસરી પરીયાં માનીંદ સીતા રહાએ પરવેંકે કે જ્યસે માહતાબકે ગીર્દોપેશ સીતારે રોશન હોતે હેં વો જલવા ઉસે નઝર આયા દેખતેહી ગશ આ ગયા આહાહા કયા સુરત નઝર પડી કે જીસકે દેખતેહી મીસાલ તસવીરકે ચશમ વા કરકે સકુતકે આલમમેં આ ગયા.

અગર ચે ઓર પરી ઓર પરીઝાદ હઝારૂં ઉસ તખ્તકે ગીર્દો પેશ થે લેકીન વો શાનો શવકત કુછ ઓર થી પસ મલક મોહમ્મદ દેખકર મુત અજજુબ હુવા કે ઈલાહી યે કયા ઈસરાર હે આલમે ખ્વાબ હે યા આલમે બેદારી ઉસ વકતસે સુબ્હે તક ઉસકી આંખ ન લગી સુબ્હેકો શહેરમેં જાકર વહાં કે લોગુંસે તમામ હકીકત રાતકી ઓર ઉસ તખ્ત નશીનકા નામો નીશાન પુછા જો શખ્સકે ઉસ હકીકતસે આગાહ થે ઉન્હુંને કહા અય જવાન તુ ઇસ ખ્યાલમેં મત પડ વો પરસ્તાનકે બાદશાહકી બેટી હે ગેતી અફરોઝ નામ સો ઇસને અપને બાપસે રૂઠ કર યહાં નઝદીક કોહેસ્તાનમેં મહેલ તઆમીર કરકે રહેના ઇખત્યાર કીયા હે જો કોઇ આદમીઝાદ વહાં જાતા હે ઉસે હયવાન મુતલક કર ડાલતી હે મલક મોહમ્મદકે દીલમેં ઉસકે દેખનેકા શોક ઓર ભી ઝયાદા હુવા ઓર કહા ઉસકે મહેલમેં હયવાન હોકર રહેના ગનીમત હે સો ઉસી વકત કોહેસ્તાનકી તરફ રવાના હુવા વહાં પહોંચકર દેખા તો મહેલકા દરવાઝા બંધ હે ઉસને આવાઝ દી પરીયુંને શાહપરીકે હુકમસે દરવાઝા ખોલ દીયા. મલક મોહમ્મદને અંદર જાકે દેખા તો તમામ દરો દીવાર તઆમીસે મરતબ કીયા હે ઓર સબ જગેહ

ફેર્થ બાદશાહાનાસે ઝીનત કીયાં હે ઓર એક ઝમરૂદકી ચોકી પર નાઝનીન ચઉદવીં રાતકે ચાંદકે માનીંદ બયઠી હે.

મસનવી.

કયા કરૂં સુરતકા ઉસકીમેં બ્યાં
વસ્ફ ઉસકા કર સકે કયું કર ઝબાં
સર્વ કદ ગુન્ચા દહન નરગીસ નયન
યાસમીરાં ગુલબદન રશકે ચમન
ઝુલ્ફથી આરઝપે યું બાપે ચોખમ
રાત દીન આકર હોવે ગોયા બહમ
ઝર્દ થા ઉસ મુંહકે આગે આફતાબ
હુસ્નસે ઉસકે ખીજલથા માહતાબ
અઝુ અઝુ ઉસકા ગઝ મહબુબથા
કયા કહું આગે સરાપા ખુબ થા

ઓર હઝારૂં પરીઝાદ માનીંદ સીતારૂં કે ઉસકે ગીર્દા પેશ દસ્ત બસ્તા ખડે હેં મલક મોહમ્મદકો ઉસકી સુરત દેખતેહી ગશ આ ગયા ઓર બેહોશ હોકર ઝમીન-પર ગીર પડા પરી ઝાદુંને ઉસકે ચેહરેપર ગુલાબ છીડ-કા તો ઝરા હોશમેં આયા ગેતી અફરોઝને દેખાકે મેરી શીકલપર ફરે ફ્તા હે તખ્તકે પાસ સોનેકી કુરસી પડીથી ઇશારા કીય કે ઉસપર બયઠ જા.

મલક મોહમ્મદ નેહાયત ખુશ હોકર ઉસ કુરસીપર બયઠ ગયા ઓર રાતકો બાગમેં રેહનેકા ઓર અપને આનેકા અહવાલ મુફસીલ બયાન કીયા ગેતી અફરોઝ ઉસકી બાતુંસે ખુશ હોકર દેરતક બાતેં કરતી રહી ફીર એક પરીઝાદકી તરફ દેખાકે રૂહ અફઝા ઉસકા નામ થા ઇશારા કીયા વો એક શીશા શરાબ દો આતીશા કાઢે આઇ ઓર દો દો પ્યાલીયાં ઉસને ગેતી અફરોઝ ઓર મલેક મોહમ્મદ કો પીલાઇ ગેતી અફરોઝને નીશેમેં મલક

મોહમ્મદકી તરફ દેખકર કહા કે અગર તું રાઝી હોતો સાકી રૂહ અફ્ઝાકો તુઝે બખશું ઉસને જવાબ દીયા.

મીસરઆ.

ગુઝકો તો સીવા તેરે નહીં કામ કીસીસે.

ગેતી અફરોઝને કહા અય મલક મોહમ્મદ મેરે તબીઅતી ચેહી આર ગુહે કે તુઝે અપને પાસ રખું લેકીન આદમી ઝાદએ સબર હોતા હે સો અપની બેસ બરીકે સબબસે દુખ પાતા હે ઓર હમેંભી બદ નામ કરતા હે ઈસ વાસ્તે રૂહ અફ્ઝાકો તુઝે દેતી હું અબ ઉસકી મુલાકાતસે અયશો આરામમેં મશગુલ હો ઉસને કહા મુઝે ઓર કીસીસે કામ નહીં.

બયત.

આરઝુ મેરી જો હાસીલ હોતો મેં ઈતના કરૂં
પાસ તું બયઠી રહેમેં રાત દીન દેખા કરૂં.

ઈસી ગુફ્તગુમેં દીન આખીર હુવા રાતકે વક્ત ગેતી અફરોઝ ને હુકમ દીયાકે મલક મોહમ્મદ ઓર રૂહ અફ્ઝાકા બીછોના એક જગેહ બીછાવ મલક મોહમ્મદને હરગીઝ કબુલ ન કીયા ઓર કહા અય નાઝની મેં તેરે દુરસે દેખનેમેં બહોત ખુશ હુંયે બાત સુનકર સહનમેં એક પાનીકા હોઝ થા ઉસકે ઈધર અપના પલંગ ઓર ઉધર મલક મોહમ્મદકા બીછવાયા અલ ગરઝ મલક મોહમ્મદને વો રાત તો બહઝાર દુશવારી ઓર નેહાયત બે કરારીસે કાટી દુસરે રોઝ ઉસી હોઝપર બાદશાહાના મજલીસ કરકે નાચ હોના શુરૂ હુવા ઓર રૂહ અફ્ઝા સાકી હોકે પ્યાલા શરાબકા દેતીથી ઓર મલક મોહમ્મદકો શવકને અયસા ગલબા કીયા કે બે ઈખત્યાર ગેતી અફરોઝ કે કદમું પર જા પડા ઉસને કહા અય મલક મોહમ્મદ ખબરદાર અયસા ન હોવે કે કોઈ હરકત બેજા તુઝસે

ઝહુરમેં આવે બલ્કે ન ઉસી વક્ત જાનવર હો જાયગા ફીર આદમી હોના બહોત મુશકીલ હે બારે ઉસ વક્ત ઉસને જ્યું ત્યું સંભલ કે સબર કીયા લેકીન આશકકો કરાર કહાં ઘડી દો એક કે બાદ એક પરીઝાદ ગુલાબકા ફુલ લાઇસો મલક મોહમ્મદ ઉસકે હાથસે લે કર ગેતી અફરોઝકે આગે લે આયા ઉસને ફુલ લેનેકે વાસ્તે હાથ દરાઝ કીયા તો મલક મોહમ્મદને ઉસકા હાથ પકડકે ચુમ લીયા.

ગેતી અફરોઝને બહોત ગુસ્સે હોકર કહા અય કબુતર કમ બખ્તમેં જો કેહતીથી કે આદમી ઝાદ બે સબરકો હમારી મજલીસમેં રહેનેકા કયા કામ મલક મોહમ્મદ ઉસી વક્ત કબુતરકી શીકલ બન કર ઉડા ઓર મહેલકે કગુંરેપર જા બયઠા તમામ રોઝ ગેતી અફરોઝકે સામને ઉડતા ફીરા લેકીન ઉસ બે રહમ જફા કારકો હરગીઝ રહમ ન આયા લાચાર દુસરે દીન વહાંસે ઉડ કર અપને ઘર આયા સો ઉસકે આદમીયુંને કબુતર જાનકે પકડ લીયા ઉનમેંસે એક શખ્સને છુરી લે કર ચાહા કે ઝુબ્હે કરે દુસરે ને કહા અય યારો એક કબુતરકે ગોશતસે કુછ પેટ ન ભરેગા ઓર મુદતસે અહવાલ મલક મોહમ્મદકા મઆલુમ નહીં ખુદા જાને કહાં હે સોઇસ કબુતરકો અપને ખાવીંદકે નામપર તસદુક કરકે છોડ દો ઓર એક રોઝ દાનીશ મંદને મુઝસે પુછાથા કે મલક મોહમ્મદ કહાં હે મેંને જવાબ દીયા કે એક મહીનેસે ગાયેબ હે ઓર કુછ અહવાલ મઆલુમ નહીં ઉસને કહા ઉસ કમબખ્તકો મુલકું ઓર શહેરૂં ઓર બયાબાન ઓર પહાડુંકી સેરસે નેહાયત શવક હે અયસાન હોવે કે પરીયુંકે મહેલકી તરફ ગયા હોવે જો વહાં કોઈ જાતા હે ઉસ વો જાનવર બના દેતી હેં શાયદ મલક મોહમ્મદ વહાં ગયા હોવે અગર જાનવર હોકર આવે તો મુઝે ખબર કરના કે મેરે યહાં એક મઆજુન હે ઉસકે ખાનેસે ફીલ ફોર આદમી હો જાયગા સબને યે સુન કર કબુતરકો ખાવીંદ કે નામ

પર તસદ્દુક કરકે છોડ દીયા મલક મોહમ્મદઉનકે પંજેસે ખલાસ હોકર શુકર બજા લાયા ઓર વહાંસે ઉડ કર દાનીશમંદ મસનદ પર બયઠા હુવા અપની વીઝારતકે કારોબારમેં મશગુલ થા ઓર આદમીયુંકી બડી ભીડથી યે અપને ચીચા દાનીશમંદકી ગોદમેં જા બયઠા સબ મજલીસકે લોગ યે અહવાલ દેખકર મુતહૈયર હુવે કે જાનવર આદમી કે સાયે સે ભાગતા હે ઓર યે કબુતર ખુદ બખુદ ઈતની ભીડમેં આન કર ગોદમેં બયઠા દાનીશમંદને અકલસે દરયાફ્ત કીયા કે મલક મોહમ્મદકો પરીયુંને કબુતર બના કર છોડ દીયા હે સો યહાં આયા હે નહીં તો કયા મુમકીન કે જાનવર ખુદ બખુદ આદમીયુંમેં આવે દાનીશમંદ યે બાત દરયાફ્ત કરકે એક ખ્વાજા સરાકોકે કાપુર ઉસકા નામ થા હુકમ કીયા તો વો અંદરસે એક માઅજુનકા મરતબાન સંદુકમેંસે નીકાલ લાયા ઉસમેંસે થોડી માઅજુન કબુતરકે મુંહમેં દી ફીલ ફોર લોટ પોટ કર બદસ્તુર આદમીકી સુરત હોકર બોલને લગા દાનીશમંદને મલક મોહમ્મદકો ગલે લગાયા ઓર બહોત નસીહત કી કે અબ કભુ કોહેસ્તાનકી તરફ હરગીઝ ન જાયો ઉસને કહા અબ મેં વહાં હરગીઝ ન જાઉંગા ફીર રૂખસત હોકર અપને ઘર આયા સબ નોકર ચાકર ખાવીંદકો દેખકર બહોત ખુશ હુવે ઓર ઈતને રોઝ બાહેર રહેનેકી હકીકત પુછી મલક મોહમ્મદને કહા તુમને ખુબ નમક હલાલી કીથી કે મેરે ઝુબ્હે કરનેકે વાસ્તે છુરી તેઝકીથી જો કુછ રોઝ મેરે ઝીન્દગીકે બાકીથે તુમ્હારે હાથસે ખલાસ હોકર ન જાત પાઈ ઉન્હુંને હયરાન હો કર કહા અય ખુદાવંદ યે બાત આપ કયા ફરમાતે હેં હમ બંદે તાબે દારૂંકી કયા મજાલકે કુછ ગુસતાખી કરેં બલ્કે જહાં આપકે પસીનેકી બુંદ ગીરે વહાં અપના બહુ ટપકાવેં મલક મોહમ્મદને અપને કબુતર હોને ઓર યહાં આનેકા કીસ્સા બયાન કીયા વો બાત સુનકર અપને દીલમેં પશેમાન હુવે ઓર જીસ શખ્સને કહાથા કે કબુતરકો છોડ દો ઉસકી અકલપર સબને આફરીનકી મલક મોહમ્મદને ઉસકો બહોત

ઇન આમ વ ઇકરામ દીયા ઓર ચંદ રોઝ અયશો અશ-
રતસે અપને ઘર આરામ કીયા ઓર કઇ રોઝ કે બાદ
ઉસકે દીલમેં યે ખ્યાલ આયા કે ગેતી અફરોઝ મુઝકો
યાદ કરતી હોગી યા નહીં ફીરદો એક પ્યાલે શરાબકે
પીયે કે શાયદ નીશેમે યે ખ્યાલ જાતા રહે સો પીતેહી
ગેતી અફરોઝકે મીલનેકા શવક ઓર ભી ઝયાદા હુવા
ઉસી વક્ત શીશા વ પ્યાલા ઝમીનપર
પટક કર આહું આહુ કરને લગા ઓર નેહા-
યત બેકરાર હોકર કોહસ્તાનકી તરફ રવાના હુવા
ગેતી અફરોઝકે મહેલકે દરવાઝે પર જાકર પુકારા કે દરવાઝા
ખોલો વહાંસે આવાઝ આઈ કે તુ કોન હે બોલા મેં મલક
મોહમ્મદ હું વફાદાર પરીઝાદને મલક મોહમ્મદકા નામ
સુન કર ફોરન દરવાઝા ખોલ દીયા ઉસને અંદર જાકે જો
દેખા તો માનીંદ માહ દોહફતેકે તખ્ત પર બયઠી હે ઓર
સેંકડું પરીઝાદ આસપાસ દસ્ત બસ્તા ખડે હેં ઉસને દેખ-
નેહી મુસકુરાકર કહા અય મલક મોહમ્મદ તુને બહોત
મહેનત ખીંચી અગર પહેલે અપને દીલમેં સોચતા ઓર
મેરા હાથ ન પકડતા તો ઇતના રંજ કયું ઉઠાતા અબ
મેંને અપને હાથ ઓર પાઉં ચુમનેકી ઈજાઝત દી લેકીન
ઝયાદા હીર્સ મત કીજીયે કે ફીર પશેમાની ન હોવે મલક
મોહમ્મદ યે બાત સુન કર બહોત ખુશ હુવા ઓર ખુદાકા
શુકર કીયા જીસકા દુરસે દેખના દુશવાર થા ઉસકે હાથ
પાઉં ચુમને મયસ્સર હુવે રાતકો ગેતી અફરોઝને અપને
પલંગ કે બરાબર ઉસકા પલંગ બીછવાયા ઓર કહા અય
મલક મોહમ્મદ ખબરદાર મુબાદા કોઈ હરકત તુઝસે ઝહુ-
રમેં આવે ઉસને કહા અયજાન તુને હાથ પાઉં ચુમનેકી
પરવાનગી દીહે અબ ઇસકે સીવાય ઓર ગુસતાખીન કરૂંગા
ફીર દો દો પ્યાલે શરાબ કે પી કર સો રહે પર મલક
મોહમ્મદકો નીંદ કહાંથી સાઅત બસાઅત દસ્તો પાકા બોસા
લેતાથા ઓર મુંહ ચુમનેકી હીવસથી લેકીન જાનવર હોને
કે ડરસે જુરઅત ન કર સકતાથા આખર કો બે ઇખત્યાર હો.

કર ઉસકે મુંહકે પાસ મુંહ લે ગયા સો ઉસકે સાંસકી ગરમીસે વો જાગ ઉઠી ઓર હંસ કર કહા અય નાદાન તુ અપને કોલપર કાયમ નહીં અભી જાનવર હો જાયગા ઓર દેખના મેરા મયસ્સર ન હોગા બીચારા શરમીંન્દા હો કર પલંગપર સો રહા ફજરકે વક્ત દોનું આશક વ મઆશુક જાગે તમામ રોઝ અયશો અશરતમેં કાટા રાતકો બ દસ્તુર ઉસી હોઝપર દોનું આશકો મઆસુકકે પલંગ બીછે જબ ગેતી અફરોઝ સો ગઈ તબ મલક મોહમ્મદને ઉઠકે ઉસકા હાથ અપની ઉંગલીયુંપર રખા ઓર મુંહકી તરફ નીગાહ કરકે કહા.

બયત.

ખુદા જાને કયા હોગા અંજામ ઇસકા
મેં બે સબ્ર અયસાહું યે તંદ ખોહે

ગરઝ ઈસિને અપને તઈં થાંબા પર દીલ ન થંબા તો બે ઈખત્યાર હોકર ઉસકા મુંહ ચુમ લીયા વો જાગ ઉઠી ઓર બહોત ગુસ્સેસે તેવરી ચઢાકર કહા અય મુરગાબી કમબખ્ત તુને કયા કીયા મલક મોહમ્મદ ઉસી વકત લોટ પોટકે મુરગાબી હો ગયા સમન રૂખ યે બાત સુન કર બોલી કે વો બીચારા કીસ કીસ મહેનસે કબુતરસે આદમી હુવાથા સો ઉસ બેરહમને ફીર મુરગાબી કર ડાલા ખુદા જાને અબ કયસી મુસીબતમેં ગીરફતાર હોગા આખરસાહ સમન રૂખકે હોશમેં આનેસે બહોત ખુશ હોકર શેખ સનઆં ઓર ઉનકે મુરીદુંકે કદમબોસ હુવા અલગરઝ મલક મોહમ્મદ મુરગાબી હોકર તમામ રાત ઉસી હોઝમેં રહા સુબ્હેકે વકત ગેતી અફરોઝને ઉસકી તરફ દેખકર કહા અય બેસબર મેરા કહેના માનતા તો ઈતના દુખ ન પાતા અપને ચીચાકે પાસ જા શાયદ કુછ ઇલાજ કરે મલક મોહમ્મદ અપને દીલમેં સમઝાકે અગર સો બરસ તક યહાં રહુંગા તોભી ઇસ બે રહમકે દીલમેં રહમ ન આવેગા લાચાર વહાંસે ઉડકે શહેરકી તરફ રવાના હુવા ઇત ફાકન

વહાંકા બાદશાહ શીકારકો નીકલાથા રાહમેં એક તાલાબ પર શીકાર ખેલતાથા ઉસ મુરગાબીકો દેખકર શીકારકે વાસ્તે એક બાઝકો છોડા મુરગાબી હરચંદ ભાગી પર બાઝકે હાથસે ખલાસી અપની ન દેખી લાચાર હોકે ઉસી તાલાબમેં ગોતા મારા બાઝને હત્તાલ મકદુર ઉસકા પીછા કીયા લેકીન હાથ ન લગી ઓર ઉસને દીલમેં કહા કે જબ તક બાદશાહ તાલાબકે કીનારે હે મેરા જાના મુનાસીબ નહીં પસ અય બાનુ જબ બાઝ ખાલી ફીરા તબ બાદશાહ શહેરકો રવાના હુવા રાહમેં થોડી દુર જાકર દેખાતો એક મીર શીકારી ખાસે બાઝકો લીયે હુવે ચલા આતા હે. ઉસે દેખકર ઝુંઝલાકર બહોત ખફગીસે કહા કે ઇસ ખાસે બાઝકો તુને શીકારકે વકત હાઝીર ન કીયા ઉસ તાલાબમેં એક મુરગાબી હે ઇસ બાઝકો લે જાકર શીકાર કર લા નહીં તો ખુબ સજા પાવેગા વો બાદશાહકે હુકમકે મુવાફીક ઉસી તાલાબ પર આયા મુરગાબીને જો દેખા કે બાદશાહ ગયા સો તાલાબમેંસે નીકલ કર શહેરકી તરફ રવાના હુઇ ઓર ઇસ મીર શીકારને કે મુન તીઝર બયઠાથા બાઝકો ઉસકે પીછે છોડા મુરગાબી હરચંદ ભાગી લેકીન બાઝને ઝપટકે ચુંગલમેં પકંડ લીયા બારે કુછ દીનું જો ઝીન્દગી બાકીથી બાઝકે ચુંગલસે છુટકે ઉસી તાલાબમેં ગોતા મારા ફીર બાઝકે હાથ ન લગી જબ મીર શીકાર પશેમાન હોકર શહેર કો ચલા તબ વો મુરગાબી યાની મલક મોહમ્મદ તાલાબસે નીકલ કર દાનીશમંદકે મહેલમેં જાકે કયા દેખતા હે કે શીકાર બાઝ બહોત શીકાર લાએ હેં ઓર મુરગાબી જો બાઝકે ચુંગલસે છુટ ગઇથી ઉસકા અફસોસ કરતે હેં મલક મોહમ્મદને અપની સબ હકીકત અપને કાનું સુની ઓર ખુદાકા શુકર કીયા ફીર જયું ત્યું લહુસે ભરા હુવા અપને ચીચાકી ગોદમેં જા બયઠા મજલીસકે લોગ હયરાન હુવે કે અયસા જાનવર આદમીયુંકી સોહબતમેં કયું કર આયા દાનીશમંદને ઝખમી બદન ઓર પર ટુટે દેખકર અકલસે મઆલુમ કીયા કે મલક મોહમ્મદ હે બાદશાહકે બાઝને

ઉસકો પકડાથા ફીર આવાઝકી કે મલક મોહમ્મદ તુહી થા ઉસને પરૂં કે ઇશારેસે કહા કે હાં ઉસકે ચીચાને ઝીડક કર કહા અય બદબખ્ત મેં જો કેહતા થાકે ઉસ તરફ કભી મત જાઇયો તુને મેરા કહા ન માના અબ અગર કસમ ખાવે કે ફીર કભી વહાં ન જાઉંગા તબ મેં તેરા ઇલાજ કરૂં ઉસને દેખા કે બદું કસમ ખાએ સુરત અચ્છે હોનેકી મુમકીન નહીં બપાસ ખાતીર ઉસકે સર હીલાયા ઉસને દેખા કે કસમ ખાતા હે સો દાનીસમંદને મરતબાન મંગવા કર થોડી મઆજુન ખીલાદી ખુદાકી કુદરતકા મીલાસે મઆ-જુન ખાતેહી ફીલ ફોર આદમી હો ગયા દાનીશમંદને કપડે મંગવાકે પહેનાએ ઓર બહોત નસીહત કરકે કહા અબ મેરે પાસ મઆજુન નહીં રહી હે અગર અબકે વહાં જાયગા તો ફીર મુઝસે અચ્છે હોનેકી તવકકે મત રખયો ફીર મલક મોહમ્મદ વહાંસે રૂખસત હોકે અપને ઘર આયા નોકરૂં ચાકરૂંને દુરસે દેખા ઓર ઇસતક બાલ કરકે લે ગયે ઓર નસીહત કરકે કહા અય ખુદાવંદ આપકે મીઝાજ મુબારીકમેં યે કયા સોદા હુવા હે એક દીન ઇસમેં જી જાતા રહેગા ઓર તુમ્હારે ચીચાને કસમ ખાઈ હે કે અબ કે દફઆ મેરા ભતીજા મર જાએ પરમેં ઝીનહાર અચ્છા ન કરૂંગા ઉસને. કહા મેંનેભી કસમ ખાઈ ઓર તવ બાકી હે કે અબ હરગીઝ ન જાઉંગા યે કેહકર ઝનાના મહેલમેં દાખીલ હુવા ઓર જો કુછ હાઝીર થા ખાકર આરામ કીયા ઇસ તરહ ચંદ રોઝ અપને ઘર અયશો અશરતમેં રહા હર રોઝ અપને ચીચાકે પાસ આયા જાયા કરતા એક રોઝ આધી રાતકે વકત અપને મહેલમેં બયઠાથા કે યકાયક આસમાનકી તરફ ગુલ હુવા યે સર ઉઠા કર દેખતા કયા હે કે ગેતી અફરોઝ સોનેકે તખ્ત પર બયઠી હુઇ હઝારૂં પરીયુંકો લીયે હુવે હવા પર ચલી જાતી હે મલક મોહમ્મદ અપની મઆશુકાકો દેખકર બેતાબ હો ગયાં ઓર કહા મેં અજબ અહમક હું કે અયસી મજલીસ છોડકર યહાં બયઠ રહું ફીર ઉસી વકત ઘરસે બાહેર નીકલા ઓર નોકરૂંસે

ચીચાકે મકાનકા બહાના કરકે કોહસ્તાનકી તરફ રવાના હુવા ઓર મહેલકે દરવાઝે પર પહોંચકર આવાઝ કી સો પરીયુંને દરવાઝા ખોલ દીયા અંદર જાકે દેખા કે નાઝની સુર્ખ પોશાક પહેને હુવે અજબ સજ ધજસે બીલોરકે તખ્ત પર બયઠી હે સો મલક મોહમ્મદકો દેખ કર બોલી આવ અચ્છે વકત આયા કે ઇસ વકતમેં તેરી યાદમેંથી ફીર અપને પાસ બીઠા કર તમામ હકીકત પુછી તો મલક મોહમ્મદને એક આહ દીલસે ખીંચ કર યે બયત પઢી.

બયત.

દેખ તેરી દોસ્તીમેં મુઝકો કયા સોદા હુવા
એક તો હુરમત ગઇ ઓર દુસરા રૂસવા હુવા

ગેતી અફરોઝકો યે બાત બહોત ખુશ આઇ ઓર મલક મોહમ્મદકે ગલેમેં અપને હાથ ઠાલ કર દેર તક ઇખલાસકી બાતેં કરતી રહી ઓર મુંહ ચુમનેકી પરવાનગી દી મલક મોહમ્મદ ઇસ બાતસે બહોત ખુશ હુવા ફીર એક બારગી આસમાનકી તરફસે શોર કી આવાઝ આઇ ઇતનેમેં હરકારેને ખબર દીકે ફીલસુફ વઝીર તુમ્હારે બાપ અસરશાહકા આતા હે ઇસ ગુફતગુમેંથે કે ફીલસુફ વઝીર અસરશાહકા આ પહોંચા ઓર આદાબ બજાલાકર અસર-શાહકા ખત દીયા ગેતી અફરોઝને ખત પઢ કર સર નીચા કર લીયા ફીર ફીલસુફ ગેતી અફરોઝકી તરફ મુતવજ્જેહ હોકર બોલા તુમને યે ચાલ ઇખત્યારકી હે કે અપને નંગો નામોસ પર નીગાહ ન કરકે આદમ ઝાદસે દોસ્તી પયદા કી હે પરીકો આદમીકી સોહબતસે કયા કામ ઇસ સબબ તુમ્હારે માંબાપ તુમસે નેહાયત આઝુરદા હેં તુમ્હેં લાઝીમ હે કે યે ચાલ છોડદો ઓર અપને ઘર ચલો કે માંબાપ ભાઇ વગેરા તુમ્હારે કબીલે કે લોગ તમામ દેખનેકો તરસતે હેં ગેતી અફરોઝને બડી દેરકે બાદ સર ઉઠા કર ફીલસુફકી તરફ મુખાતીબ હોકર બોલી કે તેરી નસીહત સબ સચ્ચ

હે લેકીન ઇસ આદમીઝાદને મેરે વાસ્તે અયસી અયસી આફતેં ઓર મુસ્કીબતેં ઉઠાઇ હેં કે કહા નહીં જાતા બલકે કઇ બાર મેંને ઉસે જાનવર કર ડાલા તો તમામ આલમમેં રૂસવા ઓર ફઝીહત હુવા તોભી મેરી દોસ્તી ન છોડી અબ મેં ઉસકી મુરવ્વતકી અયસી એહસાનમંદ હું કે અગર યે મુઝે કીસીકો બખશ દે તોભી હરગીઝ ઇનકાર ન કરૂં યે બાત કેહકે એક બારગી મલક મોહમ્મદકે ગલેમેં અપને હાથ ડાલ કર દેર તક ઉસકા મુંહ ચુમા કી ઓર કહા અય વઝીર અગર એક માં બાપ કયા અગર સારા જહાં મુઝસે આઝુરદા હો જાવે તો ભી ઇસ આદમીકી સોહબત ઓર દોસતીસે હરગીઝ ન ફીરૂં ઓર અપને કોલપર કાયમ રહું.

બયત.

જીયું મરૂં રહું અપનેહી કોલપર કાયમ
ફીરૂં ન ઉસસે અગર મુઝસે સબ જહાં ફીર જાય.

બલકે મેં અપને માં બાપસે બેઝાર હું ઓર ઉનસે કુછ મતલબ નહીં રખતી હું કહો કે વોભી મેરી મોહબ્બત અપને દીલસે દુર કરેં વઝીર યે જવાબ સવાલ સુનકર ઓર અહવાલ દેખકર બહોત દીંગ હુવા ઓર કહા લઆનત ખુદાકી હમ પર જો ફીર કભી તેરા નામ લેવેં યા મુંહ દેખેં ગેતી અફરોઝને કહા યે બાત વો મેરે માં બાપસે કેહના કે મેંભી તુમ્હારે મુંહ દેખનેકી રવાદાર નહીં અબ તુ ફીર આવેગા તો સઝા પાવેગા વઝીર વહાંસે ઉઠકર મએ લશકર અપને મુલ્કકો રવાના હુવા ઓર અસરશાહકે પાસ પહોંચકર ગેતી અફરોઝકા અહવાલ જો દેખાથા સબ અરઝ કીયા અસરશાહને બેટીકી સબ હકીકત સુનકર બહોત અફ-સોસ કીયા સુન અય સમન રૂખ જબ ગેતી અફરોઝને બાપકે વઝીરકો ઇસ તરહ રૂખસત કીયા તબ મલક મોહમ્મદ અપને દીલમેં બહોત ખુશ હુવા ઓર જાના કે ગેતી અફરોઝ ભી મુઝપર આશક હે નહીંતો મેરી ખાતર બાપકે વઝીરસે

અયસી બે મુલાહેઝા નહોતી ગેતી અફરોઝને કહા અય મલક મોહમ્મદ કહે તેરે વાસ્તે મેંને બાપકે વઝીરકો કીસ તરહ રૂખસત કીયા ફીર રૂહ અફઝાકો ઇશારા કીયા તો વો એક શીશા શરાબ દો આતીશાકા કે જીસકે પીતેહી આદમી બેહોશ હો જાવે લે આઇ સો વો દોનું પીકર દેર તક મોહબ્બત ઓર ઈખલાસકી બાતેં કરતે રહે ફીર ઉસી હોઝ પર પલંગ પર લેટ ગઇ ગેતી અફરોઝને કહા અય મલક મોહમ્મદ ખબરદાર ઇસ બાતપર મગરૂર ન હોના કે મેંને ફીલસુફકો ઇસ તરહ દુર કર દીયા ઓર ફીર કુછ હરકત ના મુનાસીબ કરે ઉસને કહા અય મહબુબા અબ તુને મુંહકે બોસે લેનેકી પરવાનગી દી હે મેં ઇસસે ઝયાદા કુછ ગુસતાખી ન કરૂંગા લેકીન આશકકે દીલમેં સબર ઓર ઇકરાર કહા જબ ગેતી અફરોઝ સોઇ તબ ઉસને ઉઠ કર દેખા કે ઉસ શમેઅરૂકા ચેહરા પસીનેમેં તરબત રહે ઓર અરકકી બુંદેં સેજ પર ટપક રહી હેં મલક મોહમ્મદને બેકરાર હોકર યે બયત પઢી.

બયત.

અરક હે રૂખપે તેરે યા ગુલાબ ટપકે હે
અજબ હે મુઝકો કે શોઅલેસે આબ ટપકે હે.

ફીર ઉસકા મુંહ ચુમ લીયા ઓર ખ્વાહીશે અશરત કે ગલબેસે નેહાયત બેકરાર હોકર ઉસકો હાથ લગાયા સો હાથકે લગાતેહી વો ચોંક ઉઠી ઓર તેવરી ચઢાકર બોલી અય બેહયા હરચંદ મેંને તુઝે સમઝાયા મનાયા પર તું અપની શરારતસે બાઝ ન આયા અબ ફીર કીસી ઓર બલામેં ગીરફતાંર હુવા ચાહતા હે મલક મોહમ્મદ ઉસસે શરમીંદા હોકર ફીર પલંગ પર લેટ ગયા સુબ્હે કે વકત જબ ચાંદ છુપા ઓર સુરજકી કીરન દીખાઈ દી તબ ગેતી અફરોઝ પલંગ પરસે ઉઠી ઓર મલક મોહમ્મદકો સાથ લેકર બાગ કી સેરકો આઇ ઓર ચમનકે તખતું પર ટ્હેલના શુરૂ કીયા ફીર સવારી કે વાસ્તે તખ્ત મંગવાયા ઓર દોનું આશકો

મઆંશુક ઉસ પર બયઠ કર શીકારકે વાસ્તે જંગલકી તરફ મુતવજ્જે હુવે ઓર વહાં પહોંચકર પહેલે શેર ચીતે હરન પાડેકા શીકાર કરકે ફીર કબુતર તીતર વગેરે પરીદુંકા શીકાર કીયા વહાંસે થોડી દુર પર બાદશાહકા એક પાકીઝા બાગ થા વહાં જાકર કબાબ ઓર શરાબ તૈયાર કીયે ઓર ખા પી કર નાચ દેખનેમેં મશગુલ હુવે જબ રાત હુઈ તો સારે બાગમેં રોશની કરવાઈ ઓર જાબજા સુથરે ફર્શ ફરોશ બીછવાએ શામસે સુબહેતક રાગ રંગ ઓર નાચકે સીવાય ઓર કુછ ન થા દો ઘડીકે તડકે વહાંસે ઉઠકર અપને મહેલમેં દાખીલ હુવે બાગકે માલી ઓર ચોકીદારૂંને અયસા તમાશા દેખા કે કભી ન દેખા થા સો ફરખન્દહ શાહસે રાતકા સબ માજરા ઓર મલક મોહમ્મદકા ઉસ મજલીસ પરીયુંમેં હોનેકા મુફસીલ બયાન કીયા બ મુજરીદ સુનને ઉસકે ફરખન્દહ શાહકો ગેતી અફરોઝકે દેખનેકા શવક હુવા ઓર ઉસી વક્ત દાનીશમંદ વઝીરકો બુલવાકે પુછા કે મલક મોહમ્મદ કહા હે ઉસને અર્ઝ કીયા કે ઈન દીનોમેં વો કમબખ્ત ગેતી અફરોઝપર ફરેફતાહે ઓર દો બાર જાનવર હો કર યહાં આયાથા તો ઈસબંદે દરગાહને એક માઅજુનસે આદમી બનાકર હરચંદ સમઝાયા ઓર વહાંકે જાનેકો માને અહુવા ઓર નસીહત કરકે થકા કે ઈસ કામ બે હુદાસે બાઝ આ પર ઉસકી રીફાકતસે બાઝ નહીં આતા લાચાર હોકર ઉસકી ઉલફત મેંને છોડ દી વલ્લા આલમ અબ કીસ હાલમેં હે બાદશાહને ફરમાયા અગર ફીર કભી આવે તો હમારી મુલાઝીમતકે વાસ્તે લાના કે ઉસસે કુછ કામ હે અલ ગરઝ એક રોઝ ગેતી અફરોઝ જવાહીરખાનેકી મવજુદાત મેંથી મલક મોહમ્મદસે પુછા કે તેરે પાસ ભી કુછ જવાહીરાતસે હે ઉસને કહા મેરે યહાં દો લઆલ શબ ચરાગ અયસે હેંકે રાતકો અંધેરેમેં રખ દીજીયે તો સારે મકાનમેં રોશની હો જાવે ઓર જો કોઈ દુરસે ઉનકી ચમકા હટ પર નઝર કરે તો બે શુબ્હા યે જાને કે ચીરાગ રોશન હે નાઝની

બોલીકે કલ ઉન દોનું લઆલું કોયહાં મંગવાના કે મેંભી દેખુંગી રાતકો બ દસ્તુર દોનુંને ઇસી સહનખાનેમેં હોઝકે કનારેપર આરામ કીયા ફજર કે વક્ત જબ માહતાબ છુપા ઓર આફતાબકી કીરન દીખાઇદી મલક મોહમ્મદ અપની મઆશુકાસે રૂખસત હો કર વો દો લઆલ શબ ચરાગ લેનેકે વાસ્તે ઘર આયા તો નોકર ચાકર વગેરા દાનીસ્તા લોગકે મુદ્દતસે ઇનતી ઝારમેં થે ઉન્હુંને અપને ખાવીંદકો દુરસે ઘોડેપર સવાર દેખકર બહોત ખુશીસે ઇસ્તિ તક બાલ કરકે લે ગયે મલક મોહમ્મદ સબકા સલામ મુજરા લેકે મહેલમેં દાખીલ હુવા.

ઓર ખાના ખાકર એક સાઅત પલંગપર લેટા કે ઇતનેમેં દાનીશ મંદ વઝીર મલક મોહમ્મદકે આનેકી ખબર સુનકર બાદશાહકે હુકમકે મુવાફીક આપ બુલાનેકે વાસ્તે આયા મલક મોહમ્મદ ફીલ ફોર અપને ચીચાકે સાથ હઝરત જહાં પનાહકે હુઝુરમેં જા કર. તસલીમાત બજા લાયા બાદશાહને ફરમાયા અય મલક મોહમ્મદ અગર ગેતી અફરોઝ કીસી તરહસે હમારી દઆવત કબુલ કરે તો તેરે બાએસ હમભી ઉસકા જમાલ દેખને પાવે મલક મોહમ્મદ સોચ સોચકર બોલા અગર હઝરતકી મરઝીહે તો જીસ તરહ હો સકેગા ઉસે આપકી દઆવતમેં લાઉંગા ફીર બાદશાહને ફરમાયા શાહ પરીકો મેરી તરફસે બહોત દોઆકે બાદ કેહના અગર એક રોઝ હમારી દઆવત કબુલ કરે તો નેહાયત મહેરબાની હે અલ ગરઝ મલક મોહમ્મદ રૂખસત હોકર અપને ઘર આયા ઓર વો દોનું લઆલ શબ ચરાગ લે જા કે ગેતી અફરોઝ કે નઝર ગુઝરાને ઉસને પસંદ કરકે અપને જવાહીરખાનેમેં દાખીલ કીયે ઓર દઆવતકા પેગામ સુનકે બોલી અગર બાદશાહ પહેલે મેરી ઝયાફત કબુલ કરે તો બાદ મેંભી ઉસકા દઆવતસે ઇનકાર ન કરૂં નહીં તો મુઝે આદમીકું બાદશાહકી દઆવતસે કયા કામ હે તબ મલક મોહમ્મદને ગેતી

અફ્રોઝકા ઇરશાદ કરના બાદશાહકી ખીદમતમેં પહોંચાયા તબ ફરખંન્દ શાહને બહોત ખુશ હોકર ઉસકી ઝયાફ્ત કબુલ કી મલક મોહમ્મદને વહાંસે ફીર કર બાદશાહકી દઆવત કબુલ કરનેસે નાઝનીંનકો ખબર દી તો શાહ પરીને ઉસી વક્ત અપને સબ અહલ કારૂંકો બુલાકે ઝયાફ્તકી તૈયારીકા હુકમ દીયા ઓર મીર મતબખકો બુલાકે અપને રૂબરૂ ફરમાયા કે તરહબ તરહકે ખાને ઓર કીસમ કીસમકે પાકીઝા લવાઝમે બાદશાહકે તમામ લશકરકે વાસ્તે ખુબ ઓર લતીફ જલદી તૈયાર કરો ઓર હરએક અહલ ખીદમતકો ઈજાઝત દીકે ઇસીકે મુવાફીક સબ જીન્સકી તૈયારી કરો સો ઉસકે ઇરશાદકે મુતાબીક હર શખ્સ અપને અપને કામમેં મશગુલ હુવા ઓર ગેતી અફ્રોઝને અપને બાપ ઓર ભાઇ કે નામ ઇસ મઝમુનકા ખત લીખા ઓર કાસીદકે હાથ રવાને કીયા કે ઇન દીનોંમેં આપકી ખીદમતમેં પહોંચનેકા ઇરાદા હે અગર કીસીકો મેરે લેનેકે વાસ્તે ભેજો તો મેં યહાંસે ઉસ તરફ રવાના હું ઓર અબ ફરખન્દ શાહને કે ઇસ મુલ્કકા બાદશાહ હે. મુઝે કેહલા ભેજા હે કે મેરે દીલમેં એક મરતબા તુમ્હારે મેહમાન હોનેકી આરઝુહે તો મેંને ઉસકી ઝયાફતકી તૈયારી કીહે ઉમેદવાર હુંકે મહેર અંગેઝ ઓર શોર અંગેઝકો કઇ ખીદમૂતગાર સમેત યહાં ભેજ દીજીયે કે ફરખન્દ શાહકી ઝયાફતસે ફરાગત હોકર ફીર આપકી ખીદમતમેં હાઝીર હોંગી જબ ગેતી અફ્રોઝકા કાસીદ અસરશાહકે પાસ ખત લેકર ગયા ઉસને ખત પઢકર નેહાયત ખફગીસે ફાડ ડાલા ઓર કહા મેં ઉસ બે હયાકે પાસ અપના એક કુત્તાભી ન ભેજુંગા ખીદમતગાર વગેરા કે ભેજનેકા કયા ઝીકર હે ગેતી અફ્રોઝકા કાસીદ બાદશાહકે ગુસ્સે હોનેસે નેહાયત પરેશાન હુવા ઓર ના ઉમેદ હો કે ચાહાકે ફીરે ગેતી અફ્રોઝ કે ભાઇને બાદશાહકી ખીદમતમેં તસલીમાત કરકે આદાબ બજાલાકે અર્ઝ કીયા કે ગેતી અફ્રોઝ હરચંદ ના લાયક ઓર સરાસર તકસીરવાર હે લેકીન ખુરદું સેખતા ઓર

હુઝુરમેંાંસે અતા સમઝકર આપકી ખીદમતમેં બખશીશકી ઉમેદવાર હે ફરખન્દ શાહને આપકા નામ સુનકે ઉસકે ઘર ઝયાફત ખાનેકી ખ્વાહીશ કીહે અગર મેહેરે અંગેઝ વ શોર અંગેઝ વગેરા કો ગેતી અફ્રોઝકે બુલાનેકે મુવાફીક ન ભેજીંગે તો આપકી સબકી હોગી અસરશાહને અપને દીલમેં સોચકર યે બાત સચ હે સો બેટેકે કેહનેસે મેહેર અંગેઝ ઓર શોર અંગેઝકો અચ્છા અચ્છા લીબાસ ઓર તોહફા તોહફા જવાહીર જડાવ ગેહના પેહના કર કઈ ખીદમતગારૂં સમેત ગેતી અફ્રોઝકે કાસીદકે સાથ રવાના કીયા ઓર કહા કે યેભી મેંને ઉસી બદ બખ્તકો બખશે ફીર મેરે પાસ ન ભેજે વો આદાબ બજા લાકર ઉન હુરૂંકો સાથ લે કે ગેતી અફ્રોઝકે પાસ આયા ઓર વહાંકી તમામ હકીકત મુફસીલ ઝાહીર કી ગેતી અફ્રોઝ ઉનકે આનેસે બહોત ખુશ હુઇ ઓર મલક મોહમ્મદકો કાહ જાકે ફરખન્દ શાહસે કેહકે આજકે તીસરે રોઝ અપને સબ અમીરૂં ઓર વઝીરૂં ઓર તમામ લશકર સમેત મેરે ગરીબ ખાનેપર કદમ રંજ કીજીયે મલક મોહમ્મદ અપની મઅશુકાકી ઇજાઝતસે ફીલ ફોર ફરખન્દશાહકે હુઝુરમેં જા કે આદાબ બજા લાયા બાદશાહ ઉસકે આનેકા મુનતીઝરથા બોલા અય મલક મોહમ્મદ કયા ખબર હે નાઝનીનને જો પેગામ કહા થા સો ઉસને સબ બયાન કીયા તબ બાદશાહ મુસ્કુરા કર બોલાકે ઉસને સારે લશકરકી ઝયાફતકી તકલીફ કીસ વાસ્તે કી મલક મોહમ્મદને ઇસ બાતકે જવાબમેં અર્ઝ કીયા કે વો ખુદ બદવલતકા તશરીફ લાના મએ લશકર અપની સઆદત જાનતીહે તકલીફકા કયા ઝીકર હે લેકીન ઇતના કેહ દીયા હે કે કો હસ્તાનપર ખુદ બદવલત કે હમરાહ સીવાય દાનીશમંદ વઝીરકે ઓર કોઇ ન આવે કે પરીઝાદુંકો આદમીયુંકી સોહબતસે કમાલ ન ફરત હે તમામ લશકરકે લોગ પહાડકે નીચે ખયમેં ખડે કરકે ઉતરેં બાદશાહને સબ બાતેં કબુલ કીં ઓર મલક મોહમ્મદકા બહોત અહસાન મંદ હુવા

દીલમેં કેહતાથા કે યે દો રોઝ જલ્દ ગુઝર જાએં કે ઉસ નાઝનીનકા દીદાર મયસ્સર હોવે ગરઝજબ વો વાએદેકા રોઝ આયા તબ મલક મોહમ્મદને અપને દીલમેં કહા કે પહેલેમેં આપ જા કે દેખું કે ગેતી અફ્રોઝને કુછ ઝયાફતકી તૈયારી કીહે યા નહીં પસ ઉસી વક્ત સવાર હુવા ઓર ગેતી અફ્રોઝકે મહેલકે દરવાઝેપર પહોંચકર આવાઝ દી તો પરીયુંને ફવરન કીંવાડ ખોલ દીયા અંદર જાકે જો દેખાતો તમામ બાગકી દીવારેં સોને ઓર જવાહીરસે મગર્કહેં ઓર છતું પર મીના કારીકા અયસા કામ હુવાહે કે વાહજી વાહ ઓર તમામ સહનમેં એક તખ્ત તમામીકા ફર્શ બીછાહે ઓર નાઝનીન એક સોનેકી કુરસીપર બાદશાહાના લીબાસ પહેને હુવે ઇસ સજસે બયઠી હે કે જીસકી તઆરીફ ઝબાનસે બયાન ન હો સકે મલક મોહમ્મદને ઉસકો દેખકર નેહાયત બે કરારીસે યે બયત પઢા.

બયત.

કોઈ માનીકે સદકે હે કોઇ બેહઝાદ કે સદકે
બનાઇ જીસને યે સુરત મેં ઉસ ઉસ્તાદકે સદકે

ગેતી અફ્રોઝમે મુસકુરાકર કહા આવ અભી મેં તેરી યાદમેંથી ઓર તુને ભી કીસી વક્ત મુઝે યાદ કીયાથા મલક મોહમ્મને ઇસ બાતકે જવાબમેં યે બયત પઢા.

બયત.

શબકો નીંદ આઇ ન તુઝ બીન દીલ્જો દુખ દેતારહા
શામસે મેં સુબ્હેદમ તક કરવટેં લેતા રહા.

ગેતી અફ્રોઝ યે બાત સુનકર બહોત ખુશ હુઇ ઓર એક એક જામ શરાબે ગુલગું દોનું પીકર દોતીન ઘડી તક આપસમેં ઇખ્તીલાત કી બાતું મેં મશગુલ રહે ફીર ગેતી અફ્રોઝને કહા અય યાર શીતાબી જાકર ફરખન્દશાહકો કેહકે આજ અપને કદમસે ગરીબ ખાનેકો રોનક બખશો સો મલક મોહમ્મદ વહાંસે રવાના હુવા

ઓર બાદસાહ કે હુઝુરમેં પહોંચકર અદાવ કોરનીશ કે બાદ ગેતી અફરોઝકા પેગામ ઝાહેર કીયા બાદશાહને ઉસી વક્ત લશકરકી તૈયારી કા હુકમ દીયા કે નકીબુંને તમામ લશકર મેં ખબર કી તો એકદમ સારા લશકર જમેઅ હો ગયા ઓર કુચકા નકકારા હુવા ફરખન્દશાહને અપની સ્વારી કે વાસ્તે ઘોડા કુમેત બાદ રફતાર અયસા જલ્દ કે ગીર્દ બાદ ભી ઉસકી ગીર્દકો ન પહોંચ સકે મંગવાયા.

મસનવી.

બયાં મેં કરૂં ઉસકી તઆરીફ કથા
કે જલદી કો જીસકે ન પહોચે સબા
હવાસે ભી ઝયાદા હુવા વો શીતાબ
હુવા જીસ ઘડી શાહ પાદર રીકાબ
સવારીકા ગર વસ્ફ કીજીયે બયાં
તો ફટતીહે લીખતે કલમકી ઝબાં
ગરઝ ફોજકાથા ઝબસ અઝદહામ
ચલા શાહ જબ લેકે લશકર તમામ
ચપો રાસ્ત ખાસે સવારૂં કે થે
ચોગોલું પે ગોલ ઓર પરૂં પર પરે
તો હર વક્ત સાઅત બસાઅત પુકાર
નકીબ ઉનસે કેહતેથે યું બાર બાર
પરેસે ન ઘોડે નીકાલે ચલો
જવાનો કદમકો સંભાલે ચલો
ન આગે ન પીછે ન બેશો ન કમ
બરાબર બરાબર કદમ બા કદમ

અલ કીસ્સા જબ લશકર કોહસ્તાન કે નઝદીક પહોંચા બાદશાહને સબ લશકરીયું કો હુકમ દીયા કે પહાડુંકે આસપાસ ખયમેં ખડે કરકે ઉતરે ઓર આપ દાનીશમંદ વઝીરકો સાથ લેકર મલક મોહમ્મદકે હમરાહ કોહસ્તાનકે ઉપર રવાના હુવા ગેતી અફરોઝ કે દરવાઝે પર પહોંચકર મલક મોહમ્મદને અવાઝ દી તો નાઝનીનને રૂહ

અફ્ઝાકો હુકમ દીયા કે તુ જાકર દરવાઝા ખોલદે તો હુસ્બલ હુકમ શાહપરીકે રૂહ અફ્ઝાને દરવાજા ખોલા ઓર ઝુકકર બાદશાહકો સલામ કીયા ફરખન્દશાહ ઉસકા જમાલ દેખકર આશક હો ગયા ઓર મલ્કે મહમ્મદકી તરફ નીગાહ કરકે બોલાકે ગેતી અફરોઝ ઇન્હીંકા નામહે ઉસને જવાબ દીયા કે યે ગેતી અફરોકી અદના લોંડીહે રૂહ અફ્ઝા નામ હમેશા ઉસકી સાકી ગીરીમેં રહતીહે બાદશાહને અપને દીલમેં કહાકે જીસકી લોંડીકા યે હુસનો જમાલહે ખુદા જાને વો ખુદ કયસી હોગી ઓર રૂહ અફ્ઝાકે મુંહકે આગે નેહાયત હયરાનીસે માનીંદ સુરત નકશ દીવાર કે ઉસી જગે શશદર ખડા રહા બડી દેરકે બાદ જબ મલક મોહમ્મદને અર્ઝ કીયા કે હઝરત અંદર ચલકે ચમનકી સેર કીજીયે ઓર બાગકા તમાસા દેખીયે. તબ એક આહ પુર દરદ ખીંચકર યે જવાબ દીયા.

શેઅર.

મેં મહવે તમાશાએ રૂખ યાર ખડા હું
હયરત ઝદહ જું સુરતે દીવાર ખડા હું

ફીર રૂહ અફ્ઝાસે રકઝકી બાતેં કરતે હુવે અંદર જાકે જો દેખા તો અજબ નાદર બાગ હે કે જીસકી રોનકો બહારકો બહેરત ભી ન પહોંચ સકે ઓર તમામ સહન મેં એક લખ્ત મખમલકા ઝરબફ્તી ફર્શ ઓર ચારૂં તરફ સુનહેરી દીવારૂં પર મોતી ઓર લઆલ ઓર યાકુત ઓર ઝમરૂદ વગેરા જવાહેરાત કી અયસી અયસી તસવીરે બનાઇ હે કે જીસકી નકલ લીખને મેં નક્કાશ ચીનકા ચીન માન જાવે બલ્કે માની ઓર બેહઝાદ હાથ કાટ ખાવે ઓર બાગ કે ચારૂં કોનું મેં બીલોર કે તખ્તું પર લઆલ ઓર ઝમરૂદકી સુરાહીયાં રંગ બરંગી શરાબું સેં ભરી કીતાર બકીતાર રખીહેં ઓર ઉનકે પાસ સોનેકી ચોકીયું પર યાકુતકે પ્યાલું ઓર આબ ખોરૂં કી અજબ બહારહે ગરઝકે કદમ કદમ પર તમામ બાગ અયસા આ.

રાસ્તાથા કે હુરાંને બેહશતી ઉસકે દેખનેકી અરઝું કરતી હેં ઓર પરીયાંઉમદા લીબાસ પહેને હુવે અયસી સજધજસે જાબજા ખડી હેં કે દેખનેસે તઆલુ કહે ફરખન્દશાહ વહાંકી સેરસે મહઝુઝ હોકે ગુલાબ કે હોઝકી તરફ મુતવજ્જે હુવા.

બયત.

ચમનમેં જાકે જો ઉસને દેખા હરએક બુલબુલ ચહક રહાહે
કદમ કદમ પર તમામ ગુલશન ગુલુંકી બોસે મહક રહાહે

વહાં એક સંદલકે બંગલે મેં લા જોઈ કે તખ્ત પર ગેતી અફરોઝ અપની સજ બનાઇ હુઇ અયસી ધજસે બયઠીથી કે આશક દેખતેહી જી દે દે સો સર્વ કદ ઉઠકે બાદશાહકી તઆઝીમકી બાદશાહને ઉસકા જમાલ દેખકર ચાહાકે બેખુદ હોકે ઝમીનપર ગીર પડે લેકીન દાનીશમંદ કે સહારેસે આપકો થામ રખા ફીર નાઝનીન ભી તખ્તસે ઉતરકે સેર કરનેમેં ઉનકે સાથ હુઇ સેર કરતે કરતે એક મકાનમેં પહોંચે.

એક તખ્ત બીલોરકા ફર્શ થા વહાં જાકે જો દેખા તો એક જવાહીરકા બડા ચબુતરા હે ઓર ઉસકે ઉપર અયસા ઉમદા ફર્શ હે કે બાદશાહને કભી ન દેખા થા જા કર ઉસ ચબુતરેપર બયઠે ચબુતરેકે ગીર્દા પેશ હોઝ ગુલાબસે લબરેઝથે ઓર જવાહીરકી મુરગા બીયાં ઓર બતખેં વ ગયરા જાનવર ઈસ હીકમતસે બનાકર છોડ દીથીં કે ડુબતી નથીં.

ઓર હવા કે ઝોરસે તેરતી ફીરતીથીં બાદશાહને દાનીશ મંદકી તરફ દેખકર કહા કે મેંને અપની તમામ ઉમરમેં અયસા મકાન ઓર અયસી ચીઝેં નાદર નહીં દેખીં તુમ દેરીના ઓર જહાં દીદાહ હો શાયદ તુમને કહીં દેખીં હો ઉસને અર્ઝ કીયા યે મકાન ઓર યે તોહફે પરીયું કે સિવાય ઓર. કીસીકો મયસ્સર નહીં ગેતી અફરોઝને

ઇશારા કીયા તો લોંડીયાં ફીલ ફોર શરાબ દો આતીશાકી સુરાહીયાં કે જીસકે પીતેહી બેખુદ હો જાવે લે આઇ શાહુ-પરીને રૂહ અફ્ઝાકો હુકમ દીયા કે તુ બાદશાહકા સાકી હો ઓર ઝોક અંગેઝ દાનીશમંદ વઝીરકી. રૂહ અફ્ઝાને પયહમ દો તીન પ્યાલે બાદશાહકો પીલા દાનીશમંદને હરગીઝ ન પીયા બાદશાહને દાનીશમંદ દેખકર કહા કે દાનીશમંદ મેરે અદબસે શરાબ । કે યે ઉઝરકા મકાન નહીં.

(બયત.)

નહીં હે ઉઝરકી જાગેહ જો તુને ઉઝર કીયે
યે બઝમ વો હે કે સુફી હો તો શરાબ પીયે.

ઉસને કહા કે જબસે મેં બડા હુવાહું તબસે શરાબ પીના છોડ દીયા હે બાદશાહને અપને હાથમેં પ્યાલા શરાબકા લેકે કહા કે આ મેં તેરા સાકી હું ઉસને દેખા કે બાદશાહકી નેહાયત મહેરબાની હે અગર અબ શરાબ ન પીઉંગા તો ખુદા જાને કયા આફત આયગી ઇતનેમેં ગેતી અફ્રોઝ બોલી અય દાનીશમંદ ઇસસે ઝયાદા ઇસરાર મુનાસીબ નહીં કયા કલામ શેખ સઆદીકા તુઝે યાદ નહીં હે?

કે અઝ તબએ બાદશાહાં પુર હઝર બાયદ બુદ કે ગાહે બસલામી બરનજન્દદ ગાહે બદુશનામી ખીલઅત દેહન્દ.

દાનીશમંદને લાચાર બાદશાહકે હાથસે શરાબકા પ્યાલા લેકર પીયા ફીર ઝોક અંગેઝને ઓર દો તીન પ્યાલે પીલાએ ઇતનેમેં ગેતી અફ્રોઝકે હુકમકે મુવાફીક ફવ્વારે છુટને લગે દો તીન ઘડી ફવ્વારૂંકે તમાશેમેં મશગુલ રહે ફીર નાઝનીનને ખાનેકી તૈયારીકા હુકમ દીયા તો પરીયુંને ફીલફોર દસ્તરખ્વાન બીછાકે સુન્હેરી ઓર ઝમરૂદકી રીકાબીયુંમેં કીસમ કીસમકે ખાને ઓર નાદર નાદર પુલાવ ઓર કબાબ ઓર તરહ તરહકી પાકીઝા શીરીની ઓર

ફીરોઝેકી તશતરીયુંમેં સેબ ઓર બહીકે મુરબ્બે ઓર તોહફે તોહફે અચાર દસ્તરખ્વાનપર કીતાર બ કીતાર રખે ફરખન્દશાહ હર લુકમે પર વાહવાહ કેહતાથા ફીર દાનીશમંદકી તરફ મુંહ કરકે આહેસ્તાસે કહા કે મેંને ઈસ લઝઝતકા ખાના કભી નહીં ખાયા ઉસને જવાબ દીયા કે યે પરીયું કે સીવાય ઓર કીસીકો મયસ્સર નહીં ગરઝ જબકે શરાબ ઓર કબાબકે ખાને પીનેસે ફરાગત હો ચુકે તબ બાદશાહને દોઆ દી ગેતી અફરોઝ બોલી યે સબ આપહીકે કદમકી બરકતસે સરંજામ હુવા હે ઓર ઇસ ગરીબ ખાનેમેં આપકે તશરીફ ફરમા હોનેસે અપને કબીલે મેં બલ્કે તમામ જહાંમેં મેરી ઈઝઝત ઝયાદા હુઇ ફીર પરીયાં ઝોહરાજબીં કે જીનકે હુસ્નકે આગે માહ ઓર ખુરશેદ શરમીન્દહ હોવે ઝરરીન ઓર બાદલેકી પોશાક પેહને હુવે હાઝીર હુઇ ઓર નાચ હોના શુરૂ હુવા ઓર શાહપરીકે કારીન્દુંને બાદશાહકે તમામ લશકરકો અચ્છે અચ્છે તરહ તરહકે ખાનુંસે કે ઉન્હુંને કભી ન ખાયે થે સેર કીયા ઓર સબ ઘોડે હાથી વગયરાકો ભી મઆમુલકે મુવાફીક દાના ઘાસ પહોંચાયા કરીબ શામકે દાનીશમંદને બાદશાહસે ખુફીયા અર્ઝ કીયા કે અબ ઝયાદા રેહના યહાંકા મુનાસીબ નહીં એક સાઅતકે બાદ ફરખન્દશાહને ગેતીઅફ-રોઝસે રૂખસત માંગી ઉસને કહા કે અગર આપને ઈતની મેહેરબાની કી હે તો મેરી ખાતીર ઓરભી આજકી રાત યહાં રોનક બખશીયે.

બાદશાહકે દીલમેં યેહી આરઝુ થી સો દાનીશમંદ વઝીરસે ફરમાયા કે શાહપરીકી ખુશી હમેં હરતરહ મંઝુર હે આજકી રાત યહીં રહીંગે ઉસને કહા જો મરઝી ફીર નાચકે તમાશેમેં મશગુલ હુવે રૂહ અફઝાદમબદમ બાદશાહકો પ્યાલા શરાબ દેતીથી ઓર ઝોક અંગેઝ દાની શમંદકો ગેતીઅફરોઝને કહાકે રૂહઅફઝા સાકી તમામ રાત

આપકી ખીદમતમેં હાઝીર રહેગી જીસતરહ મીઝાજ મુબારકમેં આવે ઉસકે સાથ અયશો અશરત કીજીયે બાદશાહ યે સુનકે બહોત ખુશ હુવા પેહેર રાત ગઈ નાઝનીનને હુકમ દીયા કે એક ખાસા મકાનમેં બાદશાહકે લીયે પલંગ બીછાવ ઓર એક જગેહ અલાહેદા દાનીશમંદકે વાસ્તે રૂહ અફ્ઝાકો ઈશારા કીયા કે તુ જાકર બાદશાહકી ખીદમતમેં હાઝીર રેહ ઓર ઝોક અંગેઝકો દાનીશમંદ વઝીરકી ઓર અપને આશક મલક મોહમ્મદકો સાથ લેકર ટેહલતી ટેહલતી બાલાખાને પર ગઈ વહાં એક અયસા મકાન પાકીઝા જવાહીરસે બના થા કે જીસકી તઆરીફ બયાન ન હો સકે.

ઓર ઉસમેં એક નાઝનીન ચઉદા બરસકી માનીંદ ચાંદ ચઉદવીં રાતકે એક સોનેકી જડાવ કુરસીપર ઇસ સજધજસે બયઠીહે કે જીસકે દેખતેહી આદમીકે હોશ પરાં હોં ફ્રરખન્દશાહને ઉસકા હુસ્ન દેખકર નેહાયત હયરાનીસે પુછા કે ઉસ મહબુબાકા નામ ક્યાહે ? ગેતી અફ્રરોઝ બોલી કે ઇસકા નામ મેહેર અંગેઝ હે ઓર ઇસકી એક છોટી બહેન હે શોરઅંગેઝ નામ સો યે દોનું અભી હાલમેં વીલાયતસે આઇ હે બાદશાહને પુછા શોરઅંગેઝ કહાં હે ? ગેતી અફ્રરોઝને મેહેર અંગેઝકી તરફ દેખા ઉસને અર્ઝ કીયા અભી દોચાર ખીદમતગારકો સાથ લેકર ચમનકી તરફ સેરકો ગઈ હે ગેતી અફ્રરોઝને એક પરીઝાદસે ફ્રરમાયા તો વો ઉસી વખત શોરઅંગેઝકો બુલાલાઇ બાદશાહકી ઉસકે ચેહરે પર જુંહીં નીગાહ ગઇ તો હુબહુ દોનુંકી એકહી સુરત દીખાઈદી કુછ તફાવત ન થા કભી ઉસકી તરફ દેખતાથા ઓર કભી ઉસકી તરફ ટીકટીકી લગાયે રેહતાથા.

બયત.

કભી ઉસકી સુરતપે માઇલ થા શાહ
કભી ઉસકે ચેહરેપર કરતા નીગાહ

ગેતીઅફ્રોઝને દેખા કે ફરખન્દશાહ દોનુંકી શીકલ પર બહોત ફરેફ્તાહે મુબાદા મુઝસે ઉનકી ખ્વાહીશ કરે ઇસ વાસ્તે વો સેર કરતે કરતે બાદશાહકો છતપર લે ગઇ વહાં એક જડાવ તખ્ત રખાથા ઓર ઉસકે ચારૂં કોનું પર ચાર મોર મુશ્કો અંબર ઓર ઝઅફ્રાનકે ઈસ હીકમતસે બનેથે કે ઉનકી ખુશબોસે તમામ બાગ મોઅત્તર થા બાદશાહને પુછા કે યે તખ્ત યહાં અલહેદા કયું રખાહે? ગેતીઅફ્રોઝ બોલી યે તખ્ત મેરી સવારીકાહે અગર ઇસપર સવાર હોકર ચાહુંતો મશરીકસે મગરીબ ઓર મગરીબસે મશરીકકો ઉડ જાઉં યે કેહકે બાદશાહકો સાથ લેકર તખ્ત પર જા બયઠી ઓર અપને સાથ દાનીશમંદ ઓર મલક મોહમ્મદકોભી બીઠાયા ઓર બાદશાહકી ખુશીકે વાસ્તે મેહેર અંગેઝ ઓર શોરઅંગેઝકો સાકી કીયા તો ઉન્હુંને બડે અંદાઝસે એક એક પ્યાલા શરાબકા સબકે તઇં દીયા નાઝનીનને ફરમાયા કે થોડીસી પરીયાં હમરાહીકે વાસ્તે તૈયાર હોં ઉસી વકત હઝારહા પરીયાંકે હરએક ચાંદકા ટુકડાથા હાઝીર હુઇં મશાલચીયુંને મશાલેં બેશુમાર રોશન કીં ઓર તખ્તકે ઉઠાનેવાલે નાઝનીંકે હુકમસે તખ્તકો લેકર ઉડે મેહેર અંગેઝ ઓર શોર અંગેઝને શરાબકે પ્યાલે દે કર સબકે તઇં અયસા મસ્ત કીયાથા કે બેખુદ હોકે આપસમેં બેલેહાઝ બાતેં કરતે થે.

અબયાત.

બેખુદીકા થા વહાં બાઝાર ગરમ
નામકો ઢુંઢે નહીં મીલતીથી શરમ
ગર્મથા મુતરીબ નવાએ સાઝમેં
જલ્વા ગર મઆશુકથે સબ નાઝમેં

ગરઝ હરએક જગેહકી સેર કરકે કરીબ આધી રાતકે અપને મહેલમેં દાખીલ હુવે ગેતીઅફરોઝને ફરખન્દશાહસે કહાકે આપકો બ સબબ જાગનેકે તકલીફ હુઇ હે અબ

ખ્વાબગાહમેં તશરીફ લે જાકર આરામ કીજીયે બાદશાહને ખ્વાબગાહમેં જાકર દેખા કે તમામ મકાન અયસા આરાસ્તા કીયાહે કે વાહજી વાહ ઓર ચારૂં તરફસે ખુશબોકી મેહકાર આતી હે, ઓર એક ખાસે જડાવકે પલંગપર સેજબંદ કસે હુવે હેં ઓર રૂહ અફઝા માનીંદ ચાંદ ચઉદવી રાતકે ફુલુંકી સેજપર બયઠી હે ઓર ઈતરો ગુલાબકી ખુશબોસે તમામ બદન મેહેક રહાહે સો બાદશાહકી તઆઝીમકે વાસ્તે સરવ કદ ઉઠ કર ખડી હુઈ બાદશાહ ઉસકા હાથ પકડકર પલંગપર જા બયઠા.

બયત.

અય પરી નામે ખુદા તેરી સજાવટ ખાસી
બાંકીધજ તીસપે યે અંગયાકી કસાવટ ખાસી

ફીર ઉસકે ગલેમેં હાથ ડાલકે લંબો દહાં કે બોસે લીયે ઓર તમામ રાત અયશો અશરતમેં દોનું મશગુલ રહે ઓર દાનીશમંદ અપની ખ્વાબગાહમેં જાકર બાવજુદ ઈસ પીરી વ ઝઈફીકે ઝોક અંગેઝકા સજ દેખતેહી ગશ ખાકર ગીરપડા નાઝનીનને ઉસીદમ મુંહપર ગુલાબ છીડક કર ઉઠાયા ઓર પલંગ પર બીઠાકર દોતીન પ્યાલે શરાબકે પીલાએ દાનીશમંદ ઉસકી સોહબતકો હફ્ત ઈકલીમકી સલતનતસે બેહતર જાનકે તમામ રાત અયશો અશરતમેં મશગુલ રહા ઓર મલક મોહમ્મદને દેખાકે યે દોનું અપને મઆશુકું કે સાથ અયશો નીશાતમેં મશગુલહેં તો આપભી ઈસ તવકએ પર કે શાયદ હકતઆલા મેરે દર્દકા ઈલાજ કરે યાને ઉસ બેરહમ સીતમગારકે દીલમેં રહમ આવે ગેતીઅફરોઝકે પાસ ગયા. ઉસને પલંગપર અપને પાસ બીઠાયા તો મલક મોહમ્મદને બયઠકે યે બયત પઢી.

બયત.

અપને મઆશુંકુંસે સબ અયશો તરબ કરતેહેં વાહ
મુદ્દતુંસે અબતલક હમ દર્દો દુઃખ ભરતે હેં વાહ

યે બાત સુનકે ગેતીઅફ્રોઝકે દીલમેં રહમ આયા ઓર કહા અય મલક મોહમ્મદ નાઉમેદ મત હોજા ખુદાકી દરગાહસે ઉમેદવાર હોકે ઉસસે સબ નઝદીકહે તેરાભી મતલબ હાસીલ હોગા પર શીતાબી ન કર દેર આયદ દુરસ્ત આયદ મુબાદા ફીર આજ તુઝસે કુછ હરકત સાદીર હોગી તો બાદશાહ ઓર દાનીશમંદ અપને ચીચાકે રૂબરૂ શરમીન્દા હોગા ઓર મુઝે શરમીન્દા કરેગા ફીર દોનુંને શરાબ પીકે એકહી પલંગપર આરામ ફરમાયા જબ ગેતીઅફ્રોઝ સો ગઈ તબ મલક મોહમ્મદને શેહવતકે ગલબેસે ઉઠ કર ચાહા કે અપની મુરાદ હાસીલ કરે વો ચોંક ઉઠી ઓર ચીન બજીબીન હોકે કહા કે અય બેઅકલ યું હરગીઝ મકસદકો ન પહોંચેગા ખ્વાહ મખ્વાહ કયું રૂસ્વા હોતાહે વો બીચારા શરમીન્દહ હોકે ફીર લેટ રહા અલસુબ્હા ગેતી અફ્રોઝને પલંગપરસે ઉઠકે હુકમ દીયા કે સબ મકાનુંકા ફર્શ તબદીલ કરકે બીછાવ હુકમહીકી દેરથી કે ફરાશુંને ઉસી વકત ફર્શ અયસી જલદી બીછા દીયા ગોયા બીછા હુવાથા બાદશાહ રાતકે ખુમારસે અલકસાતા હુવા ઉઠા ઓર મુંહ હાથ ધોકે ગેતીઅફ્રોઝ કે પાસ આયા ફીર દાનીશમંદભી રાતકી બેદારીસે આંખેં મલતા હુવા ઉઠા ઓર બાદશાહકે હુઝુરમેં હાઝીર હોકે તસલીમાત બજા લાયા રૂહઅફ્ઝા ઓર ઝેક અંગેઝભી પોશાકેં બદલકે 'સાકી ગીરીમેં હાઝીર હુઇ ઓર એક એક જામ ખુમાર શીકન સબકે તઇં પીલાયા જબ દાનીશમંદકો પ્યાલા દેનેકી નોબત પહોંચી તબ ઉસને કહા—

ફર્દ.

સાકી મુઝે તુ જામ પ્યાપે નદે અભી
ટુંક દેખલુંકે કયાહે તમાશા ખુમારકા

ફીર ફરખન્દશાહ બહોત શુકર ગુઝારી કરકે રૂખસત હુવા તો વો તઆઝીમકે વાસ્તે દરવાઝે તક આઇ વહાંસે

બાદશાહ વીદા હોકે હાથીપર સવાર હુવા દાનીશમંદ ઓર મલક મોહમ્મદ ઘોડુંપર સવાર રીકાબમેં હાઝીરથે કુચ કાનકકારા કરકે લશકર સમેત અપને શહેરમેં દાખીલ હુવા ફરખન્દશાહને દવલતખાનેમેં પહોંચકર તમામ લશકરીયુંકો રૂખસત કીયા ઓર આપ મહેલમેં દાખીલ હુવા ઓર મલક મોહમ્મદ અપને ઘર ગયા તો નોકર લોગ ઉસે ઘોડે પર સવાર દેખકે ખુશ હુવે ઓર આપસમેં કહા અલહમદો લીલ્લાહ કે અબકે મરતબે મલક મોહમ્મદ ખેરીયતસે ઘર આયા ઓર મલક મોહમ્મદ ઘોડેસે ઉતરકે ઘરમેં ગયા રાત જો જાગાથા જાતેહી પલંગપર સો રહા તીસરે પહેર બેદાર હુવા ઓર કુછ ખાનેકો ખાયા ઓર કપડે બદલે ઓર અપને ચીચાકે સાથ બાદશાહ કે દરબારમેં ગયા ફરખન્દશાહને મલક મોહમ્મદકો અપને પાસ બુલાકે કહાકે મેરે તઈભી ઝુરૂર હે કે ગેતીઅફરોઝ એક દીન અપને ઘર મેહમાન કરૂં ઉસને કહા બહોત અચ્છા ફીર મલક મોહમ્મદકો ફરમાયા કે અગર ગતીઅફરોઝ હમારી દઆવત કબુલ કરે તો હમ ઉસકો દઆવતકી તકલીફ દે, ઉસને કહા અલબત્તા આવેગી ઓર કુછ ઉઝરભી કરેગી તો જીસ તરહ બનેગા ઉસતરહ ખ્વાહ મખ્વાહ ઉસકો લાઉંગા બાદશાહને ઉસી વકત ખાનસામાંકો બુલાકે તાકીદ કી કે ગેતી અફરોઝ ઓર ઉસકે હમારા હીયુંકી ઝયાફતકે વાસ્તે મીર મતબખકો તાકીદ કરોકે જીતને કીસમકે ખાને ઓર તરહ તરહકે લતીફ કબાબ ઓર લવાઝમાત જયસા જલદી તૈયાર કરીંગે વયસાહી ઇનઆમ બાદશાહીસે સરફરાઝ હોંગે ઓર ઇસીકે મુવાફીક ચીઝુંકી તૈયારી કરો વો તસલીમાત કરકે રૂખસત હુવા બાદશાહને મલક મોહમ્મદસે ફરમાયા કે તુ મેરી તરફસે શાહપરીકો બાદ દોઆકે કેહના કે જો નેઆમતેં હકતઆલાને તુમકો બખશીહેં વો હમકો મયસ્સર કહાં લેકીન યે આરઝુ હે કે એકે મરતબા મેરે ગરીબ ખાનેકો અપને જમાલસે મુનવ્વર કીજીયે મલક મોહ-

મ્મદ વહાંસે રૂખસત હોકે ગેતીઅફ્રોઝકે દરવાઝેપર જાકે પુકારા અંદરસે આવાઝ આઇ કોનહે ? બોલા કે મેં મલક મોહમ્મદ હું વફાદાર લોંડીને મલક મોહમ્મદકા નામ સુનકે દરવાઝા ખોલ દીયા સો અંદર ગયા ગેતીઅફ્રોઝને અપને પાસ મસનદપર બીઠાયા ઓર ફરખન્દશાહકી હકીકત પુછને લગી મલક મોહમ્મદને કહા કે બાદશાહને તુમ્હારે તઈ બહોત બહોત દોઆકે બાદ કહા હે કે અગર એક સાઅત મેરે ગરીબ ખાનેકો અપને જમાલ બાકમાલસે રોશન કરો તો નેહાયત મેહેરબાની હોવે ગેતીઅફ્રોઝ બોલી અગર ઇસિ બાતમેં તુમ્હારી મરઝી હે તો કયા મુઝાએકા હે ઉસ વકત કહો મેં હાઝીરહું મલક મોહમ્મદ બોલાવો તુમ્હારી ઇનતીઝારીમેં ચશ્મબરાહ હેં યે બાત સુનકે ઉસીદમ નાઝનીનને ફરમાયા કે તમામ પરીયાં ઓર પરીઝાદ હાઝીર હોવે ઓર આપ સુન્હેરી પોશાક ઓર ઉમદા ઝેવર સરસે પાઉંતક પહેનકે તૈયાર હુઈ ઓર મેહેર અંગેઝ ઓર શોર અંગેઝ ઓર રૂહ અફ્ઝા ઓર ઝોક અંગેઝકોભી અચ્છે અચ્છે કપડે ઓર ઝરાઅન પહેનાકર તૈયાર કીયા ઓર મલક મોહમ્મદકી તરફ મુતવજ્જે હોકર પુછા કે તખ્તપર સવાર હોં યા ઘોડેપર ઉસને કહા જીસપર તુમ્હારી મરઝી હોવે વો બોલી બાદ-શાહુકે દરબારમેં તખ્તપર સવાર હોકે જાના અદબસે દુર ઓર બેવકુફીસે નઝદીકહે સો અપની સવારીકે વાસ્તે એક ઘોડા જલદબાઝ હવાસેભી તેઝતર મંગવાકે સવાર હુઇ ઓર મેહેર અંગેઝ ઓર શોર અંગેઝ ઓર રૂહઅફ્ઝા ઓર ઝોક અંગેઝકો ઘોડુંપર કે સરતાપા જવાહીરમેં ગર્ક થે અપને બરાબર સવાર કીયા ઓર મલક મોહમ્મદ અપને ઘોડેપર સવાર હોકે હમરાહ હુવા ઓર કરીબ એક લાખ પરી ઓર પરીઝાદ તરહ તરહકે લીબાસસે અપને તઇ સજે હુવે માનીંદ સીતારૂં કે ઉસ માહકે ગીર્દો પેશ થે ગરઝ બડી ધુમધામસે જબ શેહેર પનાહકે નઝદીક પહોંચે તબ મલક મોહમ્મદને આગે જાકર બાદશાહકો ખબર દી તો

ઉસને આસમાનકી તરફ દેખા તો કુછ શોરો ગવગા મઆ-
લુમ ન હુવા ફીર મલક મોહમ્મદકી તરફ નીગાહ કરકે
કહા અભી શાયદ સવારી કુછ દુરહે ઉસને કહા કે આપકે
અદબસે તખ્તકી સવારી મોકુફ કરકે ઘોડેકી સવારી પર
દરવાજે તક પહોંચી હે બાદશાહ યે બાત સુનકે ગેતીઅફ-
રોઝકી પેશવાઈકે વાસ્તે પ્યાદાપા દરવાજે તક આયા તો
નાઝનીન ઘોડેપરસે ઉતરકે મેહેર અંગેઝ ઓર શોર અંગેઝ
ઓર રૂહઅફઝા ઓર ઝોક અંગેઝકો સાથ લેકર બાદશાહકે
હમરાહ હુઇ ઓર ફરખન્દશાહકે લોગ પરીયુંસે છેડછાડ
કરને લગે શાહપરી દેખકર ખડી હો ગઇ ઓર બાદશાહસે
મુખાતીબ હોકે કહા કે આપકે તઇં મઆલુમહે કે પરી-
યુંકો આદમીયુંકી સોહબતસે નેહાયત પરહેજહે ઓર હમારા
યહાં આના મેહેઝ તુમ્હારી ખાતીરદારીસે હુવાહે ઓર યે
લોગ જો જો પરીયુંસે ગુસતાખી કરતેહેં અગર તુમ્હારે
મનેઅ કરનેસે બાઝ આવે તો બેહતર નહીં તો એક સાઅ-
તમેં સબ હયવાન હો જાતેહેં બાદશાહને બહોત ગુસ્સે
હોકર અપને લોગુંકો તાકીદ કરદી ઓર આપ ગેતીઅફરો-
ઝકા હાથ પકડકર બાગકી તરફ મુતવજ્જેહ હુવા નાઝનીન
બાગકી તૈયારી ઓર ચમનકી તરાવત દેખકર બહોત મહ-
ઝુઝ હુઇ ચમનકે દરમ્યાન એક બારાદરી સોને ઓર જવા-
હીરસે આરાસ્તાથી ઉસમેં મખમલકા ફર્શ ઓર કમખ્વાબકી
છત ઈસ ખુબીસે લગીથી કે જીસપર નઝર ન ઠયરે ઓર
આફતાબકી રોશનીસે બાદલેકે સાયબાનુકી ચમકાહટપર
નઝર ચકા ચુંદહી ખાતીથી સો ઇસ મકાન દીલચસ્પમેં બયઠે
ઓર લોંડીયાં ગુલરૂયાં સમનલો ઉમદા ઉમદા પોશાકેં પહેને
હુવે શરાબ પીલાનેમેં મશગુલ હુઇ ઓર કલાવંત ખુશ
આવાઝસે ગાને લગે.

મસનવી.

હર તરફ ગુલબાંગ ખાતીથી સદા
હર તરફ ગુલશનકી આતીથી હવા
એક તરફ થા બાદહે ગુલગુંકા જોશ
એક તરફથા અંદલીબુંકા ખરોશ
ગર્મથા મુતરબ નવાએ સાઝમેં
જલ્વાગર મઆશુક થે સબ નાઝમેં
એક તરફસે સર્દ કરતી સર કશી
એક તરફ વો સરવેકદ લેતીથી જી
હર તરફથી સાકી દુમલકી બહાર
વાસ્તે મેકે સભી થે બે કરાર
ખુબરૂ સબ ગર્મ નવશા નોશથે
નીશએમે મેં નીપટ બેહોશ થે
મસતીએ મેસે યહાંતક બે ખબર
ચેન સોચા દીનો દુન્યા હે કીધર

ઇતનેમેં મીર મતબખને આનકે અર્ઝ કીયા કે ખાના તૈયારહે ફરમાયા હાઝીર કરો તો ખીદમતગારૂંને સુફેત અતલસકા એક ખાસા દસતરખ્વાન લાકર બીછા દીયા ઓર લોંડીયાં ઝહરા જુબીં તરહ તરહકે ખાને સોનેકે બાસનુંમેં લાકર દસતરખ્વાન પર ચુન ગઈ ઓર સોનેકી અંગીઠીયુંમેં મુશ્ક ઓર ઉદવ અંબરકે જલનેસે તમામ મજલીસ મોઅત્તર હો રહીથી ગેતીઅફરોઝને જીસ ખાનેસે એક લુકમા લીયા તો અપને યહાંકે ખાનેસે લઝીઝ તર દેખા ફીર ખાનેસે ફરાગત હોકે હાથ ધોયા ફીર લોંડીયુંને ઇતર લાકર હાઝીર કીયા તો બાદશાહને અપને હાથસે રૂહ અફઝાકે કપડુંપર ઇતર મલા ઓર મેહેર અંગેઝ ઓર શોર અંગેઝકે કપડું પર ગેતીઅફરોઝને લગાયા ઓર અપને આશકકી તરફ દેખકર બોલી કે અગર તેરે દીલમેં આરઝુ હે તો મેરે કપડુંપર ઇતર લગા મલક મોહમ્મદને નેહા-

ચત ખુશીસે બાદશાહ ઓર દાનીશમંદકે રૂબરૂ અપની માઆશુકકે બદન પર ઇતર મલા બાદશાહને ગેતી અફરોઝકી તરફ દેખકર કહા કે જો નેઅમતેં ઓર લઆલો જવાહીર તુમકો મયસ્સરહેં સો હમ લોગુંકો કહાં અગરચે યે ઝયાફતકા સરંજામ તુમ્હારે લાયક ન થા, પર તુમને મહેરબાની કરકે અપને કદમસે મેરે ગરીબ ખાનેકો રોનક બખશી ઉસને જવાબ દીયા કે હઝરત લઆલો જવાહીર સબ પથ્થર હેં તો હમકો પથરૂંસે કુછ કામ નહીં ફકત આપકી મહેરબાની દરકારહે યે બાતચીત કરકે એક સાઅતકે બાદ બાગકી સેરકો ઉઠે તો આપસમેં બાતેં પ્યારી મોહબ્બતકી કરતે હુવે શામતક ચમનકે તખ્તુંપર ટહેલતે રહે ફીર ઉસી બારાદરીમેં આનકર બયઠે તો સાકીયાં ગુલઉઝારને શરાબકે પ્યાલે પયહમ દેને શુરૂ કીયે ફીરતો શરાબકે નીશેમેં મસ્ત હોકે સબ મજલીસકે લોગ આપસમેં ખુશ તબઇ કરને લગે ફીર બાદશાહને અપને નોકરૂંકો ફરમાયા કે ગેતીઅફરોઝકે વાસ્તે ફલાને મકાનમેં પલંગ બીછાવ ઓર સારી મજલીસ સમેત ચાંદનીકી સેરકો મુતવજ્જેહ હુવે થોડી દેરકે બાદ ગેતીઅફરોઝ ફરખન્દશાહસે રૂખસત હોકે અપને ખ્વાબગાહકી તરફ સીધારી વહાં જાકે જો દેખા તો ગુલાબકે ફુલુંકા એક અયસા સુથરા બંગલા આરાસ્તા કીયાહે કે દેખનેસે મઆલુમ હોવે ઓર એક સોનેકે પલંગપર સેજ બંદ કસે હુવે ઓર ઉસપર એક ચમેલીકી સેજ બીછીહે સો ગેતીઅફરોઝ ઉસપર જા બયઠી ફીર દાનીશમંદ વીદા હોકે અપને ઘર ગયા ઓર ફરખન્દશાહ અપને મહેલમેં દાખીલ હુવા ઓર મલક મોહમ્મદ ગેતીઅફરોઝ ખ્વાબગાહકી તરફ મુતવજ્જેહ હુવા ગેતીઅફરોઝકી ઉસસે બોલી આવ અય યાર તુઝબીન મેં નીપટ ઉદાસથી ફીર હાથ પકડ કર અપને પાસ પલંગ પર બીઠાયા થોડી દેરતક બાત ચીત કરતે રહે ફીર ગેતી અફરોઝને આરામ કીયા મલક મોહમ્મદ શરાબકે નીશે ઓર શેહવત કે ગલબેસે અયસા

મસ્ત થા કે કીસી ચીઝકી મુતલક ખબર નથી દીલમેં યે મનસુબા કરતાથા કે જો હોસોહો આજ અપના કામ દીલ હાસીલ કરૂંગા જબ ગેતી અફરોઝ નીંદમેં ખુબ બેખબર હુઇ તબ ઉસને ચાહા કે અપની આરઝુ હાસીલ કરે બસ ઉસકા હાથ લગાનાથા કે વો ચોંક ઉઠી ઓર ઝુઝલાકર બોલી કે અય બયલ બેઅકલ તુઝે કઇ બાર સમઝાયા ઓર બહોત નસીહત કી પર જાન બુઝકે આપ ફઝીહત હોતાહે ઉસકી યે બાત કહેતેહી મલક મોહમ્મદ ફવરન લોટ પોટકે બયલકી શીકલ હો ગયા તો નઝનીનકે ઇશારેસે ખીદમતગારૂંને રેશમકી રસ્સી ઉસકે ગલેમેં ડાલકે દરખ્તસે બાંધ દીયા કે બાગ બાદશાહકા પાયમાલ ન કરે ગેતીઅફ-રોઝને ઇસ બયલકી તરફ દેખા ઓર મુસકુરા કર કહા કે કઈ લઆલ શબચરાગ ઉસકે ગલેમેં બાંધદો વો બીચારા અપને દીલમેં પચતાતાથા કે હાય અભી મેં કયા આરામસે અપની મઆશુકા કે સાથ સોતાથા અગર ઝયાદા હીર્સ ન કરતા તો ઇસ બલામેં કયું પડતા મેં ઇસ ભરોસેપર થા કે ગેતીઅફરોઝ અબ મુઝપર બહોત મહેરબાનહે હયવાન ન કરેગી લેકીન સચહે.

બયત.

ખુતું કી દોસતીપર મુતમઇન હોવે સો કાફીર હે;
યે ઝાલીમ માર ડાલે બાત કરતે જીસકો જબ ચાહે.

મઆશુકાકી બેરેહમી દેખા ચાહીયે કે મુઝે ઇસ બલામેં ગીરફતાર કરકે આપ કીસ બેફીકરીમેં આરામસે સો રહી હે.

બયત.

ન હોતા ગર કીસીસે આશના દીલ
તો કયા આરામસે રેહતા મેરા દીલ

અલ ગરઝ મલક મોહમ્મદ તમામ રાત ઇસી સોચમેં રહા ફજરકે વકત ફરખન્દશાહ મહેલસે બરઆમદ હોકે તખ્તપર બયઠા ઓર ગેતીઅફરોઝભી પલંગસે ઉઠી ઓર રાતકે શરાબકે ખુમારસે અંગરાકે ઇસ બયલકે નઝદીક

લમહા ખડી રહી ફીર બાદશાહકે પાસ તખ્તપર જા બયઠી ઓર શરાબકે દો તીન જામ ખુમાર શીકન પીકે બાદશાહકો દોઆદી ઓર રૂખસત માંગી બાદશાહને કસમ કીસમકે તોહફે લાકર બતરીક તવાઝો શાહપરીંકે આગે રખે તો ઉસને પાંચ સાત દાને મોતીયુંકે બાદશાહકી ખુશીકે વાસ્તે ઉઠાએ ઓર બીદા હોકે કોહસ્તાનકી તરફ રવાના હુઇ બાદશાહ ઉસી તખ્તપર બયઠા હુવા ગેતીઅફરોઝકે ખુલ્કકી બાતેં કરતાથા કે યકાયક ઇસ બયલકી તરફ નઝર જા પડી બાદશાહ દેખકર મુતઅજ્જુબ હુવા કે યે બયલ કહાંસે આયા ફીર મલક મોહમ્મદકો યાદ કીયા કે આજ સુબ્હેસે દેખા નહીં હાઝી-રૂંને અર્ઝ કીયા કે મઆલુમ નહીં કહાં ગયાહે શાયદ ગેતીઅફરોઝકે સાથ ગયા હોવે ફરખન્દશાહને ફરમાયા કે અગર ગેતીઅફરોઝકે સાથ જાતા તો અલબત્તા મુઝસે મીલકે જાતા ઉસકે ચીચાસે દરયાફ્ત કરો દાનીશમંદ વહાં આપ મવજુદ થા આદાબ બજા લાકર અર્ઝ કીયા કે મેરે તઇંભી ઉસકા હાલ મઆલુમ નહીં ઇતનેમેં જો દાનીશ-મંદકી નીગાહ ઉસ બયલકી તરફ ગઇ દેખા કે ઝર ઓર ઝેવરસે આરાસ્તા ખડાહે ઉસને અકલીયા મઆલુમ કીયા કે મલક મોહમ્મદકો ગેતીઅફરોઝ બયલ બનાકે ઇસ દરખ્તસે બાંધ ગઇ સો ઉસને ઉઠકર બાદશાહને અર્ઝ કીયા કે મલક મોહમ્મદ કમાલ ઝેઓ ઝીનતસે ખુદ બદવલતકે સામને ખડાહે પુછા કહાંહે કહા યે હે કે ગેતીઅફરોઝ હુઝુરકી આબ કશીકે વાસ્તે દરખ્તસે બાંધ કર છોડ ગઈ હે બાદશાહને કહા તઆજ્જુબહે કે હમારે રૂબરૂ બીચારેકો કીસ બલામેં ફંસા ગઈ દાનીશમંદ ઉસ બયલકે નઝદીક ગયા ઓર ઝીડકકે કહા અય બેશરમ તુઝે કીસીકી હયા નહીં બારહા મને કીયા પર તુ ઇસ કામસે બાઝ ન આયા અબ અગર પાની ધોતે ધોતે મર જાય તોભી તેરે હાલપર મુઝે રહેમ ન આવે યે બાત કેહકે અપને નોકરૂંકો હુકમ કીયા કે ઉસકો યહાંસે લે જાવ ઓર એક બડી પખાલ બનવાકે જીતના પાનીકે સરકારકે છીડકાવકે વાસ્તે દરકાર હો સો ઉસપર

લાદકર લાયા કરે ઉન્હુંને ઉસ બયલકો યાને મલક મોહ-મ્મદકો ઓર બયલુંકે પાસ કારખાનેમેં બાંધ દીયા તમામ રોઝ ઉસસે પાનીકી પખાલેં ધુલવાતે ઓર રાતકો ભુસકી સાની ખાનેકો દેતે એક મુદ્દત તક વો બીચારા પાની ધોતા રહા દાનીશમંદને ઉસકે હાલપર હરગીઝ રહેમ ન ખાયા છે મહીનેકે બાદ જબ મલક મોહમ્મદકે નસીબ યાવર હુવે તબ એક દીન બાદશાહકો શરાબકે નીશમેં ગેતીઅફરોઝ યાદ આઇ ઓર અપને દીલમેં કહા કે ઉસકે પાસ કીસકો ભેજે કે ખબર લાવે ઇસ કામકે વાસ્તે મલક મોહમ્મદ ખુબથા સો ઉસે બયલકી શીકલ બનાકે છોડ ગઈ હે અબ કયા તદબીર કીયા ચાહીયે ઇસ સોચમેં દાનીશમંદકો બુલાકે ફરમાયા કે અગર તુ મલક મોહમ્મદકો હયવાનસે આદમી કર સકે તો દરેગ ન કર ઉસને ઉઝર કીયાકે અબ મેરે પાસ માઅજુન નહીં રહી હે બાદશાહને કહા મેરી ખાતીર તૈયાર કર બોલા વો બુટી કે જીસસે માઅજુન બનતીહે સીવાય સરંદીપકે પહાડકે ઓર કહીં નહીં મીલતી અગર વહાંસે વો બુટી આવે તો મઆજુન તૈયાર હોવે બાદશાહને દો હ-રકારે અયસે તેઝ રોકે સુબ્હેસે શામતક સો સો કોસ ચલતે થે બુલાકે ઉસ બુટીકે વાસ્તે સરંદીપકો રૂખસત કીયા ઓર વો ઉસી વકત દાનીશમંદસે બુટીકા નામો નીશાન પુછકે રવાના હુવે ઓર છે મહીનેકી રાહ એક મહીનેમેં તે કરકે સરંદીપકે પહાડ પર પહોંચે ઓર વહાંસે બુટી લેકે માનીંદ હવાકે ઉડતે હુવે ફરખન્દશાહકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવે બાદશાહને ઉનકો બહોત ઇનઆમ વ ઇકરામ દીયા ઓર નેહાયત સરફરાઝ કરકે આફરીન ઓર શાબાશ કી ફીર દાનીશમંદકો બુલાકે વો બુટી હવાલે કરદી તો ઉસને ઉસ બુટીસે મઆજુન બનાઈ બાદશાહને ઉસ બયલકો મંગવાકર અપને તખ્તકે પાસ ખડા કર દીયા દાનીશમંદને ઉસકી તરફ દેખકર કહા અય કમબખ્ત ઇસ મરતબા તો હઝરતકી મહેર-બાનીસે આદમી હોતાહે વગરન ખુદાકી કસમ તમામ ઉમ-રમેં તેરા ઈલાજ હરગીઝ ન કરતા અબભી ઇસ શરતપર

મઆજુન દેતાહું કે ફીર કભી ગેતી અફરોઝ પર આશક ન હોવે મઆજુનકા મરતબા ન ભરા હુવા દેખકર અગરચે ખાતીર જમે થી પર દાનીશમંદકી રઝાકે વાસ્તે તુઅન વ કરહન સરકો હીલા દીયા દાનીશમંદને દેખા કે તવબા કરતા હે. થોડીસી મઆજુન પાનીમેં ઘોલકે ઉસકે હલકમેં ડાલી ઉસી વક્ત બદસ્તુર શીકલ ઈનસાન હો ગયા.

ઓર બાદશાહકો દોઆ દી ઓર અપને ચીચા દાનીશમંદકે પાઉં પડા ફીર હમામમેં જાકે ગુસલ કીયા ઓર કપડે પહેનકે બાદશાહકે હુઝુરમેં હાઝીર હુવા ફરખન્દશાહને કહા અય મલકમોહમ્મદ જબસે ગેતીઅફરોઝ યહાંસે ગઈહે તબસે ઉસકી કુછ ખબર મઆલુમ નહીં અબ તુ જાકે ઉસકી ખબર લાકે કીસ તરહહે મલક મોહમ્મદ યે બાત ખુદાસે ચાહતાહીથા ઉસી ઘડી રૂખસત હોકર કોહસ્તાનકી તરફ રવાના હુવા ઓર વહાં પહોંચકર દેખા તો દરવાઝા ખુલાથા બે તહાશા અંદર ચલા ગયા ગેતીઅફરોઝ સબ્ઝ લીબાસ પહેને હુવે ઝમરૂદકે તખ્ત પર બયઠકે યે શેઅર પઢતીથી.

બયત.

બહોત દીન હો ગયે દેખા નહીં હે અપના યાર અપના,
હુવા મઆલુમ યે શાયદ કીયા કમ ઉસને પ્યાર અપના.

યે બાત સુનકે મલક મોહમ્મદકો ખ્વાજા મીર દર્દકે દો તીન શેઅર હસબ હાલ યાદ આય.

કીતઆ.

ગરચે બેઝારીહે પર દીલસે ઉસે પ્યારભીહે,
સાથ ઈનકારકે પરદેમેં કુછ ઈકરારભી હે;
દીલ ભલા અયસેકો અય દર્દ ન દીજે કયુંકર,
એક તો યારહે ઓર તીસપે તરહદારભીહે;

ગેતી અફરોઝને મલક મોહમ્મદકો દેખકર કહા અય યાર ઈતની મુદ્દત કહાંથા મેંને જાના કે તુને બેઝાર હોકે મુઝસે મીલના છોડા ઉસને યે જવાબ દીયા.

બયત.

અશરતસે હો જહાંકે યે દીલહાથ ધો સકે,
તેરે કદમકો છોડ સકે યે ન હો સકે.

ઓર તુને જયસે જયસે ઝુલ્મ મેરે પર કીયે હેં તો તમામ જહાંમેં કીસી મઆશુકને અપને આશક પર ન કીયે હોંગે.

બયત.

જો ગુઝરે મુઝપે કબ વો શોખ બે પરવાહ જાનેહે,
મેરા દીલ જાનતાહે યા મેરા અલ્લાહ જાનેહે.

યે બાત સુનકે ગેતી અફરોઝકે દીલમેં રહમ આયા ઓર મલક મોહમ્મદકો અપની છાતીસે લગાયા ફીર રૂહ અફઝાને દોનુંકો શરાબ પીલાઇ દોનું આશકો મઆશુક શરાબકે નીશેમેં પ્યાર ઓર ઇખલાસકી બાતેં કરતેથે કે યકાયક આસ્માનકી તરફસે શોરો ગુલકી આવાઝ આઇ ગેતી અફરોઝને સર ઉઠાકે દેખા તો અપને ભાઇકી સવારી આતી હુઇ દેખી જબ સવારી નઝદીક આઇ તો ગેતી અફરોઝ તઆઝીમકે વાસ્તે ઉઠ ખડી હુઇ ઓર સલામ કીયા ફીર તખ્તપર અપને પાસ બીઠાકર દેરતક કબીલેકે લોગુંકી ખબરો આફીયત પુછતી રહી ઉસકે ભાઇને મલક મોહમ્મદકો ગેતીઅફરોઝકે પાસ બયઠા હુવા દેખા તો પુછા કે અય બહેન જીસ આદમ ઝાદસે તુને દોસ્તી ઇખત્યાર કી હે સો-યેહીહે ઉસને કહા હાં ફીર પુછાકે ઉસકા નામ કયાહે? બોલી મલકા મોહમ્મદ વફાદાર કેહતે હેં ઉસને કહાકે તેરે સાથ કયા વફાદારી કી બોલી મેરે વાસ્તે ઉસને અયસી અયસી મેહનતેં ઓર આફતેં ઉઠાઇ હેં કે કુછ કેહ નહીં સકતી બલકે કઇ બાર મેંને હયવાન કરડાલા તોભી ઉસને મેરી દોસ્તી ન છોડી મલક મોહમ્મદ યે બાતેં સુનકે જીમેં ડરતાથા ગેતીઅફરોઝને મલક મોહમ્મદકે ચેહરેકા રંગ તબદીલ દેખકર નેહાયત મેહેરબાનીસે ઓર દીલાસેસે કહા

અય પ્યારે તેરે તઈં કામ મુશ્કેલ હે હરગીઝ કુછ ફીકર વ અંદેશા મત કર પ્યારે ઉસકે દીલાસે દેનેસે મલક મોહમ્મદકો તકવીયત હુઈ ગરઝ ગેતીઅફરોઝકે ભાઇને કહા અયબહેન આજકે પંદરવેં દીન તેરે ભાઇકા બ્યાહહે સો મેં માંબાપસે લાફ મારકે તેરે લેનેકે વાસ્તે આયાહું અયસા ન હો કે ચલનેમેં કુછ ઉઝર કરકે મુઝે શરમીન્દા કરે કસમ ખુદાકી ઓર સોગંદ હઝરત પેગમ્બર સુલેમાનકી અગર ઈસ બાતમેં તું ઇનકાર કરેગી તો મેંભી ઘર ન જાઉંગા બલકે તમામ ઉમર માંબાપકો મુંહ ન દીખાઉંગા ગેતીઅફરોઝને સોચ સોચકે એક સાઅતકે બાદ જવાબ દીયા કે તેરી કસમ મેરે દીલમેં તો સારી ઉમર વહાં જાનેકા ઈરાદા ન થા લેકીન અબ જો તુ મેરે લેનેકે વાસ્તે માંબાપકે રૂબરૂ લાફ મારકે આયાહે અગર અબ ન ચલું તો ઇસમેં તેરી સબકી હોવે લાચાર ચલુંગી બશરતીકે વફાદારકો અપને સાથ લે ચલુંગી ઓર કોઇ ઉસકે દુખ દેનેકા રવાદાર ન હોવે ઉસને કહા જીસમેં તેરી મરઝી હો ઉસ બગય કોઇ કામ હરગીઝ ન કરૂંગા ગેતીઅફરોઝને સબ ખીદમતગારૂં ઓર કારખાનેકે લોગુંકો વહીં છોડા ફક્ત મલક મોહમ્મદકો અપને સાથ લીયા ઓર તખ્તપર સવાર હો કે ભાઇકે સાથ બાપકે મુલ્કકી રાહ લી જબ અસરશાહકે મુલ્કકી હદમેં પહોંચે અસરશાહને ગેતીઅફરોઝકે આનેકી ખબર સુનકે અમીરૂં ઓર વઝીરૂંકો બડે બેટે સમેત ઇસતીકબાલકે લીયે ભેજા જબ ગેતીઅફરોઝસે મુલાઝીમત હાસીલ કી તબ અસરશાહ બહોત મહેરબાનીસે દેરતક અહવાલ પુછતા રહા ફીર પુછા કે જીસ શખ્સસે તુને દોસ્તી કીહે સો વો કહાંહે ઉસને તો હયાસે કુછ જવાબ ન દીયા પર મલક મોહમ્મદને મઅશુકાકે ઈશારેસે ચાહા કે અસરશાહકે કદમું પર ગીરે સો ઉસને અપને હાથસે ઉસકા સર ઉઠાકે બગલગીર હુવા અય મલકા અગરચે ઝાહીરમેં બાદશાહ કુશાદા પેશાનીસે ઉસકે સાથ હમકલામ હુવા લેકીન દીલમેં બહોત કલક ગુઝરા મલક મોહમ્મદને દાનાઇસે દરયાફ્ત

કીયા કે મેરે રેહનેસે અસરશાહકો નેહાયત ગીરાની હે ક્યા જાને જીતા છોડે યા નહીં પર દીલમેં યે ખ્યાલ થા.

બયત.

જો કુછ ગુઝરે મુસીબત યારકી ખાતીર સો રાહતહે,
અગર જીસે મુઝે મારેં તો ઈસમેંભી સઆદતહે.
લેકીન યે અરમાન જીમેં રેહ જાયગા.

કીતઆ.

જીકી જીમેં હી રહી બાત ન હોને પાઇ,
એકભી ઉસસે મુલાકાત ન હોને પાઇ;
દીદ ઓ દીદ હુઈ દુરસે મેરી ઉસકી,
બાત જો દીલમેં થી હય હાથ ન હોને પાઇ.

ફીર વહાંસે ગેતીઅફરોઝ આશકકો સાથ લેકર માંકે પાસ ગઇ તો ઉસને દેખતેહી બેટીકો સીનેસે લગાયા ઓર નસીહત કરકે કહાકે તેરા દીલ ઇસ જવાનપર માઇલ હુવા હે તો મુબારક હમભી રાઝી હે મગર યે બાત અચ્છી નહીં કે ઘરબાર છોડકર બેગાને મુલ્કમેં રેહના ઇખત્યાર કરે ઓર હમ સદા તેરી સુરત દેખનેકો તરસતે રહેં હમારી યે આરઝુહે કે અબ યહીં રેહ ઓર જીસ શખ્સસે તેરી નીસબત હુઇ હે બ્યાહકે વાસ્તે ઉસકા હમેશા પેગામ સલામ આતાહે ઓર ખલ્ક હમેં તઆના દેતીહે ઓર અબસ તુ હમકો રૂસવા કરતીહે ઉસને માંસે યે બાત સુનકે સાફ જવાબ દીયા કે મુઝકો શાદી કરની હરગીઝ મંઝુર નહીં ઇસ આદમઝાદકી સોહબતસે શાદહું કોઇ દીન મુઝકો યહાં રેહને દેતે હો તો રેહને દો નહીંતો અભી ચલી જાતી હું ઓર ફીર કીસી એક અયસે અલગ ગોશેમેં જા રહુંગી ન તુમ મેરે હાલસે ખબરદાર હો ઓર ન મુઝે તુમ્હારા હાલ મઆલુમ હો ઉસને દેખાકે યે ઇસ જવાનકી મોહબ્બતમેં ફંસીહે ઓર કીસીસે મતલબ નહીં રખતી અગર

કુછ ઝયાદા કહુંગી તો અભી ઉઠકે જાતી રહેગી ઇસવક્ત ઈસસે બહોત બઝીદ હોના મુનાસીબ નહીં સો ઉસકી ખાતરદારી ઓર તસલ્લી કરકે એક મહેલ રેહનેકે વાસ્તે ખાલી કરદીયા (ગેતીઅફરોઝ મલક મોહમ્મદકો) સાથ લેકર ઉસ મહેલમેં દાખીલ હુઇ ઓર મલક મોહમ્મદકો કહા કે યે તું તેહકીક જાનતાહે કે યહાં સબ લોગ તેરે ખુનકે પ્યાસેહેં. ખબરદાર કુછ હરકત મત કીજીયો કે નાહક અપની જાન ખોયગા ઓર મુઝે શરમીંદા કરેગા ઉસને કહાકે મેં દીવાના નહીં હું કે જાન બુઝકે અપના જી ખોઉંગા ઇન્હીં બાતુંમેં દીન આખીર હુવા શામકે વક્ત ગેતીઅફરોઝ પોશાક બદલકે અપને યારસે ખુશીકી બાતેં કરતીથી કે અસરશાહકે પાસસે ચાર પાંચ પરીયાં ખુબસુરત ઉમદા લીબાસ પહેને હુવે ખીદમતગારીકે વાસ્તે હાઝીર હુઇ ઓર અદબસે મુજરા કરકે અપને અપને ઓહદે પર ગઇ. ગેતીઅફરોઝ ઘડી ચાર એક અપને આશકસે હંસતી બોલતી રહી ફીર નીંદમેં ગાફીલ હો કે સો ગઇ મલક મોહમ્મદને અપને દીલમેં સોચા કે યહાંકે લોગુંસે મેં જીતા ન બચુંગા જીસસે બેહતર યે હે કે આજ અપની આરઝુ હાંસીલ કરૂં કે દીલમેં અફસોસ બાકી ન રહે યે તજવીઝ કરકે ચાહા કે ઉસે હાથ લગાવે સો ઉસને આંખ ખોલી ઓર કહા અય નાદાન મેંને તુઝે હરચંદ સમઝાયા ઓર કીતના મનેઅ કીયા પર તું અપને મરનેસેભી ન ઠરા અગર અપની સલામતી દરકારહે તો જબતક મેં યહાં હું તબતક કુછ ગુસતાખી મતકર બલકે બોસોકી નારસેભી બાઝ આ નહીંતો મુફતમેં તેરા જી બરબાદ હો જાયગા વો બીચારા નાઉમેદ હોકે ફીર સોરહા ફજરકે વક્ત ગેતીઅફરોઝ પલંગપરસે ઉઠ કર અસરશાહકે સલામકે વાસ્તે ગઇ ઓર ભાઇકે શાદીકે લવાઝમેમેં મશગુલ હુઇ ઓર હુઝુરકે અહેલકારૂંને અસરશાહકી પરવાનગીસે તમામ શેહેરકે કુચે શીશહે આલાત વગયરાસે અયસે આરાસ્તા કીયે થે કે દેખનેસે તઆલ્લુક થા ગરઝકે સાત દીન તક ગેતીઅફરોઝકો ઇતની ફુરસત ન હુઇ કે

અપને આશકકો મુલાકાતસે ખુરસંદ કરે વો બીચારા ઉસકી જુદાઇસે માનીંદ માહી બેઆબકે બેકરાર થા.

મસનવી.

કયા કહું કયા હાલ ઉસકા હો ગયા,
કામ કુછ હરગીઝ ન થા રોને સીવા;
ગાહે કરતાથા ગીરેબાં ચાક વો,
ગાહ સર પર ડાલતાથા ખાક વો.
નાલા ગેહ કરતાથા ઘાયલકી તરહ,
ગેહ તડપતાથા વો બીસમીલકી તરહ;
ન ઉસે એકદમ કહીં આરામ થા,
ન ઉસે કુછ ખ્વાબો ખોરસે કામથા.
કયસ ગર હાલતકો ઉસકી દેખતા,
ભુલ જાતા અપના દુખ વો મુબતીલા;

ગરઝ એકરોઝ નીપટ ઉદાસ હોકર ઘરસે નીકલા ઓર અસરશાહકે મેહેલકે નીચે જાકે કયા દેખતા હે કે ગેતીઅફરોઝ સુર્ખ લીબાસસે સજી હુઇ અજબઅદાસે છતપર ખડી હે મલક મોહમ્મદને ઉસકો દેખકર યે રૂબાઈ પઢી.

રૂબાઇ.

કયા રસમહે મીલકે ફીર જુદાઈ કીજીયે,
દીલ લીજીયે ઓર બેવફાઇ કીજીયે;
અય જાન ગર ન બાહ ન હોવે મંઝુર,
કાહેકો કીસીસે આશનાઇ કીજીયે.

ઉસને ઉસકી તરફ દેખકર યે જવાબ દીયા.

રૂબાઇ.

મીલેનેકો તેરે મેંભી નીપટ બેકરાર હું
પર કયા કરૂં કે બસ નહીં બે ઇખત્યારહું
યે મત સમઝીયો દીલમેં કે ખુશહું મેં તુઝ બગેર
ગમગીનહું હઝીં હું સદા ઝાર ઝાર હું

અબ ઉસી મકાનમેં જાકે બયઠ ઇનશાઅલ્લાહ તઆલા જીસ તરહ બનેગા આજ તેરી ખીદમતમેં આનકે હાઝીર હોંગી બારે ઇન બાતુંસે મલક મોહમ્મદકે દીલકો તસલ્લી

હુઈ ઓર ફીર ઉસી જગેહ જા બયઠ રહા ખુદાસે યે દોઆ માંગતાથા કે જલદી શામ હોવે રાતકે વકત ગેતીઅફ્રોઝ ઇકરારકે મુવાફીક તખ્તપર સવાર હોકે મહેલમેં દાખીલ હુઇ ઓર મલક મોહમ્મદકે પાસ બયઠકે એક પરીઝાદકો ઈશારત કી ઉસને ઇશારેકે મુવાફીક સાકી હોકે દોનુંકો શરાબ પીલાઇ તો દોનું આશક ઓર મઆશુક નીશેમેં મસ્ત હોકે દેરતક આપસમેં બેહીજાબીસે પ્યાર ઓર ઇખ-લાસકી બાતેં કરતે રહે ફીર નીંદમેં ગાફીલ હોકે અયસે સોએ કે કુછ ખબર ન રહી. સુબ્હેકે વકત દોનુંને મુંહ હાથ ધોએ ગેતીઅફ્રોઝ બોલી અય મલક મોહમ્મદ આજ મેરે ભાઇકા બ્યાહહે અગર તેરે તઈ બરાત દેખનેકા શવક હો તો તુંભી મેરે સાથ ચલ વો બોલા બહોત અચ્છા ફીર તખ્તપર અપને સાથ બીઠાકર જીસ જગેહ બરાતકી તૈયારી હોતીથી વહાં લેકે આઈ હુઝુરકે અહલકારૂંને બરાતકે ચલ-નેકે વાસ્તે તમામ બાઝાર આરાસ્તા કરકે દો તરફા દુકા-નુંકે સાએબાન બંધવાય ઓર સરશામસે દો રસ્તા બાઝા-રમેં રોશની કરવાઈથી કે મેહતાબકી રોશની ઉસકે આગે ઝર્દ મઆલુમ હોતીથી ફીર મઆમુલકે મુવાફીક દુલ્હાકો ઘોડેપર સવાર કરકે બડી ધુમધામસે દુલહનકે મકાનપર પહોંચે તો વો બરાતીયુંકો એક મકાનપર બીઠલાકર નવશેકો ઝનાને મહેલમેં લે ગયે ઓર એક મકાન ખાસમેં બીઠલાકર અપને રસમ વ આઇં કે મુવાફીક બ્યાહ કર દીયા ઓર ચાર પાંચ રોઝ તક બરાતીયુંકો અપને ઘર રખકે શર્તે મેહમાનદારીકી કમાહકા બજાલાએ યાની એક લેહઝા બરા-તીયુંકી ખબરગીરી ઓર દીલદારીસે ગાફીલ ન હુવે આખે-રૂલ અમર સમધીને કીસમ કીસમકે તોહફે ઓર અસબાબ બેશુમાર દહેઝમેં દેકે બહોત આજીઝીસે હાથ જોડકે કહા આજસે બીરાદરીમેં મેરી ઇઝ્ઝત ઓર આબરૂ ઝયાદા હુઈ ફીર અસરશાહકે સરદારૂંકો હરએકકે મરતબેકે મુવાફીક સરપાવ દેકે રૂખસત કીયા અસરશાહ વહાંસે સાથ ખુશી ઓર નીશાતકે બરાત સમેત રવાના હોકે અપને ઘર દાખીલ

હુવા ઓર ઉસ શાદીસે શાદ હોકર તમામ રોઝ દાદો દહે-
શમેં મશગુલ રહા શામકે વકત સબકો રૂખસત કરકે
આપ મહેલમેં દાખીલ હુવા ગેતીઅફરોઝ મલક મોહમ્મદકો
સાથ લેકે અપને મહેલમેં તશરીફ લે ગઈ ઓર પલંગપર
બયઠકર દોનુંને દોદો પ્યાલે શરાબકે પીયે ગેતીઅફરોઝ
નીશેમેં આકર નેહાયત ખુશીસે હંસહંસકે બેહીજાબીકી
બાતેં કરને લગી તબ મલક મોહમ્મદને કહા સુન અય બેવફા
મુદ્દતસે મેં તેરે ઇશ્કમેં ગીરફ્તારહું ઓર તેરે દીલમેં હર-
ગીઝ વફાકા અસર નહીં આખીર તુ કભી મેરે હાલપર
મહેરબાન હોગી યા નહી.

બયત.

તેરા ગુરૂર મેરા ઇજઝ કબ તલક ઝાલીમ
હર એક બાતકી આખીર કુછ ઇનતેહાભી હે

ઉસકો યે બાત બહોત ખુશ આઈ ઓર કહા અય
યાર મેહેરબાન વાએ મઆશુક રાહતેજાન સચહે જયસી
જયસી આફતેં તુને મેરે વાસ્તે ઉઠાઇહેં સો તેરાહી કામથા
ઓર મેંભી તેરી વફાદારીકી અયસી મમનુંન હું કે મેરા
દીલ જાનતાહે લેકીન યે વો મકાન હે કે જહાં આદમીકા
હરગીઝ ચારહ નહીં દોચાર દીનકે જબતક હમ યહાં હેં
તબતક ઓર તહમ્મુલ કર આખીર તેરા મતલબ હાંસીલ
હોગા મલક મોહમ્મદને એક આહ ભરકે કહા અય ઓહદ
શીકન આગે તુને અયસે અયસે કઈ બાર વાયદે કીયેથે
પર કભી વાયદા વફા ન હુવા યેતો મેં ખુબ જાનતાહું કે
જુઠ મુઠકે વાયદુંસે મુઝે બેહલાતીહે અબભી તેરે તઈં
મેરી આરઝુ હાંસીલ કરની શાયદ મંઝુર નહીં.

બયત.

મેરે મીલનેકી તુઝકો હીવસ હોવે અગર હોવે
કે મુઝમેં એક રમ્કબાકી નફસ હોવે અગર હોવે

ગેતીઅફરોઝને કુછ જવાબ ન દીયા ઓર તસલ્લીકે
વાસ્તે અપને હાથસે એક પ્યાલા શરાબકા ઉસે પીલાયા

ઓર એક પ્યાલા આપને પીયા ફીર દોચાર ઘડી આપસમેં ખુશીકી બાતેં કરતે કરતે સો રહે મલક મોહમ્મદને ચાહા કે છેડ કર અપની આરઝુ પુરી કરે મગર વો ચોંક ઉઠી ઓર મુતબસ્સુમ હોકર કહા અય અઝીઝ કયું દીવાના હુવાહે મેં અપની ઝીન્દગીકા મઝા તુઝે જાનતીહું ઓર ખ્વાહ મખ્વાહ અપની જાન ખોને ઓર મેરે રૂસ્વા કરનેકે દરપે હુવાહે ચુનાચે ઇન દીનુંમેં કંઈ બાર હરકતેં ના મુનાસીબ તુઝસે સરઝદ હુઈ પર મેંને તેરી તકસીરૂંકી સઝા ઈસ વાસ્તે ન દી કે નાહક બેગાને મુલ્કમેં મારા જાવેગા ઓર અબ તેરા વાયદા નઝદીક પહોંચાહે અગર મેરા કહા માને તો થોડે દીન ઓર સબર કર નહીંતો મેરે દેખનેકોભી તરસેગા ઓર ખુદા જાને આઈન્દા કયા હાલ હોગા મલક મોહમ્મદને કુછ જવાબ ન દીયા ઓર એક આહ ભરકે યે દોહરા પઢા.

દોહરા.

સીસ જો દેખેં નયન લેં સો મીતા કર નહીં લાગ,
સાગરકો દો સહે સો હેં હમારે ભાગ.

જબ બાત યહાં તક પહોંચી તબ સમનરૂખ બાનુંને કરવટ ફેર કર કહા અય દાના દીલ ઇસ બીચારેને અયસી અયસી આફતેં ઓર બલાએં અપને ઉપર ઉઠાઇ બારે યે તો કેહ આખેર અપની મુરાદકો પહોંચા યા નહીં યા મસલવસેહી માર મારકે મર ગયા શેખ બુઝુરગવારને મુતબ-સ્સુમ હોકે કહા કે આગે સુનનેસે મઆલુમ હોગા આઝરશાહ સમનરૂખકે ઈતના બોલનેસે નેહાયત ખુશ હો કે શેખકે કદમુંપર ગીર પડા ઓર દાનાદીલકી શુકરગુઝારી કરકે કહા મેં જાનતાહું કે તુમ્હારી ઝબાનકી બરકતસે સમન રૂખ હોશમેં આતી ચલીહે વરનહ કયા મુમકીન કે અયસા સહર ઝદહ કીસ્સે કહાનીયુંસે હોશમેં આવે દાનાદીલ બોલા સચહે તુમ્હારી પહેલી કબીલાને ઉસપર અયસા જાદુ કીયા થા કે અગર હમ અયસે અયસે લાખ કીસ્સે સુનાતે તોભી

કુછ ફાયદા ન હોતા લેકીન જો ઉસકે હાલ પર શેખ બુઝુર્ગ દીલસે મેહેરબાન હેં તો યે સબ આપકી કરામાતકા અસરહે અભી ઇસી ગુફતગુમેં થે કે યક બારગી સમનરૂખને બે-કરાર હોકે કહા અય દાનાદીલ યે બાતેં ઓર વક્ત કીજીયો બારે અબ ગેતીઅફરોઝ ઓર મલક મોહમ્મદકા અહવાલ જલદી બયાન કરકે ઇસ આશક બીચારેકે હાલપર મેરા દીલ બહોત કુઢતા હે શેખને દેખા કે મલક મોહમ્મદકા કીસ્સા ઓર હકીકત સુન્નેસે સમનરૂખકો બહોત શવકહે ઓર ઇસકા દીલ નેહાયત બેતાબ હે તબ શેખને અપને દુસરે મુરીદ રોશન ઝમીરકો ઇશારા કીયા કે તુને જો કુછ દેખા યા સુના હે સો બયાન કર.

બયાન કરના શેખ સનઆંકે દુસરે મુરીદ રોશન-ઝમીરકા રૂબરૂ આઝરશાહ ઓર સમનરૂખ બાનુંકે અપની સરગુઝશ્ત બાને ગીરફતાર હોના અઝદ-હાકે દામમેં ઓર ફીર ન જાત પાના ઉસકે હાથસે

જબકે રોશનઝમીરને અપને પીરસે પરવાનગી પાઈ તબ સમનરૂખસે કહા કે અય મલકા આફાક અબ મેરી તરફ કાન લગા કર ધ્યાનસે સુન કે જવાનીમેં એક દફઆ મેં કાફલેકે સાથ મીસરકો જાતાથા ઈત્તફાકન એકદીન પહાડકે નીચે કાફલેકો મંઝીલ હુઇ તોઃ તમામ રોઝમઆમુલકે મુવાફીક હરકોઇ ખાને પકાનેમેં મશગુલ રહા રાતકો હર એકને અપને અપને બીસતરપર આરામ કીયા ઉસી રાતકો મેરે તઈ પાયખાનેકી હાજત હુઇ તો મેં ઉઠા ઓર આફતાબા લેકે રફે હાજતકો કા-ફલેસે બાહેર નીકલા આગે જાકે કયા દેખતા હું કે કાફ-લેકે આસપાસ એક ઉંચી દીવારહે મેં ઉસે દેખકર હયરતમેં રહા કે જબ હમ યહાં ઉતરેથે તબતો કુછ ન થા અબ યે દીવાર કહાંસે આઈ ફીર હાથ લગાકે જો દેખા તો ઝરા ઝરા ગરમ ઓર કુછ નરમ ચીઝ હે મેંને કહા ઈલાહી યે કયા ઈસરાર હે સાઅત એક ઉસ પર હાથ ફેરતા રહા તો

દરયાફ્ત હુવા કે બડા અઝદહા હે સો તમામ કાફ્લેકો ઘેરકે પડાહે તો દેખતેહી મુઝે યકીન હુવા કે હમ સબકી મોત ઈસકે હાથ લીખીહે સો હકતઆલાને ઉસકી કુત એક રોઝકે વાસ્તે હમેં યહાં ભેજાહે મેં ઈસી મનસુબેમેં થા કે એક બારગી કાફ્લેમેં શોર હુવા ઓર સબ લોગ ચીલ્લા ઉઠે કોઈ કેહતાથા કે હાય મેરે લડકે બાલે બેકસ હુવે કોઈ કેહતાથા કે અય યારો મરનેકા તો કુછ અફ્સોસ નહીં લેકીન અફ્સોસ યે હે કે હમારે મરનેકી ખબર ઘર ન પહોંચેગી કોઈ કેહતાથાકે અગર હમ અયસા જાનતે તો કુનબેસે જુદા હોકે હરગીઝ યહાં ન આતે કોઈ કેહતાથા કે અગર મઆલુમ હોતાકે યે મકાન અઝદહેકા હે તો રાતકો યહાં ડેરા કયું કરતે કોઈ કેહતાથા કે હયફ સદ હયફ કે અયસી જગેહ મારે ગયે ન કફનકે ન દફનકે મેંને દીલ મઝબુત કરકે કહા અય યારો આપ મુએ જગ મુવા બારે જબ અપનાહી જી ન રહા તબ લડકે બાલુકા કયા અફ્સોસ હે અગર હમ સબુંકો મોત ઈસી હયવાનકે હાથ હે તો મર્ગ અંબોહ જશનીદારદ કુછ અફ્સોસ નહીં ઓર હમારે અફ્સોસ કીયેસે કયા હાસીલ ઈસી ગુફ્તગોમેં સુબ્હે હુઈ ઓર રોશનમેં સબને દેખા કે એક બડા સીયાહ અઝદહા હે કે કાફ્લેકે ગીર્દ ઘેરા કીયે હુવે મુંહમેં અપની દુમ દાબે હુવે પડાહે ઓર દમ બદમ ફુંકારેં મારતાહે કે જીસકી આવાઝ કોસું તક જાતીહે ન આદમીયુંકે ખાનેકા કસ્દ કરતાહે ન નીકલનેકી રાહ દેતાહે સબ આદમી ઘબરાકે મુતફીકરથે કે કયા ઈલાજ કીયા ચાહીયે ઓર ખુદાસે યે દોઆ માંગતે થે કે જીસતરહ ઈસ ઝાલીમસે ખલાસી પાવેં ઓર વો જયું કાત્યું પડાથા ઓર હરગીઝ હીલતા ન થા યકાયક મેરી અકલમેં યે આયાકે પાંચ સાત તીર ઈસપર ચલાઉં અગર મારા જાયગા તો ખુદાકે સેંકડું બંન્દુંકા જી બચેગા વગર નહ યેતો હમારે હકમેં મલકુલ મોત બનકે બયઠા હે મેંને તીરકો ચીલ્લે પર ચઢાકે કાન તક કમાન ખીંચકર ચાહાકે અયસા તીર લગાઉં કે વારપાર હો જાવે ઈતનેમેં

અઝદહેને હુમસે દો તીરકે ફાસલે પર મુંહ કર લીયા મેંને ચાહા કે બાહેર નીકલ જાઉં ઉસને ફીર દમ સમેટ કર જયું કે ત્યું મુંહમેં દાબલી અલકીસ્સા મેંને પાંચ ચાર મરતબા ઇસી તરફ તીર ચલાનેકા ઇરાદા કીયા ઓર વોભી ઇસી તરફ જુદા હો હોકર બદસ્તુર હો ગયા મેં અપને દીલમેં સોચા કે અભીતો યે કીસીકો દુઃખ નહીં દેતા અગર તીર મારૂંગા તો ઉસી વકત ગુસ્સેમેં આકર સારે કાફલેકો ખા જાવેગા મેંને વહાંસે કાફલેમેં આનકે કહા ઇસ અઝદહેને જો હમકો રોકાહે સો બેસબબ નહી ખુદા જાને ઇસકા કયા મતલબહે અગર હમારા ખાના મંઝુર હોતા તો અબ તલક જીતા ન છોડતા મેરી રાએમેં યે આતા હે કે સારે કાફલેમેં જો લોગ બુઝુર્ગ ઓર જહાંદીદાહ હે સબકો જમે કરકે મશવરત કરના ઓર સબકી સલાહ જો તજવીઝ ઠયરે ઉસ મુવાફીક કરના યે બાત સબકો પસંદ આઇ ઉસી વકત કાફલેમેં જીતને બુઝુર્ગ ઓર જહાંદીદાહ લોગથે ઉન્હેં બુલાકર કહાકે ઇસ મુઝીને જો કાફલેકી રાહ રોકીહે તો અલબત્તા ઇસકા કુછ મુદઆહે અભી કીસીને જવાબ ન દીયાથા કે ઇનમેંસે એક પીર મર્દ બોલા સુનો અય અઝીઝો અગર ઇસે હમારે મારનેકા ઇરાદા હોતા તો અબતક ઝીન્દા ન છોડતા ઇસકે દીલમેં કુછ મતલબહે પર બોલ નહીં સકતા અગર કોઇ નઝદીક જાકે ઉસકા મકસદ પુછે તો અલબત્તા ઇશારેસે કુછ કહેગા સબને મેરી તરફ દેખકર કહાકે રોશન ઝમીરકે સીવા ઓર કીસીસે ઇતની જુરઅત ન હો સકેગી કે ઇસકે પાસ જાવે સો મેંને ઉસી વકત અલ્લાહકો અપની પનાહ કરકે કદમ ઉઠાયા ઓર ઉસ સાંપકે સરકે પાસ જાકે કહા કે અય મહેરબાન તુને યે કયા કામ કીયા હે કે ઇતને ખુદાકે બન્દુંકો દુખ દેતાહે હર કોઇ અપને અપને કામકો ઘરસે નીકલાહે તો તું ઉનકો જાને નહીં દેતા અગર તેરા કુછ મતલબ હેતો મુઝસે કેહ કે ઉસકી તદબીર કરૂં સાંપને યે બાત સુનકે તીન તીરકે ફાસલેપર અપના સર લે ગયા મેંને આનકે કાફલે સાલારસે યે અહવાલ ઝાહીર કીયા

ઉસ પીર મર્દને કે જીસને યે તદબીર બતલાઇથી કહા તુમ હરગીઝ મત ડરો કે અઝદહાને રાહ દીહે મેરે સાથ આવ મેં તુમ્હેં લે ચલું કાફલેકે સબ લોગ અપની અપની ગઠડી બુકચે બાંધકે ઇસ્કે સાથ હુવે લેકીન કીસોકી જુરઅત ન હુઇ કે દીલેરી કરકે બાહેર નીકલ જાવે આખેર વહી પીરમર્દ જહાંદીદાહ અપને ઘોડે પર સવાર હોકે દીલેરાના બાહેર ચલા ગયા ઉસકે પીછે આહેસ્તા આહેસ્તા ઓર લોગભી નીકલને લગે જબ મેં જાને લગા તબ અઝદહેને બદસ્તુર અપની દુમ મુંહમેં દાબકે રાહ બંધ કીયા મેં દીલમેં સમઝાકે મેંને જો ઇસકે મારનેકે વાસ્તે તીર ખીંચાથા ઇસ સબબસે મુઝપર ગુસ્સેહે જબ મેં પીછે હટ ગયા તબ સાંપને ફીર બદસ્તુર સબુંકો રાહ દીયા તો ફીર સબ આદમી નીકલને લગે થોડી દેરકે બાદ મેંને ફીર ચાહા કે ઓર લોગુંકે સાથ શામીલ હોકે બાહેર નીકલ જાઉ સાંપને ફીર સર સમેટ લીયા જબ મેં ફીર દો ચાર કદમ પીછે સરકા તબ ઉસને રાહ દીયા થોડે આદમીકે બાકી રહેથે વોભી નીકલ ગયે તબ મેં વહાં અકેલા રહા અપને દીલમેં ગોર કરતા થા કે અગર ઇસકો મારના મંઝુર હોતા તો સબ કાફલેકે લોગ બાહેર નીકલ ગએ કયું નીકલને દેતા અલબત્તા ઇસકો મુઝહીસે કુછ કામહે ઓર કાફલેકે લોગ આપસમેં કેહતેથે કે રોશન ઝમીરને જો ઉસકો મારનેકો તીર ખીંચાથા ઇસ વાસ્તે ઉસકો કયદ કીયાહે નહીતો ઓર કીસીસે મઝાહમ કયું ન હુવા ફીર કાફલે સાલારને મુઝે પુકારકે કહા અય રોશન ઝમીર તુ જાનતાહે કે અઝદહેસે હમારા કુછ બસ નહી ચલતા લાચાર અબ હમ રૂખસત હોતેહેં ઓર તેરે તઈં ખુદાકો સોંપા અગર તેરી ઝીંદગી બાકીહે તો અઝદહેસે કુછ ખતરા નહીં વગર ન તકદીરકે આગે તદબીર નહીં ચલતી મેંને કહા અય સાહેબ યેતો બેશકહે અગર મેરી મોત ઇસી અઝદહે કે હાથ લીખીહે તો કોઇ બચા નહીં સકતા લેકીન મુરવ્વતસે દુર હેકે મુઝે ઇસ બલામેં તન્હા છોડકે તુમ સબ ચલે.

જાવ ઓર ચેતો ખુદાકો મઆલુમહે કે મેરી મોત આઇ હૈ યા માનીંદ ઉન સત્તર આદમીયુ કે એકકો ગુંબદમેંસે નીકાલકે ઉનત્તર મારે ગયે થે તુમ સબ મારે જાવ ઓર મેં ઉસ એક જવાનકી તરહ જીસે નીકાલ દીયાથા જીતા રહું મીર કાફલા મુઝસે યે બાત સુનકે બોલા અય રોશનઝમીર ઉન સત્તર આદમીયુંકી હકીકત મુફસ્સીલ બ્યાન કરકે ઉન્હુંને એકકો કીસ વાસ્તે નીકાલ દીયા થા ઓર આપ સબ કયું કર મારે ગયે.

પુંછના સીપેહ સાલારકા રોશન ઝમીરકો સત્તર આદમીયુંકી હકીકત કે બીચ ગુંબદકે બીજલીકે સદમંમેં ગીરફતાર હુવેથે, ઉનમેંસે એક શખ્સકો નજાત હુઇ. ઓર બાકી ઉનત્તર મારે ગયે.

યું સુનાહે કે ઝમાને સલફમેં સત્તર આદમી એક શેહેરસે મુત્તફીક હોકર મુસાફરીકે વાસ્તે નીકલે થે જબ એક મયદાનમેં પહોંચે તબ મેહ બરસના શુરૂ હુવા ઓર ઉસ જંગલમેં કુછ અયસા સાયા ન થા કે જીસકી ઓટમેં ભીગનેસે બચેં મગર વહાંસે કોસપાવ એક પર એક બડા ગુંબદ નઝર આયા તો ભીગનેકે ડરસે યે સબ દોડકે ઉસ ગુંબદમેં ઘુસે ઉનકે વહાં દાખીલ હોનેકે બાદ ચારૂં તરફસે અયસી બદલીકે આસમાન નઝર ન આતાથા બલકે તમામ અચાંબાં તારીક હો ગયા ઓર ઇસ ઝોર શોરસે બાદલ ગરજતા થા કે ઝમીન કાંપતીથી ઓર દમબદમ બીજલી કડકડાકે ગુંબદકે નઝદીક આનકે અયસી ચમકતીથી કે ગોયા ગીરાહી ચાહતીહે ઓર મેહ ઇસ ઝોર શોરસે બરસતાથા કે ચાર ઘડીમેં સબ જંગલ પાનીસે ભર ગયા.

મસનવી.

મેહ બરસતાથા ઇસ કદર યક લખ્ત
થાયે નઝદીક ટુટ જાવેં દરખ્ત

શોર અયસા થા બાદલુંકા વહાં
કે ઝમીં આસમાં હુવે લરઝાં
કયા કહું બર્કકા ચમકના યાર
એક પલ મારનેમેં સા સા બાર

ઉન સભુંને યે અહવાલ દેખકર કહા કે યે બીજલી જો ઇસ ગુંબદકે નઝદીક હોહો જાતીહે સો બે સબબ નહીં ઇનમેંસે એક શખ્સ બોલાકે મેરી અકલમેં યે આતાહે કે હમ સબમેંસે કીસી એકકી મોત આઇહે તા ઉસકે મારનેકે વાસ્તે લમ્હા બલમ્હા બીજલી આતીહે લેકીન જો ઓર લાગ ઇસિ ગુંબદમેં હૈં ઇસ સબબ ગીરતી નહીં આખીર ગીરેગી ઓર એકકે વાસ્તે સબકા જી મુફતમેં જાયગા પસ ઇસમેં મુનાસીબ યે હે કે દરવાઝેકે સામને જો ખજુરકા દરખ્તહે સા એક એક શખ્સ બદફઆત જાકે ઉસે છુ આવે જીસકી અજલ હાગી ઉસકે ઉપર બીજલી ગીરેગી ઓર સબ બચ જાવીંગે યે સલાહ સબકો પસંદ આઈ તા નવબત બનવબત એક એક આદમી ઈસિ ખજુરકે દરખ્તકો છુ આતાથા ઇસી તરહ ઉનત્તર આદમી ઉસ દરખ્ત છુ આય ઓર એક બાકી રહા ફીર બીજલી સાઅત બ સાઅત ઓરભી નઝદીક આકર ચમકને લગી ઓર સબકો યકીન કુલી હુવા કે યે શખ્સ જો બાકી રહા હે ઇસીકે વાસ્તે દમબદમ બીજલી આતીહે તા સબ બઝીદ હોકર ઉસે કેહને લગે કે અબ તુંભી જાકર ઉસ દરખ્તકો છુ આ ઉસને દેખા કે યે સબ દરખ્તકો છુ આયહેં અગર ઇનમેંસે કીસીકી મોત હાતી તા અલબત્તા બીજલી ઉસકે ઉપર ગીરતી બેશક મેરીહી મોતહે તા વા સબસે મીન્નત ઓર આજીઝી કરકે બાલા અય અઝીઝો મેંભી જાનતાહું કે બેશક મેરે મારનેકા ઘડી ઘડી બીજલી આતીહે અગર મુઝે યહાં એક ગોશેમેં બયઠ રેહને દા તા તુમ્હારે સબબ મેરી જાન બચતીહે ઉન્હુંને કહા અય બેવકુફ દેખતા નહીં કે લમ્હા બ લમ્હા ગુંબદકો બીજલી છુ છુ જાતીહે અગર તુઝે બયઠ રહેને દે તા તેરે સબબ

હમ સબ બીન મોત આયે મરેં ગરઝકે વો બીચારા હર-ચંદ આજીઝી વ મીન્નતસે કેહતા રહા પર ઉન્હેં તરસ ન આયા ઓર ઝોરસે હાથ પકડકે ગુબદકે બાહેર ધકેલ દીયા લાચાર વો બીચારા મરને પર રાઝી હોકર કદમ ચાર એક ગયા થા કે યકાયક બીજલી ઉસ ગુંબદપર ટડટડા કર ગીરી તો સબ મારે ગયે ઓર વો અપને ઘર સલામત પહોંચા અગર ઉસકી આજીઝી પર રહમ કરતે તો સબકા જી બચતા ઓર વો તમામ ઉમર અહેસાનમંદ રેહતા પર કયું રહમ કરતે કે તકદીર ઇલાહીસે ઉનકે નસીબમેં યુંહી મરના લીખા થા ઇસી તરહ તુમભી મેરી મોત અઝદહેકે હાથ જાનકે બે મુરવ્વતી કરકે મુઝે બલામેં એકલા છોડ ચલે હો ઓર આખીરકાર અલ્લાહકે સીવા કીસીકો મઆલુમ નહીં હે ખુદા જાને મેં મરૂંગા યા માનીંદ ઉસ એક જવાનકે જીતા રહું ઓર તુમ સબ મારે જાવ અગરચે તુમ્હેં મેરે જીનેકા ભરોસા નહી લેકીન વહી મસલહે કે જબતક સાંસ તબતક આસ મુઝે અબભી ખુદાકી દરગાહસે યે તવકકે હે કે ઇસ બલાસે બચું બારે મેરી ઇન બાતુંસે મીર કાફલેકે દીલમેં રહમ આયા ઉસને સોગંદ ખાકે કહા અય રોશનઝમીર યહાંસે દો કોસ પર ફલાને બાગમેં આઠ દીન તેરી ઇનતીઝારીમેં મકામ કરીંગે અગર ઇસ અરસેમેં તુ અઝદહેકે હાથસે નજાત પાકર આયા તો બેહતર હે નહીંતો લાચાર આગેકો રવાના હોંગે મેંને કહા અચ્છા મગર એક કુઝા પાનીકા છોડ જાવ શાયદ કામ આવે વો મુઝે પાની દેકે રવાના હુવે અય બાનુ જબ વહાંસે કાફલા કુચ કરકે દુર નીકલ ગયા ઓર નઝરસે ગાયબ હુવા તબ અઝદહાકે હલકા મારે બયઠા થા મુંહસે દુમ છોડકે તીન કોસ તક લંબા હો ગયા ઓર સર ઉંચા કરકે કાફ-લેકી તરફ દેખને લગા મેંને ઇતની પુરસત પાકે જાનકી દેહશતસે ચાહા કે ભાગું ઇતનેમેં અઝદહેને દુમમેં લપેટ કર મુઝે અપની તરફ ખીંચ લીયા ઓર ઇશારેસે કહાકે મેરી પીઠ પર ચઢ. બયઠ મેં મારે ડરકે ઉસકી પીઠપર સવાર ન હુવા ઉસને મુઝે મુંહમેં પકડકે

અપની પીઠપર સવાર કીયા ઓર દહની તરફકો રવાન હુવા ઉસકી પીઠ અઝબસકે ચીકનીથી મેં ઉસ પરસે ફીસલ કર ઝમીનપર ગીર પડા ઉસને ફીર ઉઠાકે ગરદન પર સવાર કીયા ઓર મેંને ઉસકી ગરદનકો દોનું હાથસે ખુબ મઝબુત પકડ લીયા ઓર તન બકઝા જીધરકો લે ચલા મેરા કુછ બસ ન થા જબ ઉસને જાના કે યે આદમી સંભલકે ખુબ મઝબુત બયઠા હે તબ શીતાબી કદમ ઉઠાકે થોડી દેરકે બાદ પહાડકે નીચે એક બડે ગાર પર લે જાકે મુઝે પીઠપરસે ઉતાર દીયા ઓર ઈશારેસે કહા કે ઇસકે અંદર જા મેં બીસમીલ્લાહ કેહકે ગારકે અંદર ગયા તો વહાં કુછ નઝર ન આયા બાહેર નીકલકે મેંને દેખાકે આપ ગારકે કનારેપર ખડા હુવા ઇશારા કરતાહે કે ફીર અંદર જા મેંને અકલસે દરયાફ્ત કીયા કે વો જો આપ નહીં આતા ઓર મુઝકો બાર બાર ભેજતા હે શાયદ યહાં કોઇ ઇસ્સેભી ઝોરઆવર હે કે જીસકી દહેશતસે અંદર નહીં જા સકતા મેંને ફીરભી અંદર જાકે દેખાતો વહાં કુછ નથા ફીર વહાંસે બાહેર નીકલકે ઉસસે કહા કે ઇસ ગારકે અંદર જાકે મેંને હરચંદ નીગાહ કી પર કુછ નઝર ન આયા યે બાત સુનકે ઉસને અયસા નઆરા મારા કે જીસકી આવાઝસે ઝમીન અયસી કાંપી ગોયા ભુંચાલ આયા મેં દીલમેં યે સમઝા કે ગારકે અંદરસે ખાલી ફીર આયા હું ઇસ વાસ્તે યે ગુસ્સે હુવા હે અબ કોઇ દમમેં મુઝે નીગલ જાયગા ઉસને મેરે ચેહરેકા રંગ તબ દીલ દેખકર ઇશારેસે કહા અય આદમી અપની ખાતીર જમે રખ તુઝે હરગીઝ ડર નહીં અઝદહેકી આવાઝ સુનકે ઘડી દોએકકે બાદ એક બીછહુ બાલીશ્ત ડેઢ એકકા ઉસ ગારસે બાહેર નીકલા અઝદહા બાવજુદ ઈતને ડીલકે ઉસે દેખતેહી બે તહાશા અયસા ભાગા કે હરગીઝ પીછે ફીરકે ન દેખા જબ કોસ એક પર પહોંચા તબ ખડા હોકે મુઝે ઇશારેસે કહા કે યે બીછહુ મેરા દુશમન હે ઈસકો માર અગર ન મારેગા તો મેં તુઝે માર ડાલુંગા મેંને તીર ચીલ્લેપર ચઢાકે ઇસ બીછહુકી રાહ

રોકકે ખડા હુવા તો વો અઝદહાકા પીછા છોડકે મેરી તરફ આયા મેંને કાન તક કમાન ખીંચકર એક તીર અયસા લગાયા કે ઉસકે દો ટુકડે હો ગયે ઓર ફીલફોર મર ગયા મેંને પાસ જાકે ચાહા કે અપના તીર નીકાલલું તો ઉસકે ઝેહેરસે રાખ હો ગયાથા મેં દેખકર મુતઅજ્જુબ હુવા ઓર અઝદહા ઉસકે મરનેસે નેહાયત ખુશ હોકર શાદાં વ ફરહાં આયા ઓર મેરે કદમુંપર સર રખા અય બાનુ વો અજબ ઝમાનાથા કે અગર કોઇ હયવાનસે નેકી કરતાથા તો વોભી અહેસાનમંદ હોતાથા ઇસ ઝમાનેમેં અગર કોઇ આદમીકે વાસ્તે જાન દેવે તોભી વો અહેસાન ન માને ગરઝ વો સાંપ મુઝે અપની ગરદન પર સવાર કરકે ઉસ ગારકે અંદર લે ગયા વહાં અયસી તારીકીથી કે અપના હાથ ભી અપનેકો ન સુઝતાથા ઉસકે આગે થોડી દુર ઓર ગયા તો એક પાકીઝા મકાનથા કે આફતાબકી રોશનીસે ભી રોશન તર યાની જાબજા લઆલ શબ ચરાગકી રોશનીથી કે હર એકકો ખીરાજ એક ઇકલીમકા કહા ચાહીયે ઢેર લગેથે અઝદહેને મેરે તઇં ઇશારેસે કહા કે યે લઆલ શબ ચરાગ જીસ કદર તુઝસે ઉઠ સકે બાંધ લે મેંને દીલમેં સોચાકે અગર યે લઆલ લેતા હું તો મઝદુરી ઠયરતી હે જીસસે બેહતર યે હે કે ખુદાકે નામ પર મેંને ઉસકે દુશમનસે ઉસકી જાન બચાયા દીલમેં યે સમઝકર મેંને કહા મુઝે કુછ દરકાર નહીં અગર તેરા કામ હો ચુકા તો મુઝે ઇસ ગારસે બાહેર નીકાલદે કે અપને કામકો જાઉં ઉસને ઇશારા કીયા કે જબ તક તું ઇન લઆલુંસે કોઇ લઆલ ન લેગા તબ તક મેં તુઝે જાને ન દુંગા લાચાર મેંને વહાંસે દો લઆલ ઉઠાકે અપને બાઝુમેં બાંધ લીયે ફીર વો મુઝે ગરદન પર સવાર કરકે બાહેર લાયા વહાં લબે ગાર એક બુઢા સુફેદ રીશ સબ્ઝ પોશ અસા હાથમેં લેયે હુવે ખડાથા મેંને ઉસ પીરમર્દકો સલામ કીયા જવાબ દેકર કહા અય રોશન ઝમીર વો બીછ્છુ ઇસ અઝદહેકો રોઝ સતાતાથા તુને ખુબ કીયા ઉસે મારા ખુદાએ તઆલા ઇસ નેકીકા

બદલા દેગા મેંને મુતહૈયર હોકર પુછા અય બુઝુર્ગ મેંતો આપકી સુરતસેભી વાકેફ નહીં આપને મેરા નામ કયુંકર જાના ઉસને કહા ખુદાકી કુદરતસે ઔર કહા કે ઇસ બીછ્છુકી માદા હે બહોત દીન હુવે કે ઇસ અઝદહાકી માદાકો ઉસને માર ડાલાથા અબ વો કીસી તરફકો ગઈ હે છે મહીનેમેં આવેગી બાદ તુઝે ફીર યહાં એક બાર ઔર આના હોગા ઝુરૂર આઇયો ભુલ્યો નહીં ઔર જો તું ન આવેગા તો જીસ જગેહ હોગા વહાં આન કર તુઝે માર ડાલેગી ઔર ઈસ અઝદહાકે દો બચ્ચે હેં સો બીછ્છુકે ડરસે ઉસને મેરે સીપુર્દ કર દીયે હેં તો મેંને એક જગેહ છુપા રખે હેં જબ તું ફીર આવેગા તબ મેં ઉનકોભી દીખાઉંગા ઔર યે અઝદહા મુઝે હમેશાં ઈશારા કરતાથા કે ઈસ બીછ્છુકો માર મેં કેહતાથા કે ઇસકી મોત મેરે હાથ નહીં હે ઈત્તેફાકન એક જવાન યહાં આવેગા ઉસકે હાથસે ઈસકી મોત હે સો આજ નરકોતો તુને મારા ઔર માદાકી ઝીંદગીકે દીન કુછ ઔર બાકી હેં અબકે મરતબા ઉસેભી માર લેગા ઔર કઈ કામ તેરે હાથસે ફતેહ હોંગે યે બાતેં કેહકે બોલા કે જો કુછ મેરે ગરીબ ખાનેમેં મયસ્સર હે સો કબુલ કર ઔર આજકી રાત યહીં આરામ કરકે સુબ્હેકો રૂખસત હો મેંને કહા મુસલમાનુંકો મુસલમાનકી દઆવતસે ઇનકાર કરના અગરચે મુસલમાનીસે બઇદહે લેકીન આપસે પોશીદા નહીં હે કે સબ કાફલેકે લોગ ફલાને બાગમેં મકામ કરકે મેરી ઇનતીઝારીમેં ચશ્મ બરાહ હેં ઇસ વાસ્તે રેહ નહીં સકતા યે ફરમાયે કે આપકા ઇસ્મ મુબારક કયા હે ફરમાયા કે અય રોશન ઝમીર ખયર અબ તું જા ફીર આવેગા તબ અપના નામ બતલાઉંગા હરગીઝ ભુલ્યો નહીં ઝુરૂર બીઝુરૂર આયો જબ તક મેં ઇસ બુઝુર્ગસે હમકલામ રહા તબતક અઝદહા ખડા રહા જીસ વકત ઇસસે મેં રૂખસત હુવા ફીર ઉસને અપની ગરદનપર સવાર કરકે કાફલેકી તરફ લે ચલા ઘડી એકકે બાદ દુરસે કાફલેકે ખયમે નજર આયે મેં દેખકર ખુશ હુવા જબ નઝદીક ગયા તબ

કાફલેકે લોગ અઝદહાકો દેખકર ઘબરાએ ઓર આપસમેં કહેને લગે હમારે ઘેરનેકો વહી અઝદહા ફીર આતા હે અગર હમ અયસા જાનતે તો રોશન ઝમીરકે વાસ્તે હરગીઝ મકામ ન કરતે મેંને પુકારકે કહા અય અઝીઝો કુછ અંદેશા મત કરો યે કીસીકો દુખ નહીં દેગા થોડી દુર લે જાકર ઉસને મુઝે ઉતાર દીયા ઓર આપ ફીરકે ઘરકો રવાના હુવા મેં કાફલેમેં દાખીલ હોકે પહેલે કાફલે સાલારકે ડેરેમેં ગયા સબ લોગ મુત્તઅજ્જુબ હોકર કેહેને લગે અય અઝીઝ તુને કયા જાદુ કીયા કે ઇસ મરદુમખોરકે હાથસે જીતા બચા બલકે આપ અપની પીઠ પર સવાર કરકે યહાં પહોંચા ગયા મેંને અવ્વલસે આખીર તક સબ કીસ્સા બયાન કીયા તો સબ કાફલેકે લોગ સુન કર ચારૂં તરફસે મેરી જવાં મરદી પર શાબાશ ઓર આફરીન કીયે મીર કાફલા બોલા અય રોશન ઝમીર જઝાકલ્લાહ યે મરદાનગી તુને અયસી કી હે કે જયસી ઝરચુંદને શુજાઅત ઓર મરદાનગી કી થી મેંને કહા અય મુશફીક મુફસ્સીલ ફરમાયે કે ઝરચુંદ કોન થા ઓર ઉસને કયા શુજાઅત કીથી.

બયાન કરના રોશન ઝમીરકા રૂબરૂ મલકા આફાકયાની સમન રૂખ બાનુકે કીસ્સા ઝરચુંદ હમદાનીકા. કાફલે સાલારકી ઝબાનસે સુના હુવા.

રોશન ઝમીરને કહા સુન અય મલકા આફાક મીર કાફલા બોલા અય જવાન રીવાયત કરનેવાલુંસે યું સુના હે કે હમદાનમેં એક શખ્સ થા બહોત દોલતમંદકે કીસીકી ઉસે પરવા ન થી ઓર હમેશાં ખુશીસે ઝીન્દગી કરતાથા ઉસકો બેટાથા ઝરચુંદ નામ જબસે ઉસને હોશ સંભાલા તબસે તીરઅંદાઝી ઓર બંદુક ઓર તલવાર ઓર સવારીકા ઉસકો અયસા શોક હુવા કે સીવાય ફન સીપેહ ગીરીકે ઓર કીસી ચીઝપર ઉસકી તબીયત રાગીબ ન હોતીથી આખેર ઇસ કસબમેં અયસા કમાલ પયદા કીયાકે ચાંદની રાતમેં ચીવનટીકો તાક કર અગર તીર મારતા તો

હરગીઝ ખતા ન કરતા ઓર સુપારીકે વરક તલવારસે ઇસ સફાઇકે સાથ ઉતારતા કે દેખને વાલુંકો તઆજ્જુબ હોતા મુદ્દતકે બાદ ઉસકે માંબાપને ઇસ જહાનફાનીસે આ-લમે જાવીદાનીકી તરફ રહલત કી યાની મર ગયે ઓર એક રોઝ હમ સબકોભી યેહી રાહ દર પેશહે.

બયત.

મંઝીલે હસ્તીસે સદા કુચ હે
યારો કોઇ આજ કોઇ કલ ગયા

માંબાપકે મરનેકે બાદ ઝરચુંદને ફઝુલ ખરચી કરની શુરૂ કી ઓર આકેબત અંદેશી ન કી ઓર યે ન સમઝા.

બયત.

ગુલશને દુન્યામેં તબહો અએ તબાર
ગુલકી સુરત હાથમેં ઝર ચાહીયે

ઝરઝ થોડી મુદ્દતમેં સબ દોલત ખરચ કરડાલી જો લોગકે ઉસકા દોલતમંદીમેં સોસો ખુશામંદે કરતેથે સો મુફલસીમેં કોઈ યાર વ હમસાયા ઉસસે બાતભી ન કરતે થે બલ્કે તઆના દેદે કેહતેથે (મસલા) (અઝપીસરના ખલ્ફ દુખતરબહ) ઇતની ઉમરમેં યે માંબાપકે સર લાડ કરતા રહા ઓર નાઝ પરવરદગીમેં અવકાત ઝાએકી અગર કુછ ઇલ્મ સીખતા તો અબ ઉસકે કામ આતા ઓર અયસા ખરાબ ન હોતા ઝરચુંદ સબકી બાતેં સુન સુન કર દીલકે દીલહીમેં કબાબ હોતા ઓર કેહતાથા કીસીને સચ કહાહે.

બયત.

મુફલસી સબ બહાર ખોતી હે
મર્દકા અએતબાર ખોતી હે

અલકીસ્સા અપને દીલમેં સોચા કે યહાં રેહનેમેં કમાલ મુબકીહે જીસસે યે બેહતરહે કે પરદેસમેં જાકે

જીસતરહ હકતઆલા રખેગા ઝીનદગી બસર કરૂંગા યે બાત દીલમેં ઠાની ઓર ઘોડેપર સવાર હોકે રૂમકી તરફ રવાના હુવા મંઝીલ બમંઝીલ પહોંચકર બાદશાહકી મુલાઝીમત હાંસીલ કી બાદશાહને ઉસે પરદેસી દેખકર પુછા કે અય જવાન તેરા નામ કયા હે ઓર કીધરસે આયા હે ઓર યહાં આનેકા કયા બાએસ હે ઉસને તસલીમાત બજા લાકે અર્ઝ કીયા કે અસલ તો હમદાની હું ઓર ઝરચુંદ મેરા નામ હે ઓર આપકી નોકરીકે ઈરાદે પર કસ્દ કરકે આયા હું ઓર યે ઉમેદ હે કે આપકી તાબેદારીમેં બાકી ઉમર ગુઝારૂં ઓર જો કામકે મુશકીલસે મુશકીલ હો ઓર કીસીસે ન હો સકે સો મુઝે ફરમાયેં કે બજાલાઉં બાદશાહને કહા કયા દરમાહયા લેગા બોલા રોઝ હઝાર અશરફી અગર ઇસસે એક હુબ્બાભી કમ દીજીયેગા તો કબુલ નહીં બાદશાહને અપને દીલમેં સોચા કે યે મર્દ લાફઝન મઆલુમ હોતા હે ખયર એક મહીને તક ઈતને રોઝાને પર ઇસે નોકર રખતા હું અગર ઇસસે કુછ કામ હો સકે તો બેહતર વગરનહ જવાબ દુંગા રાતકો બાદશાહને ઝનાને મહેલમેં જવાન હમદાનીકે આનેકા ઓર હઝાર અશરફી રોઝાના માંગનેકા મલેકાકે રૂબરૂ ઝીકર કીયા અભી મલેકાને કુછ જવાબ ન દીયાથા કે બાદશાહઝાદી બોલ ઉઠી કે જો શખ્સ ઈતના રોઝાના માંગતા હે તો ઉસમેં કુછ જવહર ભી હોગા અયસે શખ્સકો ઝુરૂર નોકર રખના ચાહીયે બાદશાહકો બેટીકી બાત નાગવાર મઆલુમ હુઇ ઓર ચીંબજબીં હોકે કહા અય બેહયા તુઝે ઇન બાતુંસે કયા કામ મગર ઇસ જવાનસે કયા દોસતી કરના ચાહતી હે જો અબ ઉસે મેં નોકર રખુંગા તો તમામ ખલ્ક કહેગી કે ઇસ જવાન હમદાનીકો બાદશાહકી બેટીને પસંદ કરકે રખા હે સબ મુલકુંમેં બદનામી હોગી બેટીને બાદશાહસે યે બાત સુનકે કહા ખુદાનખ્વાસ્તા મેં આપ જયસે બાદશાહકી બેટી હોકર અયસા ખ્યાલ બદ દીલમેં કરૂં આજ તક તો કીસી મર્દકી નઝર મેરે સાએ પરભી નહીં

પડી ઓર ન મેંને કીસી ગયર મર્દકા મુંહ દેખા જો અપની ખુશીસે તુમ મુઝે કીસી ફકીરકો બખ્શ દો તો મુઝકો કુછ ઉઝર નહીં બાદશાહ ઇન બાતુંસે રંજીદા હુવા ઓ ઝાડક કર કહા મેં તેરે તઇ ઇસી જવાન હમદાનીકો બખશા ઈસને કહા બહોત ખુબ અગર આપ મુઝે ઇસ રૂસવાઇસે નીકાલતે હેં તો ખુબ મેરે નસીબ મેરે સાથ હેં ઓર ખુદા અપની દરગાહસે જુદા ન કરે બાદશાહને ખ્વાજાસરાકો ઇશારા કીયા કે ઇસકા હાથ પકડકે જવાન હમદાનીકો સોંપ દે ઓર કેહ બાદશાહને તેરે તઇ બખશી લડકીકી આંખે ડબડબા આઇં ઓર બાદશાહકી તરફ દેખકર કહા અય કીબલા બાવજુદ બેગુનાહીકે મેરે તઇ આપને ઈસ રૂસવાઇસે નીકાલા હેં અગર મેં આપકી મુસતહક હોંગી ઓર બે-ગુન્હા તો ખુદા ઇસકા ઇવઝ આપસે લેગા માંને ચાહા કે બેટીકી કુછ સીફારશ કરે બાદશાહને ઉસેભી તેવરી ચઢાકર કહા અય કમબખ્ત અગર તુ ઇસ બાતમેં કુછ બોલેગી તો ઇસી વકત તુઝેભી શહેર બદર કર દુંગા ફીર ખ્વાજાસરાકી તરફ ગુસ્સેકી નીગાહસે દેખા તો વો ડર ગયા ફોરન લડ-કીકા હાથ પકડકે બાહેર લે ગયા ઓર જવાન હમદાનીકે સીપુર્દ કરકે કહા કે ખુદા તુઝપર મહેરબાન હુવા કે બાદ-શાહને અપની બેટી તુઝે બખશી ખુદાકા શુકર બજાલા ઓર ઈસી ઘડી શહેરસે ચલાજા ઝરચુંદ ઓર બાદશાહકી બેટી દોનું મુત્તફીક હોકર હયરત ઝદહ શહેરસે બાહેર નીકલે ઓર એક તરફકો રવાના હુવે સમનરૂખ બોલી અય રોશન ઝમીર કયા વો બાદશાહ દીવાના થા કે ઇસ ખરાબીસે અપની બેટી બેગુન્હાકો નીકાલ દીયા ઓર ઈસ બદનામીસે ડરાકે લોગ કહીંગે કે બાદશાહકી બેટીને જવાન હમદાનીકો પસંદ કરકે રખા હે ઓર યે બદનામી કુછ બદનામી ન ઠયરી કે આપ અપની બેટીકા હાથ પકડકે ઉસકે હવાલે કીયા.

ઓર લઆનત ખુદાકી ઈસ અકલપર અગર વો અયસી હી તકસીરવાર થી તો જાનસે માર ડાલા હોતા મગર જવાન

હમઙ્ગાનીકો ન દેતા રોશન ઝમીર બોલા અય મલકા તુને કભી યે મસલ હીંદુસ્તાનકી સુની હે યા નહીં.

ફેર્દ.

જયસી હોવે હોન્યા વયસી ઉપજે બુધ
હોનહાર હરદે બસે બસર જાએ સુધ

તકદીરકે લીખેકો કોન મીટા સકતાહે જો બાત હોની હોતીહે સો વયસીકી અકલ આદમીકો આતીહે ઇસ લડકીકો તો કીસમતમેં ઝરયુંદકે સાથ યું લીખાથા તો વયસી અકલ બાદશાહકે દીલમેંભી આઇ ઓર કુછ પસો પેશ ન સમઝા સુન અય સમનરૂખ જબ વો દોનું બાહેર નીકલે તો ચોથે રોઝ એક બ્યાબાનમેં દો રાહા મીલા તો દોનું મુત્તફીક હુવે કે યે કીધર જાતાહે ઓર વો કહાંકો ઓર વહાં એક પથ્થરકી સીલપર લીખાથા કે બાંએ તરફકી રાહમેં બહોત આફતેં હેં ઓર દહનીકી રાહ બે ખોફો ખતર હે જો કોઇ બાએં તરફકો જાયગા હરગીઝ સલામત ન પહોંચેગા ઝરયુદને વો લીખા દેખકર શાહઝાદીકી તરફ નીગાહ કી ઓર કહા અય નાઝનીં મેંને બારહા તેરા નામ પુછા પર તુને અપના નામ ન બતાયા ઇસકા કયા સબબહે ઓર અબ કોનસી તરફ ચલનેકી સલાહ હે દહની રાહકો ચલેં યા બાએં તરફકો ઉસને આંખુમેં આંસુ ભરકે કહા અય જવાન મેં અપના નામ કયા બતાઉં જો કુછ કે ખરાબી ઓર રૂસવાઇ મેરી કીસમતમેં લીખીથી વો આગે આઇ અગર તુ નામ દરયાફ્ત કરનેમેં બઝીદ હોતાહે તો માંબાપને ઇસ નામુબારકકા નામ મુબારકનીસાં રખાથા સો બરખીલાફ હુવા ઓર અબ તુ જો કુછ ચાહે સો નામસે પુકાર ઓર દહની બાએં ચલનેકી સલાહ મુઝસે કયા પુછતા હે યે અપની હીમ્મતપર મોકુફ હે જો તુઝમેં હીમ્મતહે તો બાએં તરફ ચલ વરનહ દહની રાહ લે આઇંદા જીધર તુ ચલેગા મેં તેરે હમરાહહું ઝરયુંદને યે બાત સુનકર ખુદાકો યાદ કીયા ઓર બાએં તરફકી રાહ લી દોનું શખ્સ તીન રોઝતક પય-

હમ ચલે લેકીન કુછ હાદસા ન દેખા ચોથે રોઝ એક બયા-
બાનમેં પહોંચે કે વહાં અનકાકે માનીંદ ચરીંદ ઓર પરીં-
દકા નીશાંન થા ઓર ચારૂં તરફ બાદ સમુમ ચલતી થીં
નાઝનીં બોલી અય જવાન યે કયા દેહશતનાક મકામ હે
જહાં કોઇ તાએર ન હયવાન ઓર ઇનસાનકા તો કયા
ઝીકર અભી ઇસી ગુફતગોમેં થે કયા દેખતેહેં કે દુરસે
એક બડા શેર ચલા આતાહે ઝરયુંદને ઉસે દુરસે આતા હુવા
દેખકર કહા અય મુબારકનીસાં કયા સલાહ હે ઉસને કહા.

બયત.

જો શખ્સ તીરો કમાં અપને હાથમેં લેવે
ડરે નહ શેરસે વો ઓર નહ મસ્ત હાથીસે

યેતો સરીહ હમારે મારનેકો આતાહે જો અબ તુ કસુર
કરેગા તો યે કોઇ લમ્હામેં હમ દોનુંકો માર ડાલેગા ઇતનેમેં
શેર ગરરા હુવા નઝદીક આ પહોંચા ઝરયુંદને કમાનકો કાન
તક ખીંચકર અયસા તીર મારા કે ખોપડી ફોડકે સો ફારતક
ઘુસ ગયા ઓર શેર ચીલ્લા કર ઝમીનપર ગીર પડા ઝર-
યુંદને તલવારસે ઉસકા સર કાટકે ચારૂં પંજે કે નાખુન
તરાશકે અપને પાસ રખે ઓર આગે રવાના હુવે નાઝનીંસે
બાતેં કરતા હુવા સાત રોઝતક બે ખોફો ખતર ચલા ગયા
આઠવેં રોઝ એક વીરાનેમેં પહોંચે કે ઉસ શેરકે મકાન-
સેભી દેહશતનાક ઝયાદા થા નાઝનીંને કહા અય જવાન
ખબરદાર કે યે વીરાના ખાલી અઝ ખતર નહીં ઇતનેમેં
દેખતે કયા હેં કે દો હાથી બડે બડે મસ્ત ચલે આતેહેં ઝર-
યુંદને દીલેરાના તીર ઝેહમેં રખકર પહેલે દુરસે ઇન દોનુંકી
આંખે ફોડદીં ફીર બદનપર તીર મારે જો તીર યે ચલાતાથા
સો અયસા કારી લગતાથા કે બદન ફોડકે સો ફારતક ઘુસ
જાતાથા આખેર વો દોનું હાથી નીમજાં હોકે પીછે ભાગે
ઓર યેભી ઉનકે અકબ ઘોડા દોડાતા હુવા ચલા એક કોસ
પર દોનું હાથી તીરૂંકે ઝખમુંસે બેદમ હોકર ઝમીનપર
ગીર પડે તો ઉસને તલવાર મ્યાનસે ખીંચકર ઇનકી સુંડે

કાટકે જાનસે માર ડાલા મુબારક નીસાં ઉસકી શુજાઅત દેખકર બહોત ખુશ હુઈ ઇન દોનું હાથીયુંકી પેશાની પર હથેલીકે બરાબર એક દાગ થા નાઝની બોલી અય જવાન અયસા દાગ કીસી હાથીકી પેશાનીપર નહીં દેખા ઇનકા માથા ચીરકે દેખા ચાહીયે કે કયા હે ઝરયુંદને પેશાની ચીરકે દેખા તો દોનુંકે માથેમેં એક એક મોતી અયસા થા કે જીસકી ચમકાહટ આફતાબકી રોશનીસે બરાબરી કરતીથી તો વો દોનું મોતી લેકે ખુદાકા શુકર કીયા ઓર આગે રવાના હુવે કઇ મુદ્દતકે બાદ એક શહેરમેં પહોંચે કે ખુરશેદ આબાદ ઉસકા નામથા ઝરયુંદને સરાએમેં ડેરા કરકે નાઝનીંકો વહાં બીઠાયા ઓર આપ બાઝારકી તરફ રવાના હુવા ઓર એક આદમીસે પુછા કે યહાંકે બાદશાહકા કયા નામહે ઉસને કહા કે ખુરશેદ ચહેર ઓર યે શહેર ઉસીને આબાદ કીયાહે ઈતનેમેં બડે ધુમધામસે વઝીરકી સવારી નીકલી ઝરયુંદને પુછા યે કીસકી સવારીહે ઉસને કહા યે ખુરશેદ ચહેરકા વઝીર હે સો દરબારકો જાતાહે ઝરયુંદને નઝદીક જાકર સલામ કીયા વઝીરને ઉંસે અજનબી દેખકર પુછા અય જવાન તુ કોનહે ઓર કહાંસે આયાહે ઉસને કહા અસલતો રહેનેવાલા હમદાનકાહું ઓર અબ રૂમસે આતાહું વઝીરને કહા ઇસ રાહસે કયુંકર સલામત આયા કહા ખુદાકી મહેરબાનીસે ફીર વઝીરને મુતઅજ્જુબ હોકર પુછા કે રાહમેં તુઝે કુછ હાદેસાતો નહીં હુવા થા ઉસને કહા અસનાએ રાહમેં એક શેર ઓર દો હાથી મીલેથે સો ખુદાએ તઆલાકે ફઝલસે મેંને ઉન તીનુંકો મારડાલા વઝીરને કહા અય જવાન ઇતના ઝુટ કયું બોલતાહે વો શેર ઓર હાથી અયસે નહીં કે કોઈ માર સકે બારહા ઉનકે મારનેકો બાદશાહકી ફોજ ગઈ લેકીન ફીર ફીર આઇ ઓર મેં કયું કર યકીન કરૂં કે તુને ઉન્હેં મારા હોગા અગર યે બાત સચહે તો ઉસકી કુછ અલામત બતલા ઉસને કહા દોનું હાથીયુંકે માથેમેં એક એક દાગથા જબકે મેંને ઉસકો શીગાફ કીયા તો ઉસમેંસે એક એક મોતી નીકલા સો વો

દોનું મોતી મેરે ડેરેમેં હેં વઝીરને કહા અગર દોનું મોતી મેરે તઈં દીખલાવે તો અલબત્તા અએતબાર કરૂં ઝરયુંદને ઉસી વકત સરામેંસે મોતી ઓર શેરકે ચારૂં પંજુંકે નાખુન લેજાકર વઝીરકે આગે રખે ઉસને દેખકર કહા અય જવાન મરહબા ઓર રહમત ખુદાકી યે કામ તેરે બગેર ઓર કીસીસે ન હો સકતા મુદ્દતસે ઇન હાથીયુંને યે રાહ બંધ કીયાથા કે ઉનકી દેહશતસે મુસાફીરૂંકી આમદ રફ્ત બીલકુલ મોકુફથી યે બાત કેહકર ઝરયુંદકો અપને સાથ બાદશાહકે પાસ લે ગયા તો ઉસને વહાં જાકર અદબસે તસલીમાત કી બાદશાહને વઝીરસે પુછા યે કોનહે ઉસને અરઝ કીયા અસલ તો હમદાની હે ઓર અબ રૂમસે આતાહે. રાહમેં ઈન દોનું હાથીયુંકો મારકે યે દોનું મોતી ઉનકે માથેમેંસે નીકાલ લાયાહે ઓર શેરકે પંજુંકે નાખુન ભી દીખલાએ બાદશાહને વો મોતી ઉસીકો બખશે ફીર પુછા ઇસ સફરમેં કોઇ ઓરભી તેરા રફીક થા અરઝ કીયા કે રૂમકે બાદશાહકી બેટી મેરે સાથ થી તીસરા કોઈ ન થા બાદશાહને ફરમાયા શેહઝાદીસે તુઝે કયા નીસબત ઉસને અવ્વલસે આખેર તક સબ કીસ્સા બયાન કીયા બાદશાહને તમામ અહવાલ સુનકર રૂમકે બાદશા કી અકલપર લઆનત કી ઓર ઝરયુંદસે કહા આજસે મેરી રીફાકતમેં રેહ ઉસને કહા મેરીભી આરઝુ યેહીહે કે બાકી ઉમર ઇસ જનાબમેં હાઝીર રહું ફરમાયા કયા દરમાહા લેગા બોલા હઝાર અશરફી હઝરત ઝીલ્લ સુબ્હાનીને વઝીરકો હુકમ દીયા કે આજસે ઇસ જવાનકો હઝાર અશરફી દીયા કરો ઝરયુંદને અરઝ કીયા આજતક મેંને રૂમકી બાદશાહઝાદીકો હાથ નહીં લગાયા જબતક નીકાહ ન કરૂં તબતક હરામ જાનતાહું બાદશાહને હુકમ દીયા કે બ્યાહકી તૈયારી કરકે અચ્છી સાઅતમેં નાઝનીંસે ઇસકા નીકાહ કરો તો વો હુકમકે મુવાફીક બજા લાએ રોઝ બરોઝ બાદશાહકી મહેરબાની ઇસપર ઝયાદા હોતીથી એક રોઝ બાદશાહને કહા અય ઝરયુંદ રૂમકી શેહઝાદીકો કેહકે બાનુએ જહાંકી મુલા-

કાત હાસીલ કરે ઉસને કહા બહોત ખુબ જબ ઘરમેં આ-
નકે નાઝનીંસે યે બાત કહી તબ ઉસને ઇનકાર કીયા ઓર
કહા મેરે તઈ કીસીકી મુલાકાતસે કયા કામહે ઝરચુંદને હર-
ચંદ કહા પર ઉસને ન માના દુસરે રોઝ ઝરચુંદને શેહઝા-
દીકે ઇનકાર કરનેકા અહવાલ બાદશાહકી ખીદમતમેં અર્ઝ
કીયા ઇસ બાતસે ઇસને જાના અલબત્તા વો બાદશાહકા
બેટીહે ઈત્તફાકન એક રોઝ મલકએ જહાં આપ ઉસકે ઘર
રોનક બખ્શ હુઈ તો વો કાયદેદાંને શેહઝાદીચુંકી તરહ
મસનદપર બીઠાયા ઓર બહોત તઆઝીમ વ તવાઝો કી ઓર
એક લમ્હા ખીદમતસે ગાફીલ ન હુઇ મલકાને ઉસકી અક-
લમંદીપર નેહાયત ખુશ હોકર અપને ઘર મરાજઅત કી
ઓર રાતકો બાદશાહકે રૂબરૂ ઉસકી બહોત તઆરીફ કી
દુસરે રોઝ બાદશાહને બહોત મહેરબાનીસે કહા અય ઝર-
ચુંદ તુ તમામ રોઝ જહાં ચાહે વહાં રેહ મગર રાતકો
પલંગકી ચોકીદારીમેં હાઝીર રહાકર વો રાતદીન ખીદમતમેં
હાઝીર રેહતાથા બાદ ચંદ મહીનેકે ઝરચુંદકે ઘર લડકા
પયદા હુવા બાદશાહને યે ખબર સુનકે ઉસસે બહોત રઆયત
ઓર મુરવ્વત કી ઉસનેભી અપની ખીદમતસે બાદશાહકો
અયસા ખુશ કીયા થા કે ખુરશેદ ચહેર જહાં જાતા વહાં
ઉસે સાથ લે જાતા ઇત્તફાકન એક રોઝ ખુરશેદ ચહેર શીકા-
રકો નીકલા સો બ્યાબાનમેં પહોંચ કર એક હરનકે પીછે
ઘોડા દોડાયા ઓર સબ લશકરસે જુદા હોકર કોસ દો એક
નીકલ ગયા લેકીન ઝરચુંદને સાથ ન છોડા વહાં વો હરન તો
નઝરસે ગાએબ હો ગયા ઓર બાએં તરફકો બડા એક
પેડ થા ઉસમેંસે એક શેર નીકલા બાદશાહ ઉસ શેરકો દેખકર
ડરા ઝરચુંદને કહા અય ખુદાવંદ રૂએ ઝમીન અગર ઇર-
શાદ હોવે તો અભી ઇસ મુઝીકા સર તનસે જુદા કરૂં બાદ-
શાહને કહા ફીર દેર કયાહે કત્લલમુઝી કબલલ ઇઝા ઝરચું-
દને વલી નેઅમતકા હુકમ લેકે શેરકો લલકારા તો વો ડપટ
કર ઉસકે ઉપર આયા ઉસને પુરતી કરકે મ્યાનસે તલવાર
ખીંચી ઓર બઢકે એક અયસી તલવાર લગાઇ કે તનસે

ઉસકા સર જુદા જા પડા બાદશાહ ઉસકી જવાંમરદી દેખકે નેહાયત ખુશ હુવા ઓર કહા અય ઝરચુંદ આફ્રીન સદ આફ્રીન ફીર વહાંસે મરાજઅત કરકે લશકરમેં દાખીલ હુવે બાદશાહને ઘરમેં પહોંચકર ઝરચુંદકો સાત પારચેકા ખીલઅત મએદસ્તાર ઓર સરપેચ મુરસ્સા ઓર મોતીયુંકી માલા ઓર જવાહીરસરી ઓર હાથી ઓર ઘોડા દેકે કમાલ મહેરબાનીસે રોઝ બરોઝ અએઝાઝ ઝયાદા કરતા રહા લેકીન ઝરચુંદ બાવજુદ ઇસ મહેરબાનીકે બાદશાહકી સોહબત ઓર સાંપકે ખીલાનેકે બરાબર જાનકે અપની જવાંમરદીપર હરગીઝ મગરૂર ન હોતા ઓર રાતદીન ખીદમતમેં હાઝીર રેહતાથા એક દીન ખુરશેદ ચહેર બરસાતકે મોસમમેં મુવાફીક મઆમુલકે અપને મહેલમેં આરામ કરતાથા કે યકાયક આંધી ચલને લગી ઓર હવાકી શીદ્દતસે બાદશાકી આંખ ખુલ ગઇ ઘડી દો એકકે બાદ જબ આંધી થમ ગઇ ઓર હવા મોકુફ હુઇ તબ બાદશાહકે કાનમેં એક અવરતકી આવાઝ આઇ કે આહ આહ કરકે કેહતીથી કે મેં જાતીહું કોઇ અયસાહે જો મુઝે રખ સકેં બાદશાહને પલંગ પર લેટે લેટે પયહમ દોતીન દફ્આ યેહી આવાઝ સુની ફીર ખ્વાબ ગાહસે નીકલકર છતપર આયા કે આવાઝકા હાલ દરયાફ્ત કરે બાહેર નીકલકર દેખતા ક્યા હે કે ઝરચુંદ તીર ઓર કમાન હાથમેં લીયે ખડા હે ઓર છોટી છોટી પુંહાર પડતીહે ઓર ચારું તરફ્સે અંધ્યારી ઝુકીથી કે અપના હાથભી નહીં સુઝતાથા ઝરચુંદને બર્કકી ચમ-ાહટમેં દેખા કે કોઇ મહેલસરાપર ખડા હે તો તીરકો ચીલ્લેપર ચઢાકે કહા કે ઇસ આધી રાતકે વકત મહેલસરાએ બાદશાહીપર કે ખાસ ખ્વાબગાહ સુલતાનીહે કોન ખડાહે ખુરશેદ ચહેર મચલા હોકર ચુપ રહા ઓર જવાબ ન દીયા ઉસકે જવાબ ન દેનેસે ઝરચુંદકો યકીન હુવા કે ચોર હે તો કાનતક કમાન ખીંચકર ચાહા કે તીર લગાવે બાદશાહને કહા અય ઝરચુંદ મેં ખુરશેદ ચહેરહું કે કોઇ અવરત આહઆહ કરતી હે ઉસકી આવાઝ સુનકે આયાહું કુછ તુઝેભી આવાઝ આતીહે ઉસને

કેહા અય ખુદાવંદ આઠ રોઝ હુવે કે યેહી આવાઝ સુનતાહું ખુદા જાને યે કયા ઇસરાર હે ઓર આવાઝ કરને વાલા કોનહે મેં અપને ઓહદેપર હાઝીર હું અગર આપ હુકમ દેં તો તજસુસ કરકે હકીકત દરયાફ્ત કરૂં બાદશાહને કહા હાં અબ તુ જાકે કમાહકા દરયાફ્ત કર કે યે આવાઝ કોન કરતાહે ઓર ઉસકા મુદ્દઆ કયાહે ઝરયુંદ ઉસી વકત આવાઝકી તરફ રવાના હુવા ખુરશેદચહેરભી એક નીમચા બગલમેં દાબકર મહેલસરાએ ખાસસે નીચે ઉતરા ઓર જવાન હમદાનીકે પીછે પીછે ઇસતરહ ચલા કે ઉસે મઆલુમ ન હોવે જવાન હમદાનીને શહેર પનાહસે બાહેર જાકર દેખા કે એક ગુબંદમેંસે આવાઝ આતીહે તો ઇધરકો રવાના હુવા ઓર ગુંબદકે અંદર જાકે દેખા તો એક પીરઝન બયઠી હુઇ પથ્થરપર છુરી તેઝ કરતીહે ઓર દમબદમ આહ કરકે કહેતીહે મેં જાતીહું કોઇ અયસા હે જો મુઝે રખ સકે ઓર એક ચીરાગમેં થોડાસા તેલ બાકીહે સો વો ઉસકે આગે ધરા હુવા મુંન્ધા મુંન્ધા જલતાહે ઉસ બુઢયાને ઝરયુંદકો દેખકર કહા કે તુ કોનહે જો ઇસ વકત મેરે પાસ આયા ઉસને કહા મેં આદમીહું કે તેરા હાલ મુફસ્સીલ દરયાફ્ત કરને આયાહું કે આહ આહ કરનેસે તેરા મુદ્દઆ કયાહે ઓર કહાં જાતીહે ઓર રખ સકનેસે મુરાદ કયાહે ઉસને કહા અય જવાન મેં યહાંકે બાદશાહ ખુરશેદ ચહેરકી ઉમરહું સો અબ ઉસકી મોત આઇહે મેં રૂખસત હોતીહું ઇસ વાસ્તે કઇ દીનસે પુકાર પુકારકે ખબર કરતીહું શાયદ કોઇ ઉસકે અહવાલપર રહમ કરેં આજકી રાત જબ તક ઇસ ચીરાગમેં તેલહે તબતક ઉસકી ઝીંન્દગી બાકીહે ઓર ફજર હોતેહી યે ચીરાગ બુઝ જાવેગા ઓર બમુજબ્રરીદ ગુલ હોનેકે ઉસકી જાન નીકલ જાવેગી ઝરયુંદને કહા અય કમબખ્ત ઉસકી કુછ તદબીરભી હે બોલી એક તદબીર હે જો કીસીસે હોસકે ઉસને પુછા કયા તદબીરહે બોલી એક શખ્સ ઝરયુંદ હમદાની ઉસકા નોકર હે અગર વો અપને બેટેકા ગલા ઇસ છુરીસે કાટે ઓર ઉસકે લહુસે મુઝે નેહ-

લાવે તો બાદશાહ જીતા રહે ઇસકે સીવા ઓર કુછ ઇલાજ નહીં બાદશાહ છુપકે બાહેર ખડા હુવા દેખતાથા ઓર યે સબ હકીકત અપને કાનુસે સુનતાથા ઝરચુંદ ઉસ બુઢયાસે સુનકે મુત્તહેયર હુવા ઓર અપને દીલમેં કહાકે અગર બેટેકો અઝીઝ જાનું તો બાદશાહ મરતાહે ઓર અગર બાદશાહકી જાન બચાતાહું તો બેટા મારા જાતાહે એક સાઅત ઇસી ફીકરમેં ગોર કરતા રહા આખેર સોચ સોચકર બાદશાહકી નમકખ્વારીપર ખ્યાલ કીયા અગર મેં જીતા રહું તો બેટા ઓરભી હો રહેગા મગર અયસા બાદશાહ ફીર પયદા ન હોગા ઓર ઇસી દીનકે વાસ્તે ખુરશેદ ચહેર હઝાર અશરફી દરમાહા બાઇજ્ઝત મુઝે દેતાહે યે બાત અપને દીલમેં મુકરર કરકે બુઢયાસે કહા એક સાઅત તઆમ્મુલ કર મેં અભી આતાહું સો ગુંબદસે બાહેર નીકલકર શહેરકો રવાના હુવા.

મસનવી.

નીકલ કર શીતાબીસે ઘરકો ચલા
તો સુલતાંભી દુંબાલ ઉસકે હુવા
ઉસે દર્દકા ઇસકદર જોશ થા
કીસીકી ખબરથી ન કુછ હોશથા
જો દેખા વહાં ઉસને જા અપને ઘર
થી સોઇ હુઇ નાઝનીં સેજપર
થી ગુલશમએ વો શમઅરૂ થી પડી
કેહર તરફ ઉસકી ઉજાલી હુઇ
અદબસે ખડા હો કીયા ફીક્ર યું
કે મહબુબ સોતા જગાવું મેં કયું
ખડા હોકે રોયા બ નદ્દી ચલી
જબ આંસુ પડે ઉસકી આંખેં ખુલી
લગી બોલને અય વફાદાર મન
હકીકત જો ગુઝરી સો ઇઝહાર કુન
મુફસ્સીલ બતા આજ કયા હાલહે

યે રોના તેરા મુઝકો જંજાલ હે
સુખન સુનકે ફીલહાલ રોયા જવાં
કીયા નામુરાદીકા યે સબ બ્યાં

મુબારક નીસાં ઇસ આફત નાગહાનીસે ઝારઝાર રોકે કેહને લગી અય જવાન કસમ ખુદાકી મેં ઇસ બચ્ચે બગેર એક લમ્હા ન જી સકુંગી ઓર તુ કયુંકર અપને હાથસે ઇસકે ગલેપર છુરી ચલાએગા ઝરયુંદ બોલા અય નાઝની ગમ મત કર અગર ઇસકે નસીબ મેં ઇસી તરહ મરના લીખ્ખા હે તો હમારે બચાએસે બચતા નહીં અગર ખુરશેદ ચહેરકો યે ખબર પહોંચેગી તો વો અપની સલામતીકે વાસ્તે મરવા ડાલેગા ઇસસે બેહતર યે હે કે અપને હાથું ઇસકે લહુસે ઉસ ખુંખ્વારકો નેહલાઉં કે બાદશાહકા હક નમક અદા હોગા ઓર સારે આલમમેં નેકનામી હોગી લાચાર વોભી તન બકઝા દે કે ચુપ હો રહી જબ ઝરયુંદ બેટેકો મુબારક નીસાંકી ગોદસે અપની ગોદમેં લેકર ચલા તબ નાઝનીંભી સરકો ખોલે બાલ નોચતીથી ઓર નાઝુક મુંહ પર તમાચે મારતી બેટેકા નામ લે લેકે યે બયતેં પઢતી હુઇ પીછે પીછે ચલી.

મસનવી.

અપને માતમમેં અકેલા છોડકર
તુ ચલા મુઝસે મોહબ્બત તોડ કર
મેં ન વાકેફથી કે મર્ગેના ગહાં
તુઝકો લે જાવેગા યું અય મેરી જાં
હાય જાની યે ફલકને કયા કીયા
જી લીયા તેરા મુઝે ગમ દે ગયા
તેરે બીન મુઝકો કહાં સબ્રો કરાર
રાતદીન રોતી રહુંગી ઝારઝાર
યહાંસે અબ ફીરકર ન ઘર જાઉંગી મેં
આજકલ કુઢ કુઢકે મર જાઉંગી મેં

સાંસ લે લેકર યે ફીર બાદશાહ ગમ
રાઝેકા મતઅલ થી પઢતી દમબદમ
ઝીંદગીકા ગર યેહી અસલુબહે
તો તો ઇસ જીનેસે મરના ખુબ હે

અલગરઝ ઝરચુંદ લડકેકો લેકે ગુંબદમેં ગયા મુબારક નીસાંભી સાથ ગઈ ઓર ખુરશેદ ચહેર બાહેર છુપકે ખડાથા વો બુઢયા નાબકારકે ગુંબદકે અંદર બયઠી હુઇ ઉસકી ઇનતીઝારી કરતીથી ઇસે દેખકર બોલી કે લડ-કેકો લાયા ઉસને કહા યે મઆસુમ સગીર હાઝીર હે જો ચાહે સો કર ઉસને કહા મુઝે તેરે બેટેસે કુછ કામ નહીં અગર તેરે તઈ બાદશાહકી ઝીન્દગી દરકારહે તો અપને હાથસે ઇસકા ગલા કાટકે ઇસકે લહુસે મુઝે ગુસલ કરવા ઝરચુંદને અપને દીલકો સખ્ત કીયા ઓર ઉસ બેમોહરકે હાથસે છુરી લેકર લડકેકો ઝમીનપર લીટાયા ઓર ચાહાકે ઉસકી ગરદન કાટે તો ઉસ બુઢયાને હાથ પકડ લીયા ઓર કહા અય ઝરચુંદ લડકેકો ઝાએ મત કર મેં તેરી નમક-હલાલી દેખતીથી હઝાર આફરીન તુઝે ઓર તેરે માંબાપકો યે કામ તેરે સીવાય ઓર દુસરેસે કભુ ન હો સકે કે ખાવીંદકી સલામતીકે વાસ્તે બેતામ્મુલ અપને બેટેકો ઝુબ્હે કરનેકો તૈયાર હો જાવે તેરે સબબસે ખુરશેદ ચહેરકી ઝીન્દગી ઝયાદા હુઇ વગરનહ આજ ફજર હોતે હી ઉસકી મોત થી બાદશાહ યે બાત સુનકર ઘરકી તરફ મુત્તવજ્જેહ હુવા ઓર મહેલમેં દાખીલ હોકર જીસ જગેહસે ઝરચુંદકો ખબરકે વાસ્તે ભેજાથા ઉસી જગેહ આનકર ખડા હો રહા ઝરચુંદભી ગુંબદસે નીકલકર શહેરમેં આયા ઓર મુબારક નીસાંકો ઘરમેં પહોંચાકર આપ બાદશાહકી ખીદમતમેં હાઝીર હુવા બાદશાહને ઉસે દેખકર કહા અય જવાન બડી દેરમેં આયા યેતો કેહ કે આહ આહ કોન કરતાથા ઓર ઉસકા મુદઆ કયાથા ઉસને અરઝ કીયા અય ખુદાવંદ એક અવરત અપને ખાવીંદસે રૂઠ કર નીકલ જાતીથી મેંને ઉસે

સમઝાકર ઉસકે ખાવીંદકે સાથ મુલેહ કરવાકે આયા વો અબ અપને ઘર ગઇ ઇસી ગુફતગોમેં સુબ્હે ન મુદાર હુઇ બાદશાહને કહા અય જવાન મેંભી તેરે પીછે પીછે આયાથા અવ્વલસે આખેર તક સબ અહવાલ બગોશ ખુદ સુના ઓર દેખા હે આફરીન સદ આફરીન કે મેરી જાન બચાનેકો અપને બેટેકે જુબ્હે કરનેમેં દરેગ નહુ કીયા જો અહેસાન કે તુને મુઝપર કીયા હે સો આજતક કીસીને કીસીસે ન કીયા હોગા ખુરશેદ ચહેરને ઉસી વકત ઝરચુંદકો ખીલઅત વીઝારતસે સરફરાઝ કરકે વઝીર મોઅઝઝમ કીયા ઓર બાકી ઉમર અયશોઅશરતમેં ગુઝરાની રોશન ઝમીર બોલા અય મલકએ આફાક યે બાત મીર કાફલેને મુઝસે કહી ફીર કાફલા આગે કુચ કીયા મુદ્દત એકકે બાદ કાફલા મીસરમેં પહોંચા ઓર વહાંસે હર એક શખ્સ અપને અપને કામકે વાસ્તે હર એક તરફકો રવાના હુવા મેં ઉસી શહેરમેં છે મહીને રહા જબ સાતવાં મહીના શુરૂ હુવા તબ મેંને દીલમેં સોચા કે છટ્ટે મહીને ઉસ પીર મર્દને મુઝે બુલાયાથા અગરમેં ન જાઉંગા તો અઝદહા આનકે મુઝે માર ડાલેગા ફીર મેંને દીલમેં ગોર કરકે કહા કે યહાંસે એક મહીનેકી રાહ હે ઓર ખુદા જાને અઝદહા કયા હુવા હોગા ઓર ઇતની દુર કાહેકો આવેગા યે તસવ્વુર કરકે આગે રવાના હુવા પંદરવેં દીન એક શહેરમેં પહોંચકર કયા દેખતા હું કે વહાંકે સબ આદમી એક ટાંગકે હેં મેં ઉનકો દેખકર હયરતમેં રહા વો મુઝે દેખકર મુત્તઅજ્જુબ હુવે ઓર હંસ હંસકે આપસમેં કેહતે થે કે યે આદમી દોનું પાઉંસે કયુંકર ચલતા હે દસ પંદરા આદમી મેરે તઇં પકડકે અપને બાદશાહકે પાસ લે ગયે વહાં જાકે જો મેંને દેખા તો બાદશાહ તખ્તપર બયઠા હે ઓર સબ આદમી તખ્તકે ગીર્દ એક ટાંગકે ખડે હેં મેં બાદશાહકો સલામ કરકે ખડા રહા બાદશાહને મેરી તરફ નીગાહ કરકે કહા અય આદમી બુલઅજબ તેરા આના કહાંસે હુવા ઓર તેરી વીલાયતમેં સબ આદમી કયા અયસેહી હેં મેંને કહા મુઝે દેખકર તુમ મુત્તઅજ્જુબ

હો ઓર યહાંકે લોગુંકો દેખકે મેં મુત્તહેયર હું કે એક પાઉંસે કીસ તરહ ચલતેહેં ઇતનેમેં યે શોરો ગુલ હુવા કે એક બડા અઝદહા દોડા હુવા શહેરકી તરફ ચલા આતા હે સો ઉસકી દેહશતસે સારે શહેરમેં ખલબલ પડ ગઇ ઓર લોગ ભાગને લગે મેંને ખ્યાલ કીયા યે અઝદહા ઈતની દુરસ મેરે વાસ્તે આયા હે અબ મેં હરચંદ છુપુંગા પર યે ન છોડેગા નાહક મેરે સબબ તમામ ખલકુલ્લાહ આઝાર પાએગી સો મેં અપની જાનસે હાથ ધોકે ઇસ અઝદહાકી તરફ રવાના હુવા વો મુઝે દેખકર ખડા હો ગયા જબ મેં નઝદીક પહોંચા તબ વો મુઝે પીઠ પર સવાર કરકે મીસરકી તરફ રવાના હુવા મીસરમેં પહોંચકર મેંને ઇશારા કીયા કે મુઝે ભુખ પ્યાસકા ગલબા હે યે બાત સુનકે ઉસને મુઝે પીઠ પરસે ઉતાર દીયા તો મેં શહેરમેં ગયા ઓર ખાને પીનેસે ફરાગત હોકે ફીર આયા વો મેરે તઈં ગરદન પર સવાર કરકે અપને મકાન પર પહોંચા ઓર ઉસી ગાર પર લે જાકર ખડા કર દીયા દેખતા કયા હું કે ઉસ બીછ્છુકી માદા દુરસે મેરે મારનેકા કસ્દ કરકે ચલી આતીહે મેંને ફીલ ફોર એક તીર અયસા ચલાયા કે જાં બહક હુઇ ઓર અઝદહા અપને મુદઇકે મરનેસે નેહાયત ખુશ હોકર મેરે કદમુંપર ગીર પડા ઇસ અરસેમેં વો પીર બુઝુર્ગ અસાહાથમેં લીયે મેરે સામને આ ખડા હુવા મેંને અસ્સલામો અલયકુમ કહા ઉસને જવાબ દેકર મેરા હાથ પકડ લીયા ઓર પહાડકે ઉપર લે જાકર અઝદહેકે દોનું બચ્ચે દીખલાએ ઓર વહાં એક ઈમારત આલીશાન થી મેંને ઉસ બુઝર્ગસે પુછા ઈસ ઈમારતકે અંદર કયા હે બોલા યે મકાન દેવકા હે ઇસકી અજલભી તેરેહી હાથ હે ફીર એક કાગઝકા તખતા લીખા હુવા મેરે હાથમેં દીયા ઓર કહા તીન મરતબા બીસમીલ્લાહ બોલ કર ઉસકે અંદર જા ઓર કીસી ચીઝકા હરગીઝ અંદેશા મત કર તુઝકો ઝીનહાર ખતર નહીં લેકીન ઉસ નાબકારકો લાત ઘુંસેસે મારના હરગીઝ હથીયાર ન ચલાના મેં વો તખતા લેકે હસબુલ

ઇરશાદ તીન દફ્આ બીસમીલ્લાહ કેહકર દરવાઝેકે અંદર ગયા ઓર વહાં જાકે જો દેખા તો એક મકાન અયસ પાકીઝા હે કે હુરાંને બહેશતી જીસકે દેખનેકી આરઝુ કરે ઓર એક લડકી પંદરા સોલા બરસકી નેહાયત હસીન સેહદરીમેં એક તખ્તપર બયઠી હે મુઝે દેખકર બોલી અય અઝીઝ યે વો મકાન હે કે જહાં પરીંદા પર ન માર સકે તું કયુંકર આયા મગર તુઝે અપની જાન પ્યારી નહીં કે આપ અપને પાઉંસે ગોરમેં આયા હે મુઝે તેરી જવાની પર રહમ આતા હે જીસ રાહસે આયા હે ઉસ રાહસે નીકલ જા નહીં તો ઇસી વકત મારા જાયગા મેંને કહા કે અય નાઝનીં જો કુછકે મેરી કીસમતમેં લીખા હે સો મીટતા નહીં યે તો કેહ તુ સાથ ઇસ નઝા કતસે કેકુલ બાવજુદ ઇસિ આબોતાબકે તેરે મુંહકે રૂબરૂ શરમીન્દા હે ઇસ દેવ પલીદકે પંજેમેં કયુંકર ગીરફતાર હુઇ યે બાત સુન કર ઉસકી આંખેં ભર આઇ.

બયત.

ડબ ડબાઇ આંખ આંસુ થમ રહે
કાસએ નરગીસમેં જું શબ નમ રહે.

ફીર એક સાંસ લેકર બોલી અય જવાન મેં અપની હકીકત કયા બયાન કરૂં મેં દમીશ્કકે બાદશાહકી બેટી હું એક દીન મોસમ ગરમીમેં ખુલે બાલુંસે છત પર સોતી થી ઈત્તફાકન ઇસ મુઝી નાબકાર વહાં ગુઝરા તો મેરે ઉપર આશક હો ગયા ઉસ રોઝસે હરરોઝ આધી રાતકો આનકે સુબ્હે તક મેરે સામને બયઠા રહેને લગા ઓર મુઝે મને કર દીયા કે ખબરદાર મેરે આનેકા ઝીકર કીસીકે રૂબરૂ મત કીજીયો નહીં તો તુઝકો યહાંસે ઉઠા લે જાઉંગા મેરી વો હકીકત હુઇ.

બયત.

મનમેં રખું તો મન જરે કહું તો મુખ જર જાય
જયસે ગુંગા સપના દેખે રોએ રોએ પચતાએ.

ઇસ ગમમેં દીન બદીન દુબલી હોને લગી ઓર બદનકા રંગ ઝર્દ પડ ગયા માંબાપ મેરા યે અહવાલ દેખકર લાગરી ઓર નાતવાનીકા સબબ પુંછને લગે લેકીન મેં ઉસકે ડરસે ન બતલાતીથી આખેર રફતા રફતા સુખકર મેં અયસી હો ગઈ કે બદનપર ગોશત ન રહા ફકત પોસ્તવ ઇસ તખ્વાં બાકી રહા એક રોઝ મેરી માંને મુઝે ગોશેમેં લે જાકર પુછા અય બેટી તેરા કયા હાલહે કે રોઝ બરોઝ સુખતી જાતીહે અગર કુછ બીમારીહે તો ઝાહેર કરકે ઉસકા ઇલાજ કરેં યા કીસીકે ઇશ્કમેં ગીરફતાર હુઇહે કે ઉસકે ફીરાકમેં દુબલી હોતી જાતીહે અય જવાન જબ મારો યે બાત સુના તો મેરે તઈ દો ગુના રંજ હુવા ગોયમ મુશકીલ વગર ન ગોયમ મુશકીલ અગર કહું તો દેવકા ડર વગર ન કહું તો ઉનપર યે બાત સાબીત હોતીહે કે કીસીપર આશીક હુઇહે ઘડી દો એક ઇસ શશો પંચમેં રહી કે કહું યા ન કહું આખેર ચાર નાચારમેં કહા અય માદર મહેરબાન અબ તલકમેં મેં નહીં જાનતી કે ઇશ્ક કુછ ખાનેકી ચીઝહે યા પહેનનેકા કપડાહે ઇશ્ક પેચાનકા પુલ તો અલબત્તા સુનાહે કયા ઇસકો ઇશ્ક કેહતેહેં ઓર અગર કુછ રોગ મેરે તઈ હોતા તો અલબત્તા મેં આપ ઝાહેર કરદેતી છુપાનેસે કયા હાસીલથા તુ મેરી લાગેરીકા સબબ મત પુછ કે ના ગુફતા બહે યે બાત સુનકર ઇસ રોઝ ખુફીયાકે સુનનેકા ઇશ ત્યાક હુવા ઓર દમબદમ બઝીદ હોકર પુંછને લગી મેંને કહા અય માદર મહેરબાન ઇસિબાત મેં તુ હરગીઝ હટ મતકર અગર કહુંગી તો ફીર મેં ન હુંગી ઓર તું મેરી સુરત દેખનેકો તરસા કરેગી ઇસિ બાતસે ઓરભી શવક ઝયાદા હુવા તો ઝીદ કરકે કહેને લગી કે ઇસિ બાતકા છુપાના ખુબ નહીં તું અપની હકીકત મુફસ્સીલ બયાન કર કે તદબીર કરેં ગરઝ જબ મેંને દેખા કે ખ્વાહમખ્વાહ ઉસકી યેહી મરઝી હે ઓર બદું કહેનેકે મેરા છુટકારા નહીં તબ લાચાર હોકર મેંને અવ્વલસે આખેર તક દેવકા સારા કીસ્સા બયાન કીયા ઓર યેભી

કેહ દીયા કે ઉસને મને કીયાથા કે હરગીઝ કીસીસે મત કહીયો ઓર જીસ રોઝ કહેગી ઉસ રોઝ યહાંસે લે જાઉંગા વો યે અહવાલ સુનતેહી ગભરાકે મેરે પાસસે ઉઠી ઓર ફ્વરન જાકર મેરે બાપકો ખબર કી ઉસને ઉસી વકત તમામ શહેરકે સ્યાને ઓર ઝાડને વાલુંકો બુલવાકે ગંડે ઓર તઆવીઝ લીખવા લીખવાકે મેરે ગલે ઓર બાઝુમેં બાંધે શામકે વકત એક તરફ મેરે બાપને અપના પલંગ બીછવાયા ઓર દુસરી તરફ મેરી માંકા બીચમેં મેરા પલંગ બીછવાયા ઓર હર તરફ શમે દાનુમેં ફ્લીતે જલવાએ ઓર એક શખ્સ ઝાડનેવાલાકે ઈસ ફ્નમેં ઉસ્તાદ કામીલ થા પરદેકે બાહેર ઈસ ઈરાદે પર બયઠા કે જીસ વકત વો દેવ આવેગા મેં અપને ઈલ્મકે ઝોરસે ઉસે પુંક દુંગા આધી રાતકે વકત યે મુઝી વહાં પહોંચા ઓર પહેલે ઉસ શખ્સકો કે ઉસકે જલાનેકે ઈરાદેપર બયઠાથા એક તમાચેસે બેજાન કરકે મુઝકો પલંગ સમેત યહાં ઉઠા લાયા ઓર અબ હર રોઝ ચાહતાહે કે મુઝસે કુછ ઓર બાત કરે લેકીન આજ તક બીમારીકે બહાનેસે મેં બચી હું ઉસ રોઝસે આદમીકો સુરત દેખનેકો તરસતી હું આજ ચોથે બરસ તેરા મુહ દેખા હે સુન અય સમન રૂખ ઈસ નાઝનીને અપના યે હકીકત કેહ કે પુછા અય જવાન અબ યે કેહ તુ આપસે અપની જાન દેનેકો યહાં કયું આયા તો મેંને ઉસકે રૂબરૂ ઈબતીદાસે સબ અપના અહવાલ બયાન કરકે કહા કે એક બુઝર્ગકે ઈશારેસે ઇસ દેવ પલીદકે મારનેકે વાસ્તે આયા હું યે બાત સુનકર બોલી ઉસકા મારના સહેલ નહીં અગર અપની ઝીન્દગી મતલુબ હે તો યે ખ્યાલ ખામ દીલસે દુર કર ઓર જીસ રાહસે આયા હે ઉસી રાહસે ચલા જા અબસ અપની જાન અઝીઝકો કયું બરબાદ કરતા હે મેંને કહા જો હોનીહોસો હો અબ મેં બદું મારે મરે ન જાઉંગા ઉસને કહા અગર તેરા યેહી ઇરાદા હે તો મુખતાર હે તું જાન લેકીન ઉસકા મારના બહોત મુશકીલ હે તેરા કામ નહીં કે ઉસસે જીત સકે યે

કેહકે બોલી અબ ઉસ મુઝીકે આનેકા વકત હુવા હે આ તુઝે એક ગોશેમેં બીઠા રખું સો એક અયસી જગેહ છુપા દીયા કે દેવકો હરગીઝ ખબર ન હોવે ઇસિ અરસેમેં વો નાબકાર માનીંદ પહાડકે નાઝનીંકે પાસ આકર બયઠા ઓર ચાહા કે ઉસકો હાથ લગાવે વો ભવેં ચઢાકર બોલી અય કમબખ્ત મેં અપને આઝારસે આપ મરતી હું અભી મેરે તઈં હાથ ન લગા થોડે દીન ઓર સબર કર જબ મેં સહત પાઉંગી તબ જો ચાહેસો કીજીયો મેંને ઉસ કાગઝકે તખતેપર જો ઉસ પીર મર્દને દીયાથા નીગાહ કી તો યે લીખા મઆલુમ હુવા કે અય રોશન ઝમીર ઇસિ કાગઝકે તઈં દેવકો દીખલા ઓર લાત મુક્કીસે ઉસકા કામ તમામ કર ઝીનહાર હથ્યારં મત ચલાયો ઇસ મઝમુનકો દેખકર મેં ગોશેસે બાહેર આયા તો વો દેવ ગુસ્સેસે મેરી તરફ આયા મેંને વહી તખતા ઉસકે સામને કીયા તખતેકી તરફ દેખતેહી ઉસકા બંદ બંદ સુસ્ત હો ગયા મેંને ઉસકી ગરદનમેં હાથ ડાલ કર ઝમીન પર પટક દીયા ઓર લાતુંસે નીમજાન કીયા ફીર કશાકશીમેં ઉસ બુઝુર્ગકી નસીહત દીલસે ફરામોશ હો ગઇ ઓર મ્યાનસે તલવાર નીકાલ કર ઉસકા સર કાટા ઝમીન પર ઉસકા ખુન ગીરતેહી હઝાર હા દેવ ઓર પયદા હુવે ઓર મુઝે ઘેર લીયા મેંને મુઝતરબ હોકર ઉસ તખતે પર જો નીગાહ કી તો યે લીખા હુવાથા કે હઝરત સુલેમાનકી દોહાઇ હે કે યે કેહકે તુમ સબ જલ જાવ સો હઝરત સુલેમાન પેગમ્બર (અલ.) કી દોહાઇ દેતેહી સબકે બદનમેં આગ લગ ઉઠી ઓર ખુદ બખુદ જલકે ખાક હો ગયે નાઝનીં ઇસ માજરેકો દેખકર મુત્તઅજ્જુબ હુઇ ઓર મેં ખુદાકા શુકર બજાલાયા ઓર નાઝનીંકા હાથ પકડકે બાહેર આયા વહી બુઝુર્ગ દરવાઝે પર ખડાથા મેંને ઝુક કર સલામ કીયા ઉસને સલામકા જવાબ દેકર કહા અય રોશન ઝમીર બારકલ્લાહ ખુબ મરદાનગી કી ફીર વહાંસે નઝદીક એક છોટીસી ઝુંપડીમેં લે જાકર મુઝે ઓર ઉસ અવરતકો ખુબ તરહ ખાનેસે સેર કીયા ઓર

કેહા અબ જા તેરે તઈં ખુદાકો સોંપા મગર એક યે સવાબકા કામ ઓર હે કો ઈસ લડકીકો સાથ લે જાકર ઉસકે વતનમેં પહોંચા દે ઓર રાહમેં હુશીયારીસે જાઈયો કે દેવ તેરે મારનેકા કસ્દ કરીંગે મેંને કહા બહોત બહેતર પર ફરમાયે કે આપકા ઈસમ મુબારક કયા હે ઓર અયસે વીરાનેમેં કયા બાએસ યે બાત સુન કર ફરમાયા અય અઝીઝ મેં હઝરત સુલેમાનકી અવલાદમેંસે હું મેરા નામ ખલીફા કેહતે હેં ઓર અપની ઝીન્દગી મસતઆરકો મીસ્લે હુબાબ જાન કે ઈસ વીરાનેમેં કયામ કીયા હે ઓર રાત દીન ખુદાકી ઈબાદતમેં મશગુલ હું બાદહુ મેં નાઝનીંકો લે કર રૂખસત હુવા બાદ કઈ રોઝકે એક શહેરમેં કે મુત્તઅલીક બ મુમલકત દમીશ્ક થા પહોંચે નાઝનીંને બાપકે મુલ્કમેં પહોંચનેસે ખુદાકા શુકર કીયા ઓર નેહાયત ખુસીસે મેરી તરફ દેખ કર બોલી અય જવાન અગરચે તુઝે કામ ફરમાના કમાલ ગુસતાખી બલ્કે સરાસર બે અદબી હે કે તેરી તવજ્જેહસે મેરી અઝસરેનો ઝીન્દગી હુઈ વરનહ ઉસ મુઝીકે હાથસે રહાઈ મુમકીન ન થી અગર મેરે બદનકે રૂએંકો હઝાર હઝાર ઝબાન પયદા હોં ઓર એક એક ઝબાનસે લાખ લાખ તઆરીફ બયાન કરૂં તો ભી તેરે અહસાનસે સરેમું અદા ન હો સકે.

કીતઆ.

રૂએં રૂએંસે મેરે હો અગર હઝાર ઝબાં
હર એક ઝબાંસે કરૂં લાખ લાખ વસ્ફ બયાં
ફીર એક બાલ બરાબર ન તોભી હો તઆરીફ
કીયા હે તુને મેરે હકમેં જીસ કદર અહસા

પર કયા કરૂં કે તેરે સીવાય યહાં મેરે સાથ કોઈ નહીં કે જીસ્સે અપની હાજત કહું લાચાર હોકર ફીર એક બાર તુઝે તકલીફ દેતી હું મઆફ કીજીયો અબ યે અરઝ હે કે કદમરંજ ફરમા કર યહાં કે હાકેમકો ખબર

હૈ કે તુમ્હારે બાદશાહકી બેટી જો દેવ લે ગયા થા સો આઇ હે અય મલકા જબ મેંને ઉસ શહેરકે હાકેમસે યે ખબર કહી ઉસને સુનતેહી પ્યાદાપા આનકર તસલીમાત બજાલાયા ફીર કઇ પાલકીયાં સોને ઓર જવાહીરસે ઝલાઝલ ઓર કઈ હાથી કે જીનકી અમારીયાં ઓર હોદે ઝરબફતકે કામસે ઝકાઝકથે સવારીકે વાસ્તે લાકર હાઝીર કીયે નાઝનીંને એક હાથી પર મુઝે સવાર કીયા ઓર એક હાથી પર સવાર હો કે બડી ધુમ ધામસે શહેરમેં દાખીલ હુઇ વહાંકે હાકેમને ઉસકે આનેકી ખુશીસે બહોત ખયરાત કરી ઓર સેંકડું લોંડીયાં ખુબરૂ ખીદમતકે વાસ્તે ભેજ દીં ઓર તરહ તરહકી પોશાકેં ઓર ઝેવર ગીરાં કીમત લાકર હાઝીર કીયે દુસરે રોઝ નાઝનીંને મુઝસે કહા અય અઝીઝ આજ યહાં આરામ લેં કલ શહેર દમીશ્કકો ચલીંગે મેંને કહા આપતો અપને મકાનમેં પહોંચે મેરે તઇં રૂખસત કરો કે અપને કામકો જાઉં ઉસને કહા અય જવાન યે ક્યું કર હો સકતા હે કે અબ મેં તેરે તઇં રૂખસત કરૂં ઇસ આજીઝાકે ગરીબ ખાનેમેં તશરીફ ફરમાહો કે દો ચાર માહ આરામ કીજીયો બાદઅઝાં જીસ તરફકા કસ્દ કરયેગા ફોજ બાદશાહી સાથ લેકર બાઆસાની પહોંચ સકતા હે મેંને હરચંદ ઉઝર કીયે ઉસને હરગીઝ ન માના ઓર કસમેં દેકે ખ્વાહ મખ્વાહ મુઝે રખા દુસરે રોઝ અલસુબાહકે સુરજકી કીરન ભી નહ નીકલીથી સવારી બાદશાહાના તેયાર કરવા કર એક ઘોડે બાદ રફતાર પર કે સોને ઓર જવાહીરમેં ગરક થા મુઝે સવાર કીયા ઓર આપ અમ્મારીમેં કે જવાહીરસે મુરસ્સકથી બયઠકર દમીશ્કકી તરફ રવાના હુઇ વહાંકા હાકેમ પ્યાદા પારીકાબમેં ચલતાથા ઓર નકીબ ફોજકે અહતમામ કરતે ઓર પુકારતે જાતેથે ઓર બઢે જાવ શેર બહાદુર ઉસ રોઝ મેંને ઉસ નાઝનીંકે ચહેરે પર નીગાહ કી તો કાલે દુશાલેમેં ઉસકા મુંહ અયસા મઆલુમ હોતાથા કે જયસી કાલી બદલીમેં ચાંદ.

શેઅર.

તસવ્વુર યે કયા દેખ ઇસકા મુંહ કાલે દુશાલેમેં
સીયાહ બદલીમેં હે ખુરશેદ યાહે માહ હાલેમેં

સો ઉસકી વો છબ અબ તલક મેરે દીલસે નહીં ભુલતી અલકીસ્સા ચાર કોસ પર એક બાગ થા તો નાઝનીં હાથીસે ઉતરકર બાગકે અંદર મુત્તવજ્જેહ હુઇ ઓર મેરા હાથ પકડ કર ઘડી દો એક તક સેર કરતી રહી બાગકે સહેનમેં સંગ મરમરકા એક હશ્ત પહેલું બંગલાથા ઉસમેં ફર્શ મખમલી બીછવાકર દસતર ખ્વાન બીછાનેકા હુકમ દીયા ખીદમતગારૂંને દસતર ખ્વાન બીછાકે ખાના હાઝીર કીયા સાઅત એકકે બાદ નાઝનીં ચમનકી સેરસે ફરાગત હોકર બંગલેકી તરફ મુત્તવજ્જેહ હુઇ ઓર મુઝેભી હમ રાહ લેકર ખાનાખાયા જબ ખાનેસે ફરાગત હો ચુકે તબ ખીદમતગારૂંને દસતરખ્વાન ઝાયદ કીયા ફીર રાહકી માંન્દગીસે ઉસી જગેહ મેરી આંખ ઝપક ગઇ જબ જાગા તો દીલમેં યે શુબ્હા હુવા કે ગુસલકી એહત્યાજ હે ઉસ બાગમેં એક હોઝ થા મેંને વહાં જાકે વો કાગઝકા તખ્તા કે પીર બુઝુર્ગવારને દીયા થા હોઝકે કનારે પર રખ દીયા ઓર ચાહાકે નહાનેકે વાસ્તે હોઝમેં ઉતરૂં દેવકે મેરે મારનેકી ફીકરમેંથે ઉન્હુંને પુરસત પાકે વો કાગઝકા તખ્તો ઉઠા લીયા ઓર ખુબ તરહ જકડકર મેરી મશકેં બાંધીં ઓર લશકરકો ગરબાદ કીયા જીનકી હયાત બાકીથી સો ભાગ ગયે ઓર ચાહાકે ઉસ નાઝનીંકો ખરાબ કરેં તો એક દેવકો ઉસકા હુસ્ન જમાલ દેખકર રહમ આયા ઓર કહા અય યારો અયસી નાઝનીંકો ઝાએ કરના ખુબ નહીં ઇસકો અપના સાકી કીયા ચાહીયે ગરઝકે વો મજલીસ સરવરકી માતમ સરા હો ગઇ ઓર રાતકો મુઝે ઉન દેવુંને એક રખ્તસે બાંધ દીયા મેંને ઇસ હાલત તબાહીમેં કે ઝીન્દગીસે ના ઉમેદ થા ઉસ પીર બુઝુર્ગકો યાદ કીયા બમુજરદીદ યાદ

કરનેકે મેરે સામને આનકે ખડા હુવા ઓર દેવુંસે વો કાગઝકા તખ્તા છીનકે મેરે હાથમેં દીયા ઓર ફરમાયા અય ગાફીલ હોશીયાર હો ખબરદાર યે તખ્તા તીલસ્મુમ મેરે સીવા કીસીકો મત દીજીયો ફીર અપને હાથસે મેરી મશકેં ખોલકે કહા હઝરત સુલયમાનકી દોહાઇ દેકે કેહકે તુમ સબકે ટુકડે હો જાવેં યે બાત કેહકે નઝરસે ગાએબ હુવા રોશત ઝમીરને યહાં તક બાત કહી તબ સમન રૂખ બોલી અય જવાન મેં યે પુછતીહું કે જો દેવુંને ઈતને લશકરકો એક દમમેં ફના કીયા ઇનસે ઉસ પીર બુઝુર્ગવારને કાગઝકા તખ્તા કયું કર છીન લીયા રોશન ઝમીર બોલા યે સચ હે લેકીન યે બયત નહીં સુની હે.

બયત.

ગરચે ખુદાકે દોસ્ત હેં પર વો ખુદા નહીં
લેકીન ખુદાસે એક ઘડી ભી જુદા નહીં

અગર કોઇ દો ચાર રોઝ કીસી આદમીકી ખીદમત કરે તો વો ભી અલબત્તા મહેરબાન હોવે ઓર જો શખ્સ કે અપની સારી ઉમર હક તઆલાકી ખીદમત ઓર બંદગીમેં સીરફ કરતે હેં તો ઉન્હી ઈતના મકદુર હોતા હે કે જો ચાહેં સો કરેં સુન અય સમન રૂખ જબ વો બુઝુર્ગ મેરી નઝરૂંસે ઓઝલ હુવા તબ મેંને હઝરત સુલયમાનકી દોહાઇ દી કે તુમ સબ ટુકડે ટુકડે હો જાવ તો ઉસી વકત ઉનકે બંદ બંદ જુદા જુદા હો ગયે ઓર બદનસે સર જુદા જા પડે લશકરકે લોગ જો ભાગ કર બચેથે વોભી યે અહવાલ દેખકર નેહાયત મુત્તઅજ્જુબ હુવે ઓર કમાલ ખુશ દીલીસે રાતકો ઉસી બાગમેં આરામ કીયા વહાંસે સુબ્હેકો રવાના હુયે જબ દમીશકકે નઝદીક પહોંચે તબ બાદશાહને બેટીકી ખબર સુનકર નેહાયત ખુશીસે વઝીરકો ઇસ તક બાલકે વાસ્તે ભેજા નાઝની દમીશકમેં પહોંચકર બાપકે કદમબોસ હુઇ બાદશાહને બડે અએઝાઝસે ઇસકો અપને તખ્તપર

બીઠા કર અહવાલ પુંછને લગા ઇસને અવ્વલસે આંખેર તક સબ સરગુઝશ્ત બયાન કરકે મેરી તરફ ઇશારા કીયા કે ઇસ જવાનને ઉસ મુઝીકે પંજેસે મુઝે છુડા કર યહાં તક પહોંચાયા હેં નહીં તો કીસી તરહ ખલાસી મુમકીન ન થી ઓર રાહમેં અયસી અયસી આફતું ઓર બલાઉસે બચા લાયા હે કે ઇસીકા કામ થા ફીર હમરાહીકે લોગુંને બાગમેં દેવુંકે આનેકા અહવાલ મુફસ્સીલ બયાન કીયા બાદશાહને મેરે તઈ અપને પાસ બુલાકર કમાલ મહેરબાનીસે ફરમાયા અય અઝીઝ તેરે સબબસે આજ પાંચવે બરસ અપની બેટીકા મુંહ દેખા હે તેરે ઇસ હકસે હરગીઝ અદા ન હો સકીંગે ફીર મેરે રહેનેકે વાસ્તે અલાહેદા મકાન ખાલી કરવાકે સદહા આદમી મેરી ખીદમતકે વાસ્તે તઅ-ઇયન કીયે આઠ સાત દીનકે બાદ મેંને બાદશાહસે રૂખસત માગી ઉસને કહા અય અઝીઝ અયસી શીતાબી કયા હે દસ બીસ રોઝ યહાં આરામ કરકે રાહકી માંદગી દુર હોવે બાદ અઝાં જીસ તરફકો ઇરાદા હોગા ફોજ શાહી સાથ કરકે બાઆસાની ભીજવા દુંગા ફીર વહાંસે ઉઠ કર બાદશાહને બેટીકે આગે મેરી રૂખસત તલબીકા ઝીકર કીયા ઉસને કહા અય કીબલએ આલમ ઇસ જવાનકો હરગીઝ જાને ન દેના બલકે ઇશારા કીયા કે અગર મુનાસીબ હોવે તો ઇસીસે મેરા નીકાહ કરવાદો અય મલકએ આફાક જબ મેંને યે બાત સુની તબ અપને તઈ દીવાના કરાર દેકર બેહુદા બાતેં કરને લગા ઓર બદનકે સારે કપડે ફાડ કર શહેરસે બાહેર નીકલા જો કોઇ મુઝે રાહમેં મીલતાથા દીવાના સમઝકર અબસ અબસ ઇંટ પથ્થર મારતાથા ઇસ બહાનેસે ઇનકે હાથસે ખલાસી પાકર દોએક કોસ રાહ ગયાથા કે વહી પીર બુઝુર્ગ આગે આયા મેંને સલામ કીયા ઉસને સલામકા જવાબ દેકર કહા અય ફરઝંદ કાગઝકા તખ્તા મુઝે દે કે ઇસસે મુઝકો બહોત કામ હેં મેંને હાઝીર કીયા તો મેરે હાથસે લેકર નઝરસે ગાયબ હુવા ઓર મેં આગે રાહી હુવા સમન રૂખને રોશન ઝમીરકા માંજરા સુન કર

બહોત આફ્રીન કી ઓર આઝરશાહ ઇસકે હોશમેં આનેસે દમબદમ શુકર ગુઝાર હોતાથા હઝરત શેખ સનઆંને પુછા અય સમન રૂખ અબ તેરી તબીઅત કયસી હે બે આપકી તવજ્જેહસે આરામ હે લેકીન મલેક મોહમ્મદકા તતતમહ કીસ્સા સુન્નેકા ઇશત્યા બાકી હે આખેર કાર ઉસકા કયા અહવાલ હુવા અપની મુરાદકો પહોંચેગા યા નહીં શેખ સનઆંને તબસ્સુમ કરકે કહા અય દાના દીલ મલેક મોહમ્મદકી હીકાયત જો બાકી રહી સો અબ તમામ કર.

બયાન કરના દાના દીલકા બાકી કીસ્સા મલેક મોહમ્મદ વ ગેતી અફરોઝકા રૂબરૂ સમન રૂખ બાનુકે અપને મુરશદ શેખ સનઆંકે હુકમસે.

કહેતે હેં કે દાના દીલને અપને મુરશદકી ઇજ્જત પાકે કહા અય સમનરૂખબાનુ જબ ગેતીઅફરોઝકે ભાઇકા બ્યાહ હો ચુકા તબ ઉસને અપને બાપસે રૂખસત માંગી ઉસને આબદીદાહ હોકર કહા બેટી યે તો મુઝે ખુબ મઆ-લુમ હે કે તુ અબ યહાં ન રહેગી લેકીન તું જો આઇ હે તો મેરી ખુશીકે ખાતર ચંદરોઝ ઓર આરામ કર લાચાર બાપકે ફરમાનકો કબુલ કીયા ચંદરોઝકે બાદ અસરશાહ બીમાર હુવા ઓર ઇસી બીમારીસે જાંબ હકકે તસલીમ કી અહલો અયાલ વ રાઅયાંને મુમલીકતને હરચંદ શેવન ઓર માતમ કીયા લેકીન કયા હાસીલ આખેર બજુઝ સબર કુછ ચારહ ન દેખા કે એક દીન સબકો મરના હે ઓર રોનેસે કોઇ ઝીન્દા નહીં હોતા.

બયત.

હરએક સબ ઉમ્રભર રોતા ઓર વો ફરયાદ ગમ કરતા
અગર રોનેસે જી ઉઠતા તો કાહેકો કોઇ મરતા.

અલ કીસ્સા અસરશાહકી તજહીઝો તકફીનસે ફરાગત પાકે સબ અરકાન દોલતને ઉસકે બડે બેટેકો તખ્તપર

બીઠાયા ચંદરોઝકે બાદ એક રોઝ ગેતીઅફરોઝકે ભાઇને કહા અય બહેન અગર તેરે તઇં યહાં રહેના મંઝુર હે તો ઇસ આદમીકી દોસ્તી છોડ દે હમારી સોહબતમેં આદમ ઝાદકા કયા કામ ગેતી અફરોઝ બોલી.

બયત.

તેરે સબ બાએઝો નસાયેહ સચ હેં લેકીન ના સહા
દીલ જો રેહ સકતા નહીં બતલામેં ઇસકો કયા કરૂં

અય બીરાદર ગુસ્તાખી મઆફ અગરચે તેરે રૂબરૂ યે બાત કેહના બેઅદબી ઓર બેહયાહી હે ઇલ્લા આશકકો હયા ઓર શરમ કહાં ઓર યે બયત મેરે હસબ હાલ હેં

રૂબાઇ.

જીસે ઇશ્કકા તીર કારી લગે ઉસે ઝીન્દગી જગમેં ભારી લગે
ન હોવે ઉસે જગમેં હરગીઝ કરાર જીસે યાર જાનીસે યારી લગે

જબ તલક મેરે દમમેં દમ હે તબ તલક યે મુમકીન નહીં કે અપને યારો વફાદારકી મોહબ્બતસે દીલ ઉઠાઉં બલકે ઇસકે વાસ્તે તુમ સબકો છોડદું.

બયત.

હક મુઝે બોતીલ ઇસ તરહ નહ કરે
યારસે મેં ફીરૂં ખુદા નહ કરે

યે બાત કેહ કર સવારીકે વાસ્તે તખ્ત મંગવાયા ઓર પરીઝાદુંને દેખા કે અબ યે જાને પર મુસતઅદ હે બતોર નસીહત કે કહા અય ગેતી અફરોઝ ઇસ બાતમેં બુરા કયું માનતી હે તુંહી ઇનસાફ કર કે હમકો આદમી ઝાદસે દોસ્તી કરના લાઝીમ હે બુસુસન તુ અસરશાહકી બેટી હોકે અયસા ઝબુ કામ કરે ઓર અપને નંગે નામોસ પર નઝર ન કર કે માંબાપકા નામ ખરાબ કરે વો કામ કર કે કોઇ બન્દા ન કરે વો સબકી બાતેં સુન કર બોલી.

બયત.

ના સહા દીલ બસમેં નહીં હે કીસકો સમઝાતે હો તુમ
કયા દીવાને હો ગએ હો જાન કયું ખાતે હો તુમ

યે તો સમઝો હરગાહકે મેં માંબાપ ઓર બડે ભાઇ કે વોભી બજાએ બાપકે હેં ઉનકા કેહના ન માના તો તુમ્હારી નસીહત કબ અસર કરેગી અબ મુઝે અપને યારકે સીવા નંગો નામોસ ઓર માદર પીદરકે નામસે કુછ કામ નહીં.

બયત.

હે સબર યેહી હોશ યેહી જાન યેહી હે
મેરા તો યેહી દીન હે ઇમાન યેહી હે

ફીર મલેક મોહમ્મદકા હાથ પકડકે તખ્ત પર સવાર હોકે અપને સારે લશકર સમેત ઇસી કોહસ્તાન કદીમકી તરફ રવાના હુઇ એક સાઅતમેં વહાં પહોંચ કર કદમ ઘરકો અપને કદુમ મેમનત લઝુમસે રોનક બખશી મલેક મોહમ્મદ વહાં ઝીન્દા પહોંચનેસે ખુદાકા શુકર બજાલાયા ગેતી અફરોઝને રૂહ અફઝાકો ઇશારા કીયા તો ઉસને એક શીશા લાકર દોનુંકે તઇં ખુબ શરાબ પીલાઇ ઓર તમામ રોઝ નાચ હોતા રહા શામકે વકત ગેતી અફરોઝ અપને આશકકો સાથ લેકર ખ્વાબગાહકી તરફ મુત્તવજ્જેહ હુઇ શરાબકે નીશેમેં દો ચાર ઘડી બોસો કીનારમેં મશગુલ રહે જબ ગેતી અફરોઝ ખ્વાબમેં ગાફીલ હુઇ તબ મલેક મોહમ્મદને અપને દીલમેં કહા.

બયત.

ન ઉસકો મહેર ન ઉલફત તપાક હે ન પ્યાર
ન મુઝકો સબ્ર નહ તાકત નહ નીંદ હે નહ કરાર

હરચે બાદ અબાદ આજ તો મેં અપના મતલબ દીલી હાસીલ કરૂંગા યે સોચ કર જ્યુંહી ગેતી અફરોઝકો હાથ લગાયા ઉસને આંખેં ખોલ દીં ઓર ખફગીસે ભવેં ચઢાકે કહા અય સગ મલઉન જીસ કામકો મેં મને કરતીહું તુ ઝીદસે વહી કામ કરતા હે મેં યે ચાહતીથી કે અબ

તુ કીસી આફતમેં ગીરફતાર ન હોવે પર જાન બુઝકે આપ બલામેં પડતા હે અય મલકા વો બીચારા લોટ પોટકે કુત્તેકી શીકલ હો ગયા તો નોકરૂંને મારકે હવેલીસે બાહેર નીકાલ દીયા વો લાચારો પશેમાન દીલહી દીલમેં યે શેએર પઢતા હુવા શહેરકી તરફ રવાના હુવા.

બયત.

ઇસ કદર મેંને સહે જોરો જફા યા કીસમત
તો ભી મતલબ મેરા હાસીલ નહ હુવા યા કીસમત

શહેરમેં પહોંચકર દેખતા કયાહે કે દાનીશમંદ ઘોડે પર સવાર હોકર દરબારકો જાતાથા દોડકર ઘોડે કે નઝદીક ગયા ઓર ઉછલકર અપને ચીચાકે પાઉં ચુમકર દુમ હીલાને લગા દાનીશમંદને દાનાઇસે દરયાફ્ત કીયા કે મલેક મોહમ્મદહે કહા અય કમબખ્ત તુને કઇ બાર કસમેં ખાખાકર તવબા કરીથી લેકીન ગેતીઅફ્રોઝકી દોસ્તીસે બાઝ ન આયા ઓર પરીયુંસે સોહબત ઇખત્યાર કરકે દીનસે બેદીન હો ગયા ખુદાકી કસમ અબ તુ ઇસી હાલતમેં મરજાએ તોભી મુઝે રહમ ન આવે ઉસ્સે યે બાત કેહકર નોકરૂંકો પરવાનગી દીકે ઇસકે તંઇ ડોરયું કે હવાલે કરો ઓર દુસરે કુતુમેં ઇસેભી રખા કરેં મલેક મોહમ્મદ અપને દીલમેં કહતાથા કે ગેતીઅફ્રોઝ ને મેરી ખાતીર અપને સારે કુનબેકો છોડ દીયા અબ મેં દાનીશમંદકે કેહનેસે ઉસકી દોસ્તી કયું કર છોડું.

બયત.

એક દીન દીલભી ગયા હે જાનભી બરબાદ જાએ
પર નહીં મુમકીનકે અપને દીલસે ઉસકી યાદ જાએ

કીસ્સા કોતાહ તીન મહીને તક ડોરયુંને ઇસે કુત્તુંમેં રખા કે એક રોઝ ફરખન્દશાહકે દીલમેં આયાકે મેંને

મલેક મોહમ્મદકો ગેતી અફરોઝકી ખબરકે વાસ્તે ભેજાથા સો અબ તલક નહ ફીરા શાયદ અપને મઆશુકકે પાસ પહોંચ કર અયશો અશરતમેં મશગુલ હુવા હો આજ મેં આપ જાકર ગેતી અફરોઝકી ખબર લું ઓર યેભી દરયાફત કરૂં કે મલેક મોહમ્મદ વહાં કીસ કામમેં હે ફીર ઉસી વકત ઘોડે પર સવાર હોકર મએ દસ બીસ આદમીયુંકે ઉસ કોહસ્તાનકી તરફ રવાના હુવા જબ મહેલકે દરવાઝે પર પહોંચા તબ ઘોડેસે ઉતરકે અકેલા અંદર ગયા ગેતી અફરોઝને ફરખન્દ શાહકો દેખ કર ઇસત કબાલ કરકે લે ગઇ બડે અએઝાઝસે તખ્ત પર બીઠાયા ફીર રૂહ અફઝા શાહપરીકે ઇશારેસે શરાબ દો આતીશાકે પીલાનેમેં મશગુલ હુઇ શામકે વકત ખાનેસે ફરાગત હોકર ગેતી અફરોઝને રૂહ અફઝાકી ઇશારેસે કહા આજ તુ કોસી તોરસે બાદ-શાહકો હયવાંન બનાદે તા ઇસકે તંઈ મલેક મોહમ્મદકી કદર મઆલુમ હોવે જયસા શેખ સઆદીને ફરમાયા હે.

કદરે આફીયત કસે દાનદ કે બમુસીબતી ગીરફતાર આયદ–ઉસને કહા બહોત ખુબ રૂહ અફઝા બાદશાહકો અપની ખ્વાબ ગાહમેં લે ગઈ ઓર પયહમ શરાબકે પ્યાલે દેકે અયસા બેખુદ કીયા કે ફરખન્દશાહકો અપને બદનકી ખબર ન રહી ઓર બોસો કીનાર કરકે ચાહા કે બેહીજા બીસે લઝઝત દુન્યવી હાસીલ કરે રૂહ અફઝાને ઝુંઝલાકે કહા અય ગુરબા મીસકીં બસ ઇસસે ઝયાદા ગુસ્તાખી મત કર યે કેહતેહી બાદશાહ લોટ પોટ કે બીલ્લીકી શીકલ હો ગયા સમન રૂખને કરવટ ફેરકે પુછા અય દાના દીલ યે બડે અચંબેકી બાત હે કે ઇનસાન ઇનકે કહેનેસે કયું કર હયવાન હો જાતાહે ઉસને જવાબ દીયા અય મલકએ આફાક કુછ તઅજજુબ નહીં પરી-યુંકી ઝબાનમેં ઓર જાદુમેં અબ ભી અસર હે ગરઝ કે જબ ફરખન્દ શાહ બીલ્લીકી શીકલ હો ગયા તબ રૂહ અફ-ઝાને ખ્વાબ ગાહસે બાહેર નીકાલ દીયા તો રાત ભર

બાગકે સહેનમેં રો રો કે અપને દીલમેં પચતાતા થા કે અગરમેં અયસા જાનતા તો યહાં આનકે કયું ફઝીહત હોતા અબ શહેરમેં જા કર નોકરૂંકો કયા મુંહ દીખલાઉંગા સુબ્હેકે વક્ત પેશ અઝ તુલુ આફતાબ ગેતી અફરોઝકે મહેલસે નીકલ કર અપને શહેરકી રાહ લી ઓર અપને દોલત સરાકે પાસ પહોંચકર દાનીશમંદ વઝીરકા મુન તીઝર એક ગોશેમેં છુપકે ખડા હો રહા જબ બાદશાહ બીલ્લી હોકર પરીયુંકે મહેલસે બાહેર નીકલા તબ શાહપરીને અપને દોચાર જાસુસ ઉસકે પીછે મખફી રવાના કીયે અય બાનું જબ રાતકો ફરખન્દશાહ ઘર ન ગયા તબ સબકો યકીન હુવાકે ખુદ બદોલત ગેતીઅફરોઝકી તરફ રોનકબખશ હુવે હોગે દાનીશમંદ સારી રાત ઈસી ફીકરમેં જાગતા રહા કે દેખયે હઝરત કીસ અહવાલસે ઘર આવીંગે ફજરકે વકત વલી નેઅમતકી ખબર વાસ્તે તન્હા ઘરસે પાપ્યાદા બારગાહે સુલતાનીકો રવાને હુવા જબ મહેલકે નઝદીક પહોંચા તબ બાદશાહ કે બશીકલ બીલ્લીથા દોડકર ઉસકે પાસ આયા ઉસને અકલસે મઆલુમ કીયા કે બાદશાહહે ઉસને દુમહીલાઇ દાનીશમંદને ફીલહાલ ઉસ બીલ્લીકો ગોદમેં ઉઠા લીયા ઓર દુશાલેમેં છુપાકર અપને ઘર લે ગયા વહાં અકેલે એક ગોશેમેં જાકર થોડીસી મઆજુનખીલાદી તો લોટ પોટકે બસુરત અસલી હો ગયા વઝીરને બાદશાહકો લીબાસ ખુસરવાના પહેનાયા ઓર ઘોડેપર સવાર કરકે મહેલમેં દાખીલ કીયા બાદશાહ ઇસ મુકદમેંસે અયસા શરમીંદા હુવા કે ખુદા કીસીકો નકરે ઓર ખીસ્યાના હોકર દાનીશમંદસે કહા કે હમ આદમીયુંકા પરીઝાદુંપર ઓર કુછ બસ નહીં ચલતા મગરયે દીલમેં આતાહે કે મલેક મોહમ્મદકો કે ઉસકા યાર જાનીહે જાનસે મારડાલુંકે ઉસકા ગમ કયામત તક ગેતીઅફરોઝ કે દીલમેં રહેગા અય બાનુ અગરચે મલેક મોહમ્મદ નેહાયત ના લાયકથા લેકીન ચીચાકી મોહબ્બતને ઇંકતીઝા નકીયા કે જાનસે મારા જાવે આખેર કલમએ ખયર ઉસકે હકમેં બોલાકે

ચેતો જનાબકા બંન્દા હે આગે જો મરઝી મુબારકમેં આવેસો કીજીયે બાદશાહને ફરમાયા મલેક મોહમ્મદ કહાંહે હાઝીર કરો ઓર જલ્લાદુંકો બુલાયા કે ઇસકા પેટ ચાક કરેં દાનીશમંદને અરઝ કીયા કે વો બીચારા તો તીન મહીનેસે કુત્તેકી સુરત બનકર ઓર કુત્તુંમેં ડારયું કે હવાલે હે યે બાત સુનકર બાદશાહને ઉસકે લાનેકે વાસ્તે જલ્લાદ ભેજા અય મલકએ જહાં ગેતીઅફરોઝકે જાસુસુંને યે અહવાલ દેખકર શાહપરીકો ખબર પહોંચાઇ કે આપકી દોસ્તીકે તુફેલ મલેક મોહમ્મદ બીચારા યું મુફ્ત મારા જાતાહે યે માજરા સુનતેહી વો હાય હાય કરકે તખ્ત પર સવાર હુઇ જીન ઓર દેવુંકી ફોજ લેકર ફીલફોર શહેરમેં આઇ દેખતી કયાહે કે જલ્લાદ મલેક મોહમ્મદકો ગુનાગુંકી ઇઝીયતેં દેતે હુવે બાદશાહકે પાસ લે જાતેહેં વો બીચારા અપને દીલમેં કેહતાથા કે આજ જો યે લોગ મુઝસે અયસી બદ સલુકી કરતેહેં સો બે સબબ નહીં ખુદાજાને મુઝસે કયા તકસીર હુઇહે જીસકી યે તઅઝીર દેતેહેં અગર મુઝે કતલ કરનેકો લેજાતેહેં તો મરનેકા કુછ અફસોસ નહીં લેકીન યે અરમાનહે કે મઆશુકાકો એક નઝર દેખકર મારા જાઉં.

બયત.

દેખ લુંગા મેં નઝરસે ઉસે મરતે મરતે
યા નીકલ જાવેગા જી નાલાહી કરતે કરતે

ઇસી ગુફતગોમેં થાકે યકાયક ગેતીઅફરોઝને આનકર એક દુંન્દ ઓર શોર મચાયા અવ્વલ ઉનકો કે મલેક મોહમ્મદકો મારનેકે ઇરાદે પરથે ઝેરો ઝબર કરકે કુછ જાનવર બના દીયે ઓર થોડુંકો બેજાન કર દીયા બાદહુ મલેક મોહમ્મદકો કહા અય મલેક મોહમ્મદ વફાદાર તુ આદમી હોકર તખ્તપર મેરે પાસ આનકર કયું નહીં બયઠતા વો ઉસીદમ લોટપોટ કર આદમી હો ગયા ઓર

તખ્તપર ગેતીઅફરોઝ કે પાસ આ બયઠા વો મલેક મોહમ્મદકો સાથ લેકર અપને મહેલમેં દાખીલ હુઇ ફરખન્દશાહને યે સુનકર દીલમેં બહોત અફસોસ કીયા ઓર એક દેહશત પયદા હુઇ કે મુબાદા ગેતીઅફરોઝ મેરે ખરાબ કરનેકા કસ્દ કરે ગરઝ ગેતીઅફરોઝને ઘર જાકે મલેક મોહમ્મદસે પુછા અયયાર યે કામ જો મેંને કીયા તુઝે કુછ ખબર હે વો બીચારા ઇસ મુકદમેસે ના વાકેફ થા બોલા મુઝે કુછ મઆલુમ નહીં ગેતીઅફરોઝને અવ્વલસે આખેર તક સબ અહવાલ બયાન કીયા ઉસને ખુશ હોકર યે બયત પઢી.

બયત.

ગમે જાં તુ હે દીગર રાહતે જાંહે તુહી
મેંને યે દેખ લીયા જાન જહાં હે તુહી

ગેતી અફરોઝને ઉસકો અપની છાતીસે લગાયા ફીર રૂહ અફઝાને દોનુંકો પ્યાલે પ્યાલે શરાબકે પીલાએ ઓર નાઝનીંકે ઇશારેસે નાચ શુરૂ હુવા દોનું આશક વ મઆશુક ફરાગતસે બયઠે હુવે નાચ દેખતેથે ઓર શરાબકે નીશેમેં બેખુદ હોકર ઉસકી છાતીકો હાથ લગાતાથા ઓર કભી યે બેહી જાબાના ઉસકા મુંહ ચુમ લેતીથી ગરઝ વો દોનું અયશો નીશાતમેં મશગુલથે કે યકાયક પરીયુંકી આવાઝ કાનમેં પહોંચી ગેતી અફરોઝને ઉંચા સર કરકે દેખા તો મઆલુમ હુવા કે જીસ બાદશાહસે નામઝદ હુઇથી ઉસકા વઝીર આતા હે ઇતનેમેં ઉસને આન કર કોરનીશ કી ગેતી અફરોઝને ઉસકી તરફ દેખ કર કહા અય વઝીર કેહ કયા પેગામ હે વઝીરને માનીંદ એલચીયાં કાયદે દાંકે તસલીમાત બજાલાકે અપને આકાકી તરફસે યે પેગામ કહા કે અસરશાહકે મરનેકે બાદ હમને શાદીકે વાસ્તે તુમ્હારે ભાઇકે પાસ કાસીદ ભેજા થા ઉસને ઓર આપકી વાલીદા મોઅઝઝમાને જવાબ દીયા કે ઇસ મુકદમેમેં હમારા કુછ

ઇખત્યાર નહીં ગેતી અફરોઝ આપ મુખત્યાર હે બલ્કે ઇસકે સીવા ઓર ભી કહાથા સો મેરા મકદુર નહીં જો વો અર્ઝ કરૂં ઇસ વાસ્તે ઈસ પ્રીદવીકો બાદશાહ જમ જાહને આપકી ખીદમતમેં ભેજા હે ઓર બહોત બહોત દોઆકે બાદ કમાલ શોક ઓર નેહાયત આર્ઝુમંદી બાઉમેદ તમામ કહા હે કે એક મુદ્દતસે રાત દીન તુમ્હારી યાદમેં રહેતા હું.

બયત.

કાફીર હો સીવા તેરે કરે ચાહ કીસીકી
સુરત ન દીખાવે મુઝે અલ્લાહ કીસીકી

અબ યે તવકકે હે કે ઇસ આરઝુમંદકે ઇશત્યાક પર નઝર કરકે મેરે આંખુકો અપને જમાલસે રોશન કીજીયે કે યે ઉમર અઝીઝ માનીંદ આએ રવાંકે રાત દીન ચલી જાતી હે ફીર આનેકી ઉમેદ નહીં.

બયત.

જાઇં દએ હર ચીઝ હે યા બંદે જહાં હે
જીઝ ઉમ્ર ગુઝીસ્તા કે જો ઢુંઢું તો કહાં હે

વરના સાફ જવાબ દીજીયે કે અલ ઇનતીઝાર અશદ મીનલ મોતમેં કાહેકો ઇનતીઝાર રહું ગેતી અફરોઝ વઝીરસે યે પેગામ સુન કર બોલી થોડી દેર તહમ્મુલ કર અપને સવાલકા જવાબ લેકર જાઇયો સમન રૂખ બોલી અય દાના દીલ પહેલે યે બતાદે કે મલેક મોહમ્મદ બીચારા ઇતને દુખ ઉઠા કર અબભી અપની મુરાદકો પહોંચેગા વ યા મલેક મોહમ્મદકો છોડ કર વઝીરકે સાથ અપને નીસબતીકે ઘર જાવેગી ઉસકે હાલ પર મુઝે રહમ આતા હે દાના દીલ હંસકે બોલા અબ થોડા કીસ્સા ઓર બાકી રહા હે ઇસકે સુન્નેસે મુફસ્સીલ હાલ મઆલુમ હોગા

અય મલકા ગેતીઅફરોઝને યે બાત કહી ઓર મલેક મોહમ્મદકા હાથ પકડ કર ખીલવતમેં લે ગઈ વહાં દોનુ આશકો મઆશુક પલંગ પર બયઠ કર શરાબ ખોરીમેં મશગુલ હુવે મલેક મોહમ્મદ શરાબકે નીશેમેં મસ્ત હોકર ઇસ ઉમેદ પર કે શાયદ અબભી મેરે હાલ પર ઇસ બે રહમકો રહમ આવે યે દોહરા પઢા.

દોહરા.

પીતમ તુમ મત જાનીયો બહોત હુવે એક અંગ
પહેલે તો દીપક જરે પાછે જરે પતંગ

જીતના સોઝો ગુદાઝ મઆશુકકે દીલમેં હે આશક કો દસવાં હીસ્સા ભી નહીં કયું કે વો તો રોરોકે અપને દીલકા ગમ નીકાલતા હે ઓર યે દીલહી દીલમેં ભુન ભુન કર કબાબ હોતા હે.

બયત.

શમેકી બેકરારીકો કહાં પાતા હે પરવાના
લરઝના થરથરાના સર કટાના સાફ જલ જાના

જાન મન જયસી જયસી આફતેં ઓર બલાએં મેરે ઇશ્કમેં તુને અપને ઉપર ઉઠાઇ હેં સો મેરે દીલમેં નકશકા લહજર હે મેરી ભી વફાદારી તુને દેખી કે તેરી ખાતર ઘર બાર ખ્વેશો અકારબ છોડ કર તેરી આશનાઇ કબુલ કી ફીર ઉસકે ગલેમેં હાથ ડાલ કર બડી એક અદાસે પલંગ પર લેટ ગઈ ઓર મુંહ પર ઘુંઘટ ડાલકે આહેસ્તાસે બોલી.

બયત.

મેં આગે હું તેરે જો ચાહેસો કર
કે હે વકત ખાલી કીસીસે ન ડર

મલેક મોહમ્મદને જબ મઆશુકાકી ઝબાનસે યે બાત સુની ગોયા મુરદે બદનમેં જી આયા ઓર કીસી મુફલીસકે હાથમેં ગંજ કારૂન લગા નાઝનીંકે વસ્લસે ઉસ વકત જો લઝઝત ઉસને પાઇ સો કહેસે દુરસ્ત નહીં યાની ઉસકા દીલહી જાનતા હોગા કે ઈસ અયશકે આગે હફ્ત ઇકલીમ કી સલતનતકો કુછ હકીકત નહીં સમઝતાથા ઓર નેહાયત શાદમાનીસે યે બયત દમ બદમ પઢતા થા.

બયત.

સરીર સલતનતસે આસ્તાને યાર બેહતર હે
હમેં ઝીલ્લે હુમાસે સાયએ દીવાર બેહતર હે

અલકીસ્સા જબ ગેતીઅફરોઝ યારકી મુલાકાતસે ઝીન્દગાનીકા મઝા હાસીલ કર ચુકી તબ એક લોંડીકે હાથ પલંગકી ચાદર વઝીરકે પાસ ભેજદી કે યે જવાબ સાફ અપને ખાવીંદકો પહોંચા દીજીયે વઝીર યે અહવાલ હયરત અફઝા દેખકર દીલમેં બહોત દીંગ હુવા ઓર વહાંસે આન કર બાદશાહકી ખીદમતમેં ગેતીઅફરોઝકા અહવાલ જો દેખાથા અરઝ કીયા વો યે બાત સુનતેહી ગઝબ નાક હોકર ઉસ નાબકારકે તારાજ કરનેકો મુસતઅદ હુવા વઝીર સાહેબ તદબીરને અરઝ કીયાકે જનાએ આલી નીમ ખુરદએ સગહમ ઓર અશાયદ.

મીસરએ.

(નખોરોશીર નીમ ખુરદએ સગ) અબ વો નાપાક ઇસ જનાબકે કાબીલ નહી અબસ ફહેમ કરના કયા હાસીલ અભી તક યે બાત કીસી પર ઝાહેર નહીં હુઈ ફીરતો તમામ આલમમેં મશહુર હો જાયેગીકે ગેતી અફરોઝ ફલાને બાદશાહકો મનસુબ થી સો આદમી ઝાદકે સાથ બદ ફએલી કરકે ખરાબ હુઇ બાદશાહ યે બાત દીલમેં ઓર કરકે ચુપ હો

રહા ઓર વો દોનું આશકો મઆશુક ઉસી કોહસ્તાનમેં તમામ ઉમર અયશો અશરત કરતે રહે સમન રૂખ મલેક મોહમ્મદકી મુરાદ હાસીલ હોનેકા અહવાલ સુન કર નેહાયત બશાસ્તસે બોલી અલહમ્દો લીલ્લાહકે આશક બીચારા ઈતને દુખ દેખ કર આખેર અપની મુરાદકો પહોંચા.

બયત.

ચે ખુશ વક્તી વ ખુરરમ રોઝગારે
કેયારે બર ખુરદ અઝ વસ્લ યારે

યે બયત પઢકર પલંગ પરસે ઉઠી ઓર શેખ સનઆંકી કદમ બોસી કરકે ઓર ઉનકે દોનું મુરીદુંકી બહોત શુકર ગુઝાર હુઈ શેખ સનઆંને પુછા અય મલકા અબ તબીયતકા કયા હાલ હે ઉસને હાથ બાંધકે નેહાયત આજીઝીસે અર્ઝ કીયા કે આપકી તવજ જેહસે સબ તરહકા આરામ હે આઝર શાહને સમન રૂખકો સહતકા ગુસલ કરવાયા ઓર દમ બદમ શેખ બુઝુર્ગ વારકી કદમ બોસી કરકે નેહાયત આજીઝીસે કેહતાથા કે આપકી તફઝલાતસે હોશમે આઇ વગર નહ કયા મકદુર કે આદમી જાદુ કીયા હુવા કીસ્સા ઓર કહાનીસે અચ્છા હાવે ફીર ઉસ દજ્જાલા મક્કારાકો કે પહેલી કબીલાથી હઝાર હા રૂસવ.ઇસે કતલ કરકે શાદયાને બજવાએ ઓર નેહાયત શાદ માનીસે અયશ દુન્યવીમેં કે લઝઝત ઝીન્દગાનીકો હે મશગુલ હુવા દુસરે રોઝ હઝરત શેખ સનઆંને ફરમાયા અય આઝરશાહ અબ તુમ્હારા કામ હો ચુકા યાને હકતઆલાને સમન રૂખકો સહત બખશી અબ હમકો રૂખસત કરો કે અપને મકાનકો જાવેં આઝરશાહને યે બાત સુનકર દસ્ત બસ્તા અરઝકી અગરચે આપકો કીસી ચીઝકી પરવા નહીં કે મેં તવાઝો કરૂં લેકીન અપની ખયરો બરકત કે વાસ્તે ચાહતા હું કે દો ચાર પરગને હુઝુરકે ખાદીમું કે લીયે નઝર કરૂં

આપ કબુલ ફરમાયે શેખને મુત્ત બસ્સુમ હોકર ફરમાયા અય ઝીલ લુલ્લાહ ફકીરૂંકો મુલ્ક ઓર જાગીરસે કયા કામ હે કોઈ જોરૂ લડકા નહીં રખતે કે જીસકે વાસ્તે ઝર ઓર ઝમીન જમે કરેં ઓર ઈસ ઝીન્દગાનીકા કુછ ભરોસા નહીં ફીર કયા ઝુરૂર હે કે બખેડા કીજીયે રઝઝાકે મુતલક બે મીન્નત મખલુકકી રીઝક દીયે જાતા હે અગર તુમ અપની ખયરો બરકતકે વાસ્તે યે બાત ચાહતે હોતો ફકીરૂંકો ઓર મોહતાજુંકો ખાનેસે સેર કરો ઓર રઅયત પર નઝર મરહમત રખોકે પરવર દીગારકી અમાનત હે ફીર દેખો કયસી બરકત હોતી હે બાદશાહને દેખાકે કબુલ નહીં કરતે લાચાર ચુપ રહા ઔર બીસ તીસ તોડે અશરફાયુંકે બતરીક તવાઝો દાના દીલ ઓર રોશન ઝમીરકે આગે રખે ઉન્હુંને બી સાફ ઈનકાર કીયા આઝરશાહને હરચંદ તકરારકી પરવો ઇનકાર કરતે રહે કે હમ દરવેશ જહાં ગર્દ ઘરબાર નહીં રખતે કે જીસકે વાસ્તે દવલત ચાહીયે હકતઆલા બે મીન્નત મખલુકકે રોઝી પહોંચાતા હે ગરઝકે ઉન્હુંને ભી હરગીઝ કબુલ ન કીયા ઓર રૂખસત હુવે બાદશાહ આપ ઓર ખીજસ્તારાએ વઝીર એક મંઝીલ તક ઉનકે સાથ પહોંચાને ગયે દુસરે રોઝ ઉનકો રૂખસત કરકે આપ ફીરકે અપને શહેરમેં દાખીલ હુવે આઝરશાહ સમન રૂખકી સોહબતકો સરમા અયે હયાત જાનકર અયશો અશરતમેં મસરૂફ રહા ઓર જીસ વાસ્તે દુસરા બ્યાહ કીયાથા સો ઉસી બરસમેં મુરાદ હાસીલ હુઇ યાની ફરઝંદ અરજુમંદ પયદા હુવા આખરી વક્ત પયરાના શાહીમેં યે દવલત ઉઝમાકે જીસ્સે જહાંમેં હમેશા નામ બાકી રહે મયસ્સર આઇ ઓર તમામ ઉમર અયશો નીશાતમેં ઝીન્દગી બસરકી.

મસનવી.

શુક્ર હક્ક સદ શુક્ર હક્ક અય દોસ્તાં
અપની હાજતપર હુવા શેહ કામરાં

મુદ્દતું કે બાદ અઝ ફ્ઝલે અલા
આરઝુ અપનીકો પહોંચા બાદશાહ

પહેલે ગમથા ફીરતો વો શાદી હુઇ
જીસસે સારે ઘરકી આબાદી હુઇ

અય અઝીઝાં મહેરકી યેહે દોઆ
ઇસ તરહ હો સબકા હાસીલ મુદ્દઆ

આજ મેંને રોઝ શુબ્બહ વક્ત શામ
મહર નવ આઇને હીંન્દીકી તમામ

જબ તલક હેં આસમાંપર માહવ મહેર
જબ તલક આલમમેં હે દો'ર સ્પહેર

જબ તલક બાગે જહાં મેંહે બહાર
મન નુમા નમઇ બમાનદ યાદગાર

તમામ શુદ.

મેઅરાજ નામા—ઇસ કીતાબમેં દોજહાંકે સરદાર, આકાએ નામદાર, હઝરત જનાબ રસુલે મકબુલ (સલ૦) કી મેઅરાજ શરીફકા બ્યાન હય. આં હઝરત(સલ૦) ને જન્નત, દોઝખ, ઓર અરશે મોઅલ્લાકી કીહુઇ સયર ઓર વહાંક અજીબ ગરીબ હાલાત. કીંમત રૂ. ૦—૩—૦

તારીખ મક્કા મોઅઝઝમા—યેહ વોહ લાજવાબ કીતાબ હય, કે જીસ્કા મુદ્દતસે મુસલમાનુંકો ઉર્દુ ઝબાન ઓર ગુજરાતી હરફોંમેં પઢનેકા ઇન્તેઝાર થા. ઈસ કીતાબમેં કઅબેશરીફકી ઇમારતકા ઝીકર હય ઓર મસ્જીદે હરામકી બુઝુર્ગી ઓર કરામાત ઓર અજાએબ હાલાત જો પેહલેકે ઝમાનુંમેં વાકેઅ હુએ હંય, દરજ કીએ ગય હંય. યેહ કીતાબ ચાર બાબમેં ખતમ કી ગઇ હય. હરેક બાબમેં છે છે ફસલેં હંય. પેહલા બાબ મક્કા મોઅઝઝમાકે નામું ઓર ઉસકી આબાદી ઓર શરફ ઓર બુઝુર્ગીકે બ્યાનમેં, દુસરા બાબ ખાનએ કઅબાકી તામીરકે બયાનમેં ઓર ચાહ ઝમઝમ ઓર ઉસ્કે શરફકે ઝીકરમેં ઓર કઅબેશરીફકે જવાહીર ઓર ગીલાફું ઓર નઝરૂંકી કેફીયતમેં, તીસરા બાબ ઉસ બયાનમેંકે મસ્જીદે હરામકી વઝેઅ પેહલે કયાથી ઓર ઉસ્કે બાદ કીસ કદર બઢાઇ ગઇ ઓર જો મઝમુન ઉસ્કે મોતઅલ્લીક હય. બાબ ચોથા આલે ઉસ્માનકે કાયમ હોનેકા બ્યાન ખીદમાતે કઅબા ઓર મસ્જીદે હરામકે લીએ ઓર ઇસ બારેમેં ઉન્કી હીમ્મતુંકે સરફ કરનેકા ઝીકર ઓર દુસરી મુખતલીફ હકીકતેં દરજ હંય. ગરજ કે યે કીતાબ મક્કા મોઅઝઝમાકા હાલ માલુમ કરનેકે લીએ બેનઝીર હય હર મુસલમાનકો યે કીતાબ ઝુરૂર પઢકર અપની મુતબરરિક મકામકે હાલાતસેં વાકેફ હોકર સવાબે દારેન હાસીલ કરના ચાહીએ. યે કીતાબ નીહાયત ઉમ્દા કાગઝપર છપાઇ ગઇ હય ઓર જીલ્દભી નીહાયત ખુશનુમા રંગીન બેલબુટેકે દીલકશ નકશો નીગાર વાલે ટાઇટલકી પક્કી બાંધી ગઈ હય. ઈતની તમામ ખુબીયું પર કીંમત સીર્ફ રૂ. ૦—૧૨—૦

જાહેર ખબર.

હિન્દુસ્તાની કીસ્સે.

ચાર દરવેશકા કીસ્સા	૦–૫–૦	હાતમ તાઈકા કીસ્સા	૦–૮
તોતાકહાનીપઢનેકે કાબીલહય	૦–૮–૦	કીસ્સા શાહે રૂમ	૦–૧
કીસ્સા શાહ ઝકુમ	૦–૨–૦	,, શાહે યમન	૦–૧
,, બીબી મરયમ	૦–૬–૦	,, મલેકમોહંમદગેતીઅફરોઝ	૦–૮
,, તાજની પઠાન	૦–૧–૦	ફસાનએ અજાયબ	૦–૬
દાસ્તાન અમીર હમઝા	૧–૦–૦	કીસ્સા અવરત ડલ્લા	૦–૧–૬
કીસ્સા કાલી ગોરી	૦–૧–૦	,, બીરૂલ અલમ	૦–૨–૦
,, તમી મનસારી	૦–૨–૦	,, ઇન્દર સભા	૦–૨–૦
,, ગુલે બકાવલી	૦–૮–૦	,, યુસુફ ઝુલેખા	૦–૮–૦
,, યુસુફે સાની	૦–૮–૦	,, બેનઝીર બદરે મુનીર	૦–૬–૦
,, ગુલ સનોબર	૦–૬–૦	,, ઝયતુન ઓર મોહમદ	
,, શાહજહાં શાહપરી	૦–૨–૦	હનીફ	૦–૨–૦
,, ચુહા બીલ્લી	૦–૧–૦	,, તંબોલન	૦–૧–૦
,, દાઈ હલીમા	૦–૧–૬	,, રોશનમીયાં શમ્સુદદા	૦–૧–૬
,, લાલ ગોહર	૦–૨–૦	,, લયલા મજનું	૦–૧–૦
,, સીપાહી ઝાદા	૦–૧–૦	,, સોદાગર બચ્ચા	૦–૧–૦
,, સીકંદર ઝુલકરનેન	૦–૨–૦	,, હાજી મંગરોલીશાહ	૦–૩–૦

મશાહુર નાટકની કીતાબો ભાષણ સાથે.

ખુબસુરત બલા તસબીરવાલી	૦–૭–૦	ખુબસુરત બલા	૦–૬–૦
જેહરીસાંપ	૦–૬–૦	સયદે હવસ	૦–૬–૦
અસીરે હીર્સ	૦–૬–૦	ચંદ્રાવાલી	૦–૬–૦
ખુને નાહક	૦–૬–૦	ગુલશને અફ્ફત	૦–૬–૦
સફેદ ખુન	૦–૬–૦	ગુલરૂ ઝરીના	૦–૬–૦

એ સીવાય તમામ કીસમની ઉર્દુ ફારસી અરબી કીતાબો તથા ઉર્દુ ઝબાન અને ગુજરાતી હરફની તમામ જાતની ચોપડીઓ જેમકે કીસ્સાઓ, નાટકો, કવ્વાલીઓ વીગેરે છુટક તથા જથાબંધ અમારે ત્યાં કીફાયતથી મલશે અમારા કુતુબખાનાનું પ્રાઇસ લીસ્ટ મંગાવો જે મફત મોકલવામાં આવશે.

મીયાં બદરૂદીન હુસેનુદીન નીઝામી બુકસેલર.

ઠે. ત્રણદરવાજા— **અમદાવાદ.**